

AALTOJEN KUVIOT
Alvar, Aino ja Elissa Aallon
suunnittelemat tekstiilit

Opinnäytetyö
Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoiluinstituutti
Sisustusarkkitehtuuri
Taru-Orvokki Leskinen
2018

TIIVISTELMÄ

AALTOJEN KUVIOT

Alvar, Aino ja Elissa Aallon suunnittelemat tekstiilit

Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoiluinstituutti
Sisustusarkkitehtuuri
Taru-Orvokki Leskinen
Opinnäytetyö
104 sivua
2018

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kerätä mahdollisimman paljon tietoa ja kuvamateriaalia Alvar, Aino ja Elissa Aallon tekstiilisuunnittelusta. Aihetta on hyvin vähän tutkittu, eikä valmista kirjallista materiaalia juurikaan löytynyt. Aihe oli kulttuurihistoriallisesti hyvin mielenkiintoinen ja merkityksellinen. Nyt Aaltojen suunnittelemat tekstiilit koottiin ensimmäistä kertaa mahdollisimman laajana kokonaisuutena.

Opinnäytetyö koostui kahdesta eri osiosta. Ensimmäisessä osiossa keskityttiin etsimään Aaltojen suunnittelemaa tekstiilejä. Löydetyt tekstiilit, valokuvat, luonnokset ja mittakaavapiirroukset dokumentoitiin, nimettiin, luetteloidtiin ja koottiin esitykseksi.

Toisessa osiossa tutkittiin Suomen tekstiiliteollisuuden ja tekstiilisuunnittelun kehitysvaiheita, sekä niihin vaikuttavia ilmiöitä ja tekijöitä, joita mm. sodat, pula- ja korvikeajat ovat muovanneet hyvin paljon.

Avainsanat: Alvar Aalto, Aino Aalto, Elissa Aalto, tekstiilisuunnittelu, Suomen tekstiiliteollisuuden kehittyminen.

ABSTRACT

THE PATTERNS OF AALTOS

The textile design of Alvar, Aino and Elissa Aalto

Lahti University of Applied Sciences
Institute of Design
Interior Architecture
Taru-Orvokki Leskinen
Bachelor thesis
104 pages
2018

Intention in this bachelors thesis was to gather up information and artwork from the textile design of Alvar, Aino and Elissa Aalto. This subject has been quite marginally researched and there was a few literal material to be found. This subject was also culturally and historically interesting and relevant. For the first time the textiles designed by Aaltos were gathered together as a whole. In this thesis there are two different sections.

In the first section the focus was to search textiles designed by Aaltos. Textiles, photographs, sketches and scale drawings were documented, named and catalogued for a one presentation.

In the second section Finland's textile industry and textile design and the facts that effected it was researched. The wars, times of crises and shortage of foodstuff had a significant effect for them.

Keywords: Alvar Aalto, Aino Aalto, Elissa Aalto, textile design, evolution of textile industry in Finland.

1. JOHDANTO

Miksi sisustusarkkitehtuuriopintojen opinnäytetyö tehdään tekstiilisuunnittelusta?

Sisustusarkkitehdin työhön kuuluu oleellisena osana sisustuksien tekstiilisuunnittelu. Työn tuloksena opin ymmärtämään Suomen tekstiiliteollisuuden historiaa, käytettyjä materiaaleja, värejä, tyylejä ja silloista kuosien suunnittelua. Miten se silloin toteutettiin ja miten se on kehittynyt näihin päiviin saakka.

Työn kohteena ovat korkealle arvostettujen arkkitehtien Alvar, Aino ja Elissa Aallon tekstiilisuunnitelmat. Aikaisempaa, pelkästään tähän aiheeseen keskittynyttä tutkimusta ei ole löydettävissä. Tutkimuksen tärkein aineisto on koottu Alvar Aalto -museon arkistosta.

Mikä on työni päätavoite?

Päätavoitteenani on ollut tutkia, dokumentoida, luetteloida ja esittää Aaltojen suunnitteleamia tekstiilejä.

Tutkimukseen kuuluva ajanjakso alkaa 1920-luvulta, jolta löytyvät Aino Aallon ensimmäiset tekstiilisuunnitelmat ja päättyy Elissa ja Alvar Aallon viimeisimpiin kuoseihin, joista osa on edelleenkin tuotannossa. Työn liitteenä ovat mittakaavapiirustukset muutamista kuoseista. Ajatus heräsi, voisiko joku näistä dokumentoiduista ja piirretyistä kuoseista tulla uudelleen tuotantoon?

SISÄLTÖ

1. JOHDANTO/ABSTARCT	1	E.A.	68
Viitekehys	3	M.I.T	70
Sukellus aaltojen syvyyksiin	4	14/14	72
2. TUTKIMUS	5	14/6	74
Tutkimusasetelma ja tavoitteet	6	TAVLAN TRYCKT TYG 1	76
Alvar Aalto	7	TAVLAN TRYCKT TYG 2	78
Aino Aalto	9	PATIO	80
Elissa Aalto	11	PISA	82
Artek	13	H55	84
Huonekalutehdas Korhonen	15	4. MATKANVARRELLA	86
Suomen tekstiiliteollisuuden kehittyminen	17	5. ARVIOINTI	88
Suomen teollisuuden kehittyminen/ sotien vaikutus	21	Prosessi	
3. ALVAR, AINO JA ELISSA AALLON TEKSTIILIEN ESITTELY	23	Päätelmä/jatkokehitys	
A.A.	24	LÄHTEET	90
KIRSIKANKUKKA	30	LIITTEET	
LEHTI	32	Tutkielma vaakakuvioidinnoista	95
NIMETÖN (kasvi)	36	Mittakaavapiirros A.A.	96
VIIPURIN KIRJASTO	40	Mittakaavapiirros A.A.	97
PAPERIKANGAS	42	Mittakaavapiirros A.A.	98
ART-KANKAAT	44	Mittakaavapiirros A.A.	99
SUOMI TUHATJÄRVIEN MAA	46	Mittakaavapiirros A.A.	100
NIMETÖN (aalto)	48	Mittakaavapiirros A.A.	101
NIMETÖN (pikku kukka)	50	Mittakaavapiirros Nimetön	102
MATTO	52	Mittakaavapiirros Pisa	103
ALTTARIVAATE JA KIRJALIINA	54	Mittakaavapiirros M.I.T	104
AINO AALLON LUONNOSVIHKO	56		
SIENA	62		
SIENA 2-VÄRINEN	64		
SIENA (tiiliasetelma)	66		

VIITEKEHYS

ALVAR, AINO JA ELISSA AALLON SUUNNITTELEMAT TEKSTIILIT

- Dokumentointi
- Luettelointi
- Nimeäminen
- Suunnittelijatietojen kohdentaminen
- Detaljitietojen kirjaaminen
- Esityksen kokoaminen

DOKUMENTOITUJEN TEKSTIILIEN TAUSTOITUS

- Alvar, Aino ja Elissa Aalto
- Artek
- Huonekalutehdas Korhonen

Tutkimusajankohdan tekstiilisuunnitteluun vaikuttavat tekijät ja ilmiöt Suomessa:

- Sotien vaikutukset
- Tekstiiliteollisuuden kehitys

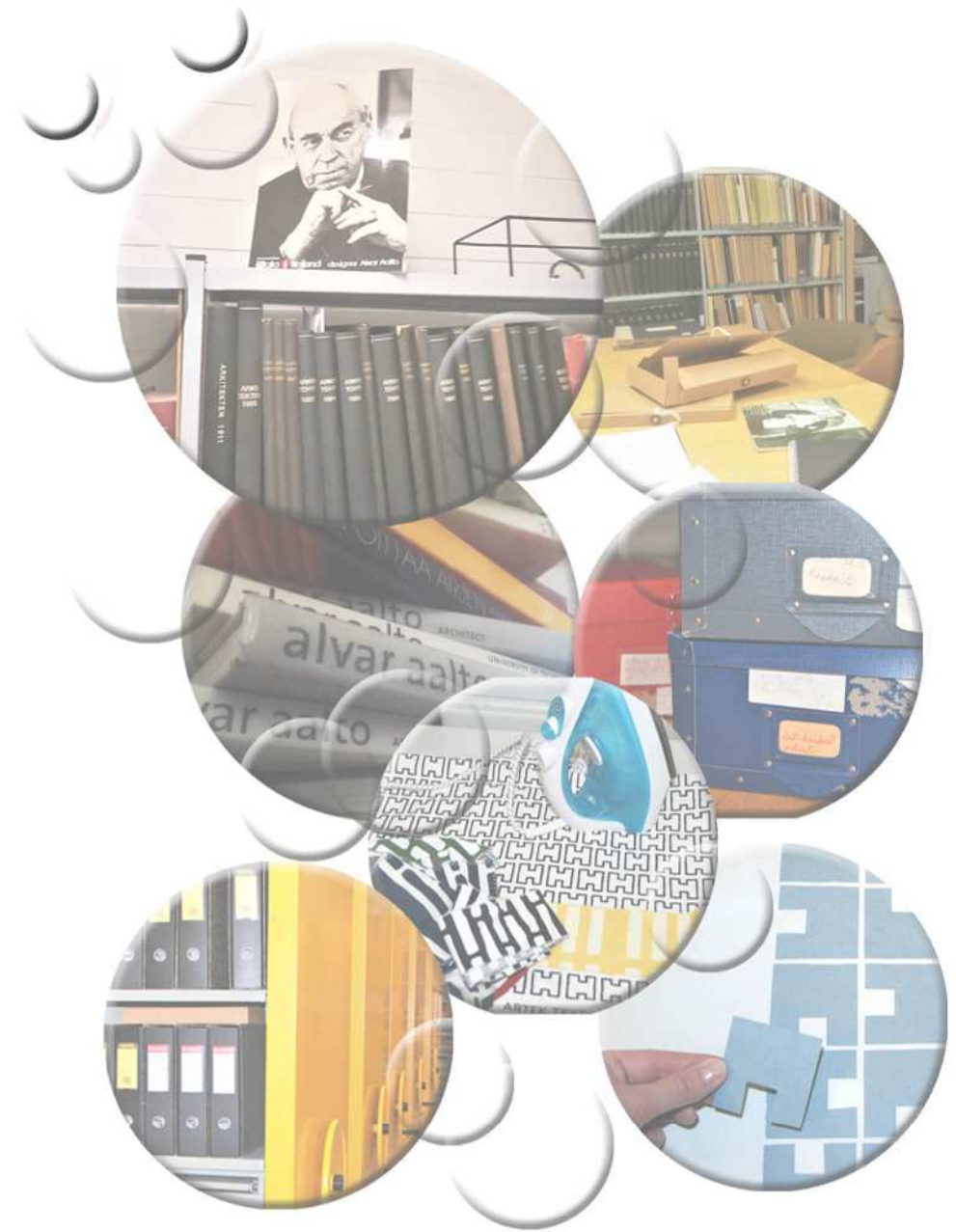
SUKELLUS AALTOJEN SYVYYKSIIN

ALVAR AALTO –MUSEON ARKISTOSSA

Ensimmäinen vierailuni Alvar Aalto –museon arkistoon Jyväskylässä oli sovittu. Mitä löytyisi ja saisinko aineistoa riittävästi. Kun astuin tutkimuhuoneeseen, huomasin ylähyllylle asetellun kuvan Alvar Aallostä. Sieltä hän katseli minua kysyvin katsein.

Minulle oli varattu pöydälle kaksi tutkimustyötä, jotka vähän sivuaisivat aiheitani. Avasin Jyväskylän Yliopistolla tehdyn proseminarityön ja ensimmäinen lause kuului näin: *”mielenkiintoinen tutkimusaihe (Aino Aallon tekstiilit – painokankaat) oli muutettava toiseen materiaalin niukkuuden takia” (Uimonen 2003, 1).* Mietin, oliko pelkoni materiaalin niukkuudesta nyt siis totta. Mutta innostus aiheeni tutkimiseen vei kuitenkin voiton ja jatkoin.

Sukelsin arkiston sähköiseen aineistoon. Pikku hiljalleen sain kasaan jo jotain. Juteltuani arkiston työntekijän kanssa, sain kuulla, että aiheeseeni liittyvää materiaalia löytyisi Artekin arkistosta, jota myös ylläpitää Alvar Aalto –museon arkisto. Olin yhteydessä tuon arkiston hoitajaan amanuenssi Timo Riekkoon ja sovimme uuden arkistotapaamisen. Kun tulin uudelleen arkistolle, pöydälle oli koottu laatikoita, kansioita, kankaiden myyntiluetteloita, kangasnippuja ja luonnoskansioita. Hymyilin, työ alkoi nyt todenteolla.

2. TUTKIMUS

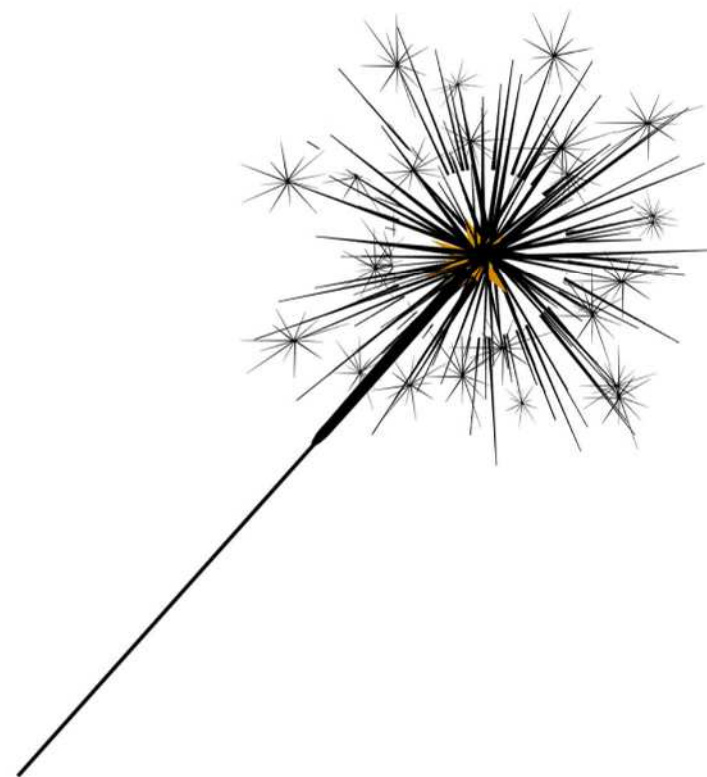

KIPINÄ SYTTYI

Kipinä Alvar, Aino ja Elissa Aallon suunnitteleminen tekstiilien tutkimiseen syttyi minulla jo vuonna 2009, kun sain hienon mahdollisuuden tehdä sisustusartesaanin opinäytetyötäni Tartossa Alvar Aallon suunnittelemissa Villa Tammekannissa. Toimeksiantajana oli tuolloin Turun Yliopistosäätiö.

Opinnäytetyöni aihe oli Villa Tammekannin tekstiilisuunnitelma ja tilojen toiminnalliset muutokset. Tuolloin sain idean tuoda Aino Aallon suunnittelemaa tekstiiliä "Nimetön" Villa Tammekanniin. Tätä "Nimetön" tekstiiliä ei ole valmistettu enää vuosikymmeniin. Silloisen kouluni tekstiilisuunnittelun opettaja innostui kahden oppilaan kanssa painamaan tilaustyönä tätä kangasta. Sitä painettiin kahdella mahdollisimman alkuperäisellä väriyhdistelmällä. Kankaasta tehdyt verhot löytyvät tälläkin hetkellä Villa Tammekannista.

Kipinä kyti ajatuksissani vuosien ajan ja ilokseni sain nyt mahdollisuuden uppoutua asiaan syvemmin, tarkemmin, laajemmin ja valmistuvan sisustusarkkitehdin silmin.

TUTKIMUSASETELMA JA TAVOITTEET

Tavoitteena opinnäytetyössäni on koota mahdollisimman laaja tutkimusmateriaali Alvar, Aino ja Elissa Aallon suunnittelemista tekstiileistä.

Tutkimukseni alkuvaiheessa jo tiesin, että aiheestani on melko vähän valmista koottua tietoa. Alkutaipaleen epävarmuus ja vähäiset tiedot, saivat minut melkein lopettamaan aiheeni käsittelyn ja vaihtamaan sen toiseen. Sain hyvän tuen Alvar Aalto -museon arkistosta, erityisesti amanuenssi Timo Riekolta. Arkiston saloja Jyväskylässä olin tutkimassa useita kertoja, mutta pitkän matkan vuoksi onneksi Riekko avusti minua myös etänä.

Tutkin kymmeniä Alvar Aallon arkkitehtuurista kertovia kirjoja. Erityisesti syvennyin kirjojen kuviin, joissa näkyi tekstiilejä. Vertailin löydöksiä arkistossa tekemiini dokumentointeihin ja tein mielenkiintoisia havaintoja, joita sitten parhaani mukaan ja Riekon avustuksellakin tarkastimme. Tutkimukseni yhtenä osana kuului myös ns. poissulkeminen. Useiden käsittelemieni tekstiilien suunnittelijaksi löytyi joku muu Artekille tekstiilejä suunnitellut henkilö.

Keskeistä tässä työssä on Aaltojen suunnittelemien tekstiilien dokumentointi ja esityksen kokoaminen. Tarkastelen tutkimusajankohdan tekstiileihin liittyviä taustoja ja ilmiöitä. Haen selityksiä kysymyksille miksi, milloin ja mitä Suomen tekstiiliteollisuudessa ja tekstiilisuunnittelussa tuolloin tapahtui.

Aikajanat taustoista antoivat hyvän vastauksen myös siihen, miksi tekstiilisuunnittelua vanhemmilta ajoilta löytyy melko vähän.

Lähdeaineistona olen käyttänyt Alvar Aallon arkkitehtuurista tehtyjä kirjoja, Alvar ja Aino Aallon elämänkertoja, Artekin ja Huonekaluliike Korhosen historiikkeja, laajasti aiheeseen liittyviä nettisivuja, muutamia lehtiartikkeleita ja tv-tallenteita. Olen tutustunut Alvar Aallon suunnittelemiin rakennuksiin ja niiden sisustuksiin mm. Aaltojen Riihitien kotitaloon, Alvar Aalto -museoon, Alvar Aallon työstudioon, Villa Maireaan, Paimion parantolaan ja Villa Tammekanniin. Tutkimusaineistoani keräsin myös Suomen tekstiiliteollisuuden kehittymisestä kertovista kirjoista, sekä olin yhteydessä mm. Forssan tekstiilimuseoon, Hyvinkään kaupunginmuseoon, Tampereen Museokeskus Vapriikkiin, Suomen käsityön museoon ja Äänekosken seurakuntamuseoon.

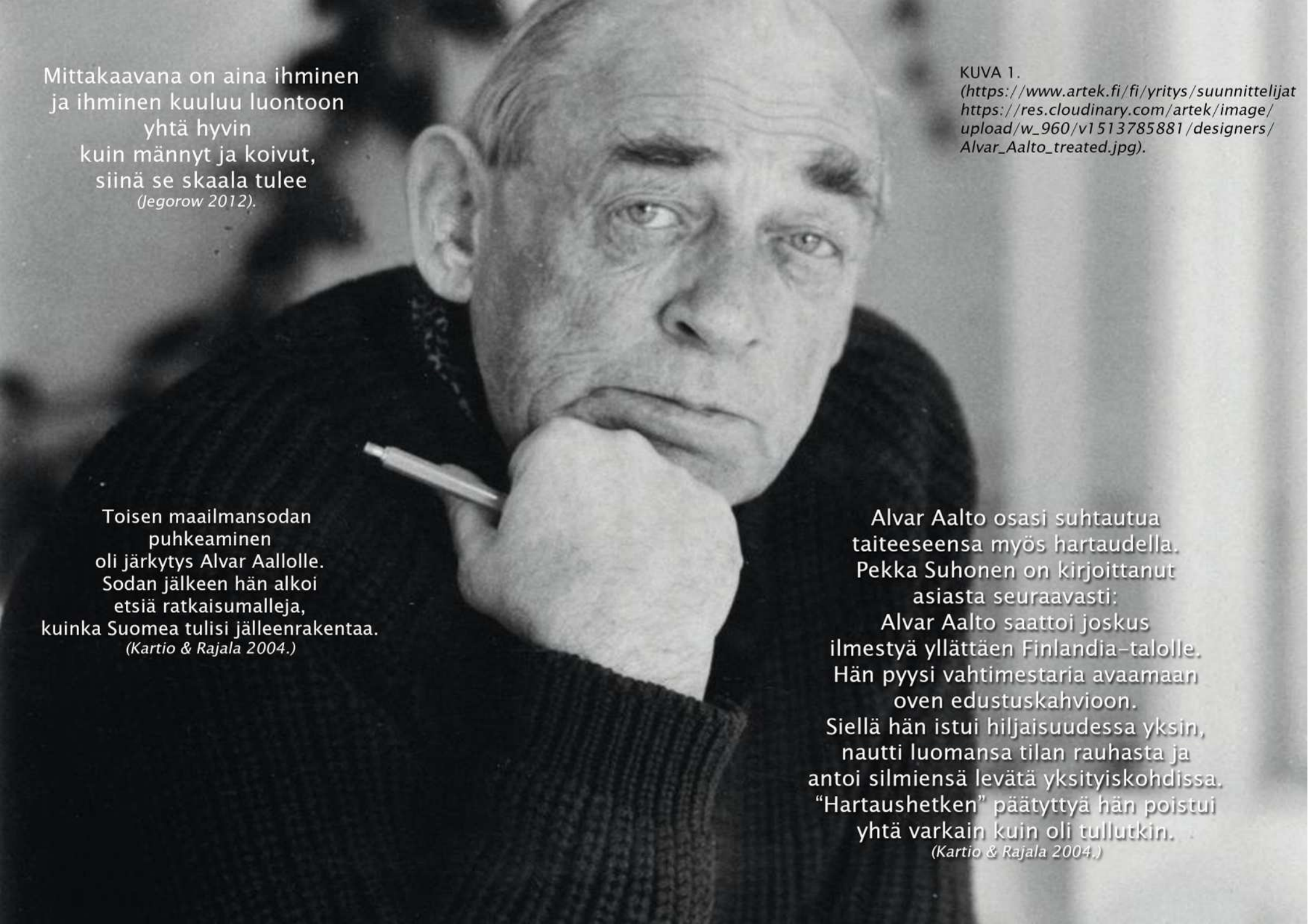
Tärkeimpänä dokumentoinnin lähteenä olivat Alvar Aalto -museon arkiston tallenteet, säilytetyt tekstiilit, tekstiilisuunnitelmien luonnokset ja piirrokset. Muista tutkimistani isosta joukosta lähteitä tietoa aiheeseeni löytyi hyvin vähän, mutta jotain mielenkiintoista kuitenkin, ainakin hyviä kysymyksiä ja tutkimisen aihetta.

ALVAR AALTO

- 1898 Syntyi Kuortaneella
1916 Ylioppilas
1921 Valmistui arkkitehdiksi
1923 Oma arkkitehtitoimisto Jyväskylään
Arkkitehtuuri- ja monumentaalitaiteen
toimisto Alvar Aalto
(Heporauta ym. 2004, 21).
1924 Avioliitto Aino Marsion kanssa
1927 Toimisto muutti Turkuun
1933 Toimisto muutti Helsinkiin
1935 Artek perustettiin
1939–40 Talvisota. Komennus propaganda-asiamieheksi
Valtion Tiedotuskeskus /
Byroo A. (Heporauta ym. 2004, 30).
1940 Komennus Yhdysvaltoihin pitämään
propagandaluentoja.
(Heporauta ym. 2004, 32).
1941 Jatkosota Alvar jatkoi Byroo A:n toimintaa
1946 New York (Heporauta ym. 2004, 33).
1949 Aino Aalto sairastui, Alvar palasi Suomeen
(Heporauta ym. 2004, 38).
1943–58 Suomen arkkitehtiliiton puh.joht.
1963–68 Suomen akatemian esimies
1946–48 Professorina tekn. korkeakoulu M.I.T Yhdysvalloissa
1949 Aino Aalto menehtyi sairauteen
1952 Avioliitto Elissa (Elsa Kaisa Mäkinien) kanssa
1976 Alvar Aalto kuoli Helsingissä
(www.mfa.fi.)

Aalto oli koko uransa ajan tietoinen siitä, miten ihmisten todellisuuskäsityksen muutokset heijastuvat arkkitehtuurissa. Tämä sama muutoksen motiivi oli myös pienemmässä mittakaavassa olemassa hänelle uutta etsivän kuvataiteilijan roolissa (Kruskopf 2012).

Mittakaavana on aina ihminen
ja ihminen kuuluu luontoon
yhtä hyvin
kuin männyt ja koivut,
siinä se skaala tulee
(Jegorow 2012).

Toisen maailmansodan
puhkeaminen
oli järkytys Alvar Aallolle.
Sodan jälkeen hän alkoi
etsiä ratkaisumalleja,
kuinka Suomea tulisi jälleenrakentaa.
(Kartio & Rajala 2004.)

KUVA 1.
(<https://www.artek.fi/fi/yritys/suunnittelijat>
https://res.cloudinary.com/artek/image/upload/w_960/v1513785881/designers/Alvar_Aalto_treated.jpg).

Alvar Aalto osasi suhtautua
taiteeseensa myös hartaudella.
Pekka Suhonen on kirjoittanut
asiasta seuraavasti:
Alvar Aalto saattoi joskus
ilmestyä yllättäen Finlandia-talolle.
Hän pyysi vahtimestaria avaamaan
oven edustuskahvioon.
Siellä hän istui hiljaisuudessa yksin,
nautti luomansa tilan rauhasta ja
antoi silmiensä levätä yksityiskohdissa.
“Hartaushetken” päätyttyä hän poistui
yhtä varkein kuin oli tullutkin.
(Kartio & Rajala 2004.)

AINO AALTO

Os. Mandelin
(Myöh. perhe muutti sukunimen Marsioksi)

- 1894 Syntyi Helsingissä
1919 Tumstocken arkkitehtuurikerhon jäsen
(myöh. Suomen naisarkkitehtien yhdistys/Architecta)
1920 Valmistui arkkitehdiksi
Aloitti työt Oiva Kallion toimistossa
1921 Euroopan matka (Saksa, Itävalta, Italia)
1923 Aino muutti Jyväskylään
Aloitti työt Gunnar A. Wahlroosin toimistossa
1924 Aino aloitti työt Alvar Aallon toimistossa
1924 Avioliitto Alvar Aallon kanssa
1925 Syntyi tytär Johanna Maria Annunziata
1928 Syntyi poika Johan Henrik Hamilkar
1939–40 Talvisota.
Aino ja lapset turvaan Poriin
1940 Koko perhe Alvar Aallon komennuksen
saattelemana Yhdysvaltoihin
1940 Marraskuussa Suomeen
1941 Välirauha. Aino Artekin toimitusjohtajana
1946 Vapaaehtoistyötä Suomen huolto oy:lle
1946 Aino sairastui syöpään
Työskenteli Artekissa edelleen
1947 Ciam kokous Sveitsissä
1948 Italian matka Alvar Aallon kanssa
1949 Aino Aalto menehtyi
(Heporauta ym. 2004, 12–38.)

Arkkitehtioipintojen aikana Aino tutustui Alvar Aaltoon. Koulussa Alvar kyllä huomattiin. Hän meni mm. ensimmäisenä päivänä tyttöjen luokkaan ja piirteli tyttöjen harjoitustöihin omia ylimääräisiä piirustuksiaan (Heporauta ym. 2004, 17.)

Hauska tarina kertoo: Ainolta oli vanhempi mies Alajärven matkallaan kysellyt, että onkos siellä Jyväskylässä sellainen Alvar Aalto? ”On siellä sellainen hunsvotti”, oli Aino vastannut. Mies sanoi siihen: ”Niin hän on minun poikani” (Heporauta ym. 2004, 21.)

Vuonna 1935 Aino teki Keski-Euroopan matkan Alvar Aallon kanssa. Aino teki matkalla muistiinpanoja, joista ilmenee että, Ainoa kiinnostivat erityisesti tekstiilit (mm. sebra-kuviollinen kangas ja etnisten käsitöiden mukanaolo) (Heporauta ym. 2004, 121.)

Aino ja Alvar Aalto työskentelivät paljon yhdessä ja heidän työskentelytapaansa leimasi ehdoton tasa-arvo. Töitä signeerattiin molempien nimiin ja mm. näyttelyt nimettiin Ainon kuolemaan saakka ”Aino ja Alvar Aalto” (Heporauta ym. 2004, 23.)

Pätkä Ainon kirjeestä Helmi-sisarelle.

*Rakas Helmi,
en ole tullut järkiini ainakaan vielä.
Toivottavasti joskus.
Olimme silloin juhannuksena Alajärvellä,
minulle se oli mitä mieluisin matka.
Niin kuin näet on yritys vakava ja
jos ei mitään kummaa satu menemme syksyllä
naimisiin. Kirjoita minulle joku sana,
mutta älä kovin moiti.
Se hulluus on kerran tehtävä jokaisen ja
ehkä tästä tulee hyväkin, parempi ainakin kuin
monesta muusta. Älä viitsi kertoa siitä vielä.
Täällä Jyväskylässä jo monet tietävät ja ovat onnitelleet.*

Aino

(Heporauta ym. 2004, 8–9.)

KUVA 1 (Heporauta ym. 2004, 6).

ELISSA AALTO

Elsa "Elissa" Kaisa
Os. Mäkinieniemi)

- 1922 Syntyi Kemissä
1941 Kirjoitti ylioppilaaksi Rovaniemen
yhteiskoulusta
1949 Valmistui Helsingin yliopistosta arkkitehdiksi
Aloitti työt Alvar Aallon toimistossa ja toimi
suunnitteluavustajana muun muassa
Säynätsalon kunnantalolla,
Jyväskylän yliopistorakennusten
suunnittelussa, sekä Tanskassa sijaitsevan
Ålborgin taidemuseossa.
1952 Avioliitto Alvar Aallon kanssa

Elissa Aalto johti Alvar Aallon kuoleman jälkeen
Arkkitehtitoimisto Alvar Aalto & Co:ta vuoteen 1994
(www.mfa.fi).

- 1994 Elissa Aalto kuoli Helsingissä
(www.wikipedia.org)

Elissa Aallosta tuli Aino Aallon
tavoin Alvar Aallon tärkeä työtoveri
ja läheinen elämänkumppani.
Yhdessä Elissa Aallon kanssa Alvar Aalto
suunnitteli kuuluisimmat rakennuksensa.
Alvar Aalto kuoli 11. toukokuuta 1976.
Useita töitä oli kesken.
Elissa Aalto teki monta niistä loppuun.
(Kartio & Rajala, 2004.)

Elissa työskenteli tiiviisti yhdessä
Alvar Aallon kanssa ja oli mukana
kaikissa toimiston tekemissä kilpailuprojekteissa.
Hän suunnitteli myös tekstiiliprinttejä,
kuten suosittua H55:n. Alvar Aallon
kuoltua vuonna 1976 Elissa keskittyi miehensä
perinnön säilyttämiseen; hän johti
Munkkiniemen toimistoa ja
ryhtyi Artekin hallituksen puheenjohtajaksi.
(Artek Oy 2018.)

*Elissa Aalto
oli suomalainen
arkkitehti,
muotoilija ja
kirjailija*

(Artek Oy 2018).

KUVA 1

(<https://www.artek.fi/fi/yritys/suunnittelijat/elissa-aalto>).

1935
Aino ja Alvar Aalto,
Maire Cullichsen
ja Nils-Gustav Hahl
allekirjoittivat
ARTEK O.Y:n.
yhtiösopimuksen.
Toimitusjohtajana
oli Hahl
(Suhonen 1985,5).

MANIFESTIN
ylimmällä rivillä lukee
Artek. Sen alla on lueteltu
toiminnan alat:
moderni taide,
teollisuus,
sisustus ja
propaganda
(Suhonen 1985, 5).

LÄPIMURTO
Aalto-huonekaluille
saavutettiin
Pariisin 1937 ja
New Yorkin 1939
maailmannäyttelyissä.
(Suhonen 1985, 5).

Artekilla oli 30-luvulla pieni
ja hyvin uudenaikainen
myymälä Helsingissä.
40-50% sen myynnistä
suuntautui ulkomaille.
Kotimaiselle yleisölle Artek
esittäytyi näyttelyissä
(Suhonen 1985, 7).

Artekin
huonekaluilla sisustettiin
30-luvulla sekä johtokuntien
huoneita,
että hotellien tiloja.
Tunnetuin
kokonaisvaltainen sisustus
30-luvulla oli
Savoy ravintola
(Suhonen 1985, 7).

Vuonna 1941
toimitusjohtajana
aloitti
Aino Aalto
(Suhonen 1985, 7).

artek₁₃

2005
Kullberg kutsuttiin
Artekin toimitusjohtajaksi
(www.aaltopro.fi).

2013
Artek myytiin osaksi
sveitsiläistä
Vitra-konsernia,
toimitusjohtajana
Marianne Goebel
(www.aaltopro.fi).

artek
artek
ARTEK

(Suhonen 1985, 70)

Mircku Kullberg sanoo
Ville Blåfieldin haastattelussa:
**“Artek on kokoaan
suurempi yritys.**

Sen merkitys Suomen design-historialle
on Alvar Aallon monien klassikkotuolien ja
muiden huonekalujen myötä valtava.
Maailmalla menestynyt designyritys

loi 1900-luvulla
Suomi-kuvaa

tavalla, joka teki siitä kulttuurisesti
paljon liikevaihtoaan merkittävämmän.
Yrityksen tuotteista tuli suomalaisia ikoneja.

Artek oli rakentamassa muiden silloisten
designyritysten kanssa kansallista identiteettiä”.

Alvar Aallolla ja Artekillä oli omien

huonekalujen valmistus

omissa tai tutuissa käsissä

alusta asti. Artekin huonekalut ovat halki historian
valmistettu lisenssillä Korhosen huonekalutehtaalla

Varsinais-Suomessa.

Artek osti Korhosen tehtaan

omistukseensa vuonna 2014

(Blåfield 2016.)

Huonekalutehdas Korhonen

1910 Otto Korhonen perusti Oy Huonekalu- ja Rakennustyötehdas Ab:n. Aluksi tehdas valmisti kirveiden ja muiden työkalujen varsia Venäjän armeijalle ja sisusti Crichton-Vulcan-telakan tekemiä sukellusveneitä ja panssarilaivoja. (www.wikipedia.org)

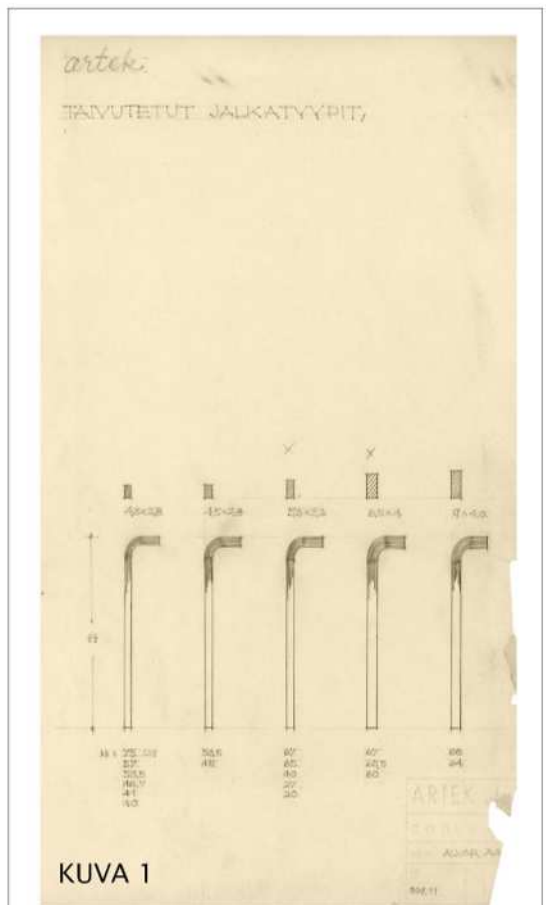
1920-luvulla idearikas arkkitehti Alvar Aalto ja toimitusjohtaja Otto Korhonen tutustuivat toisiinsa ja aloittivat menestyksellisen yhteistyön. Aalto teki yhteistyötä huonekaluvalmistaja Otto Korhosen kanssa kokeillen monta innovatiivista tekniikkaa. Tämä johti L-jalan kehittämiseen. L-kirjaimen muotoinen rakenne on taivutettua massiivipuuta. (Artek 2018.)

Artekin ja Huonekalu- ja Rakennustyötehtaan välisellä sopimuksella tehdas luovutti Artekille yksinoikeuden Aalto-huonekalujen myymiseen niin kotimaassa kuin ulkomaillakin. Myynninjärjestelyyn liittyvät tehtävät, mainonta mukaan lukien, siirrettiin Artekin hoidettavaksi. (Suhonen 1985, 32.)

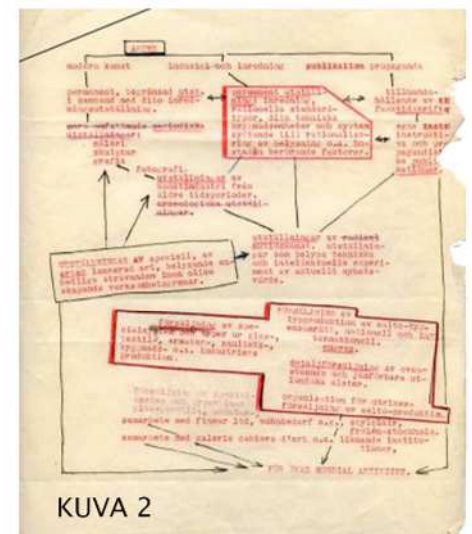
KUVA 1.
(https://res.cloudinary.com/artek/image/upload/w_734/v1513785756/products/Artek_Standard_Leg_System.jpg).

KUVA 2.
(https://res.cloudinary.com/artek/image/upload/w_659/v1513785756/general/Artek_Manifest_with_Translation_crop.jpg).

KUVA 3.
(Suhonen 1985, 28).

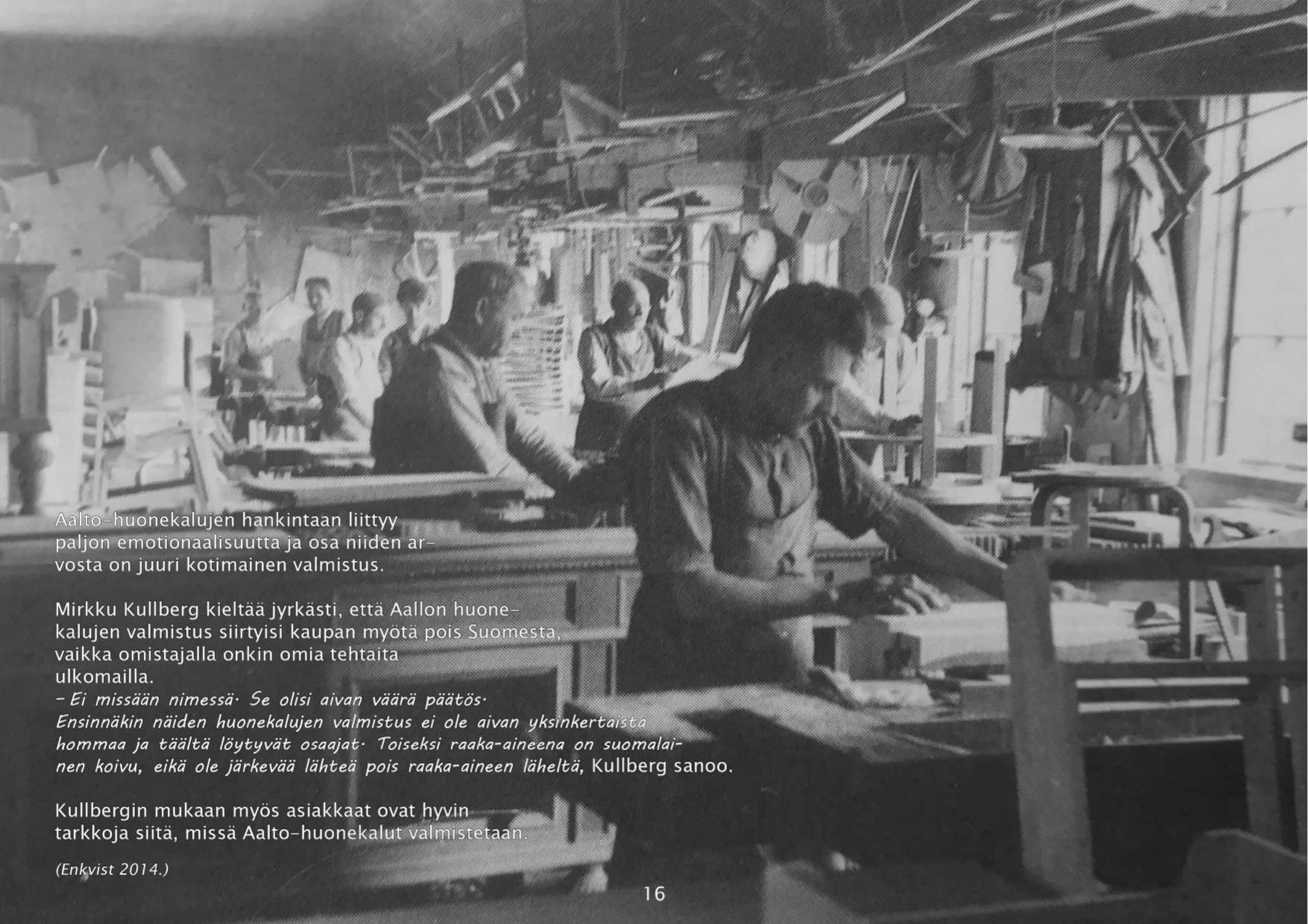

KUVA 1

KUVA 2

Aalto-huonekalujen hankintaan liittyy paljon emotionaalisuutta ja osa niiden arvosta on juuri kotimainen valmistus.

Mirkku Kullberg kieltää jyrkästi, että Aallon huonekalujen valmistus siirtyisi kaupan myötä pois Suomesta, vaikka omistajalla onkin omia tehtaita ulkomailla.

- Ei missään nimessä. Se olisi aivan väärä päätös. Ensinnäkin näiden huonekalujen valmistus ei ole aivan yksinkertaista hommaa ja täältä löytyvät osaajat. Toiseksi raaka-aineena on suomalainen koivu, eikä ole järkevää lähteä pois raaka-aineen läheltä, Kullberg sanoo.

Kullbergin mukaan myös asiakkaat ovat hyvin tarkkoja siitä, missä Aalto-huonekalut valmistetaan.

(Enkvist 2014.)

1820

1820 Finlayson Tampere.

1843 puuvillatehdas Turkuun.

1847 Forssa.

1856 Vaasa.

1865 Tampereen pellavatehdas.

1861 Forssan Osake Yhtiö aloitti teollisen painokangastuotannon.

1898 painokoneella voitiin painaa yhtä aikaa kuutta väriä.

Kankaiden painomallit hankittiin malliateljeista Englannista, Itävaltasta, Sveitsistä ja Saksasta. Kangasmallit luokiteltiin käyttötarkoituksen mukaan. Esimerkiksi miesten pyjamakangas oli raidallista ja naisten yöpuvut valmistettiin kukallisista kankaista.

1911

1911 Koristetaiteilijoiden liitto Ornamo perustettiin tukemaan suunnittelijoiden ammatillisia pyrkimyksiä.

1914

ENSIMMÄINEN
MAAILMANSOTA

1918

SUOMEN
SISÄLLISSOTA

Kuva 1.
Lapsia työskenteli yleisesti tekstiilitehtaissa. 14-vuotiaat "puuvillaenkelit" Forssan tehtaalla. Forssan tekstiilimuseo Tyyki. (Niinimäki & Saloniemi 2008, 26.)

1920

1920-luku

Sisällissodan jälkeen elintaso nousi.

Naisten sosiaalinen asema parani palkkatöiden myötä.

Naisia työskenteli yhä enemmän mm. tekstiilitehtaissa.

Painokankaiden mallit vaihtuivat yhä nopeammin ja uudet muodinmukaisemmat aiheet tekivät tuloaan.

20-luvun opiksi jäi, että pitää olla aina jotain uutta.

Painokankaiden mallit vaihtelivat maittain eri tyylien mukaisesti. Esimerkiksi Ranskassa tyyliä oli art deco, Venäjällä konstruktivismi ja Saksassa Bauhaus.

Vuonna 1927 C. Lindbergin kirjassa Koristetaide varoitettiin teollisuuden tuottamien painokankaiden niin kutsutuista "ainevalheellisista muodoista, jotka eivät kummunneet materiaalin omista ehdoista vaan teeskentelivät kolmiulotteista illuusiota.

Kilpailu ulkomaisten halvempien painokankaiden kanssa oli kovaa. Suomessa oli kilpailun haastamana nostettava tuotteiden jalostusastetta ja nyt kiinnitettiin myös enemmän huomiota kankaiden kuoseihin.

1930

1930-luvun alussa Yhdysvaltain pörssiromahduksen yleismaailmallinen talouslama saavutti Suomen.

1930-luvulla kun painokangastekniikka ja alan koulutus uudistui, Suomessa aloittivat ensimmäiset teollisuuden painokangassuunnittelijat työnsä Helsingin Taidevärjäamo Oy:ssä, Yhdistyneet Villatehtaat Hyvinkään tehtaalla ja Finlayson-Forssa Oy:n Forssan tehtaalla. Suunnittelijoina toimivat mm. Eva Taimi ja Kaj Franck.

Vuosina 1930–31 Suomen teollisuustuotanto kärsi yhden historiansa **voimakkaimmista laskukausista**. Tällä oli myös suuret vaikutukset tekstiiliteollisuuden kehitykseen Suomessa.

1932 Talouslaman myötä viisi puuvillatehdasta perustivat yhteisen myyntiorganisaation Puuvillatehtaiden Myyntikonttorin PMK:n.

1939–40
TALVISOTA

1940–41
VÄLIRAUHA

1941–44
JATKOSOTA

1944–45
LAPINSOTA

Raaka-ainepula pani kekseliäisyyden koetukselle.

Koska kodintekstiileihin ei riittänyt pellavaa, tehtailla kehitettiin kehrättävä paperi paperikankaiden raaka-aineeksi.

Ikkunaverhoja painettiin hieman kreppipaperia vahvemmalle paperilaadulle tai joskus painettiin jopa asiakkaan vanhoille lakanoille.

Painovärejä säästettiin tietoisesti rakentamalla kuvioita pienistä pilkuista täysväripinnan sijaan.

1936 Milanon Triennaalissa esiteltiin suomalaisia painokankaita. Mukana olivat mm. Aino Aallon suunnittelemat

puuvillalle painettu
Kirsikankukka

pellavalle painettu
Nimetön

1937 ulkomaisten kankaiden tuonti saavutti huippunsa ja sen myötä Suomessa useat tekstiilitehtaat fuusioituivat.

Suunnittelua määritti mahdollisimman vähin resurssein tuotettu kuvioden runsaus. Mallit oli suunniteltava näyttämään täysiltä ja värikkäiltä.

1940-luvun alkupuolella sotien aiheuttama **korvikkeiden aikakausi alkoi.**

Teollisuuden ongelmana olivat puuvillakuidun saantivaikeudet.

Lopulta raakapuuvillan ja villan tuonti lakkasi kokonaan.

Säännöstely ja siviilitarkoituksia palveleva tuotanto kiellettiin. Tehtailla tuotanto pysähtyi tai se muutettiin tukemaan armeijan ja puolustusvoimien kangashuoltoa.

1945 siviilitarkoituksia palveleva teollinen painokangastuotanto käynnistyi uudelleen.

1948 Suomessa sotaa edeltänyt tuotannon taso saavutettiin. Markkinat olivat lähes pohjattomat, kun siviilit saivat nyt ostaa tekstiilejä. 40-luvun loppupuolella tekstiiliteollisuuteen palkattiin taiteilijoita ja ammattisuunnittelijoita.

1950

1950-luvulla alkoi taloudellinen kasvu ja teollisuus modernisoitui.

Puuvillateollisuus suhtautui vielä varauksellisesti taiteilijoiden työhön. Tällöin oli vielä tapana, että taiteilija piirsi mallit, mutta ei saanut osallistua muuhun tekstiiliä koskevaan päätöksentekoon esim. värien sekoittamiseen.

Oli aivan yleistä ajatella, että mallit voidaan ostaa ulkomailta halvalla ja ne riittäisivät kotimaiselle os-tajakunnalle. Tästä poikkeuksena oli 1951 perustet-tu Marimekko oy, mutta pian myös muut tekstiili-tehtaat perustivat omia painomalliateljeitaan.

1957 suurin osa ulkomaankaupan säännöstelystä purettiin, joka oli omiaan lisäämään puuvillateolli-suuden kiinnostusta ulkomaankauppaan.

1960

1960 luvulla vallitsi **kasvuoptimismi**.

Elettiin painokankaiden kulta-aikaa.

Kuosien maailma jakautui murrettujen värien koristeelliseen slaavilaisuuteen, kirkkaiden värien hippikuoseihin ja pop-taiteeseen.

1965–75 painokuoseissa vallitsi ns. suurten kukkien kausi.

SUOMEN TEOLLISUUDEN KEHITTYMINEN JA SOTIEN VAIKUTUKSET SIIHEN

1914–1918
ENSIMMÄINEN
MAAILMANSOTA

1918
SUOMEN
SISÄLLISOTA

1939–1940
TALVISOTA

1940–41
VÄLIRAUHA

1941–1944
JATKOSOTA

Vuonna 1925
Suomen teolli-
suustuotanto eli
vahvaa kasvun
aikaa.

Yleismaailmallinen
lama alkoi syksyllä
1929 New Yorkin
pörssikurssien ro-
mahduksesta.

Vuosina 1930–31
Suomen teolli-
suustuotanto kärsi
yhdessä historiansa
voimakkaimmista
laskukausista.

Suomen teollisuustuotanto muodostui sotavuosien
1939–45 aikana pääasiassa sotatarviketuotannosta.

1941 Korvikkeiden
ja säännöstelyn
aikakausi
(Niinimäki & Saloniemi
2008, 57).

KUVA 2. https://images.cdn.yle.fi/image/upload//w_1198,h_674,f_auto/fl_lossy,q_auto/13-3-7864299.jpg

(TILASTOKESKUS 2017).
(www.wikipedia.org)

Teollisuus toipui sodista nopeasti. Ripeä kasvu johtui mm. jälleenrakentamisesta ja sotakorvauksien maksamisesta. Ne maksettiin suurelta osin teollisuuden tuotteilla.

Vuonna 1951 Korean sota kasvatti vientiä nostattamalla maailmalla valtavan sotatarvikkeiden ostoalun ja kansainvälisen korkeasuhdanteen.

Vuosien 1953–55 nopeaa tuotannon kasvua seurasi hitaamman kasvun jakso, joka alkoi yleislakkovuonna 1956.

Vuoden 1958 jälkeen alkoi teollisuustuotannon vahva kasvun kausi.

Kansainvälinen talous oli 1960-luvulla hyvin vakaa.

3. TEKSTIILIEN ESITTELY

Alvar, Aino ja Elissa Aalto

Päätavoitteeni tekstiilien dokumentoinnissa oli koota esitykseen tekstiilin kuviot, värit, mitat ja tekijät. Toisena tavoitteena oli löytää mahdollisimman paljon tietoja ja taustoja kustakin tekstiilistä.

Tekstiilien esitysjärjestyksen ole koonnut suunnittelijan mukaan. Monista tekstiileistä ja luonnoksista löytyy Alvar Aallon nimi, mutta tekijänä voi kuitenkin olla joko Aino tai Elissa. Näiden tarkempaan tutkimukseen ei aika enää riittänyt. Mukana on myös hyvin todennäköisiä Aino Aallon suunnittelema tekstiilejä ja luonnoksia. Olen merkinnyt kyseisille sivuille nämä huomiot.

Kuvat olen ottanut Alvar Aalto -museon arkistolla. Aika on hyvin todennäköisesti muuttanut värejä ja arkiston valaistus ei ollut värisävyjen kuvaamiseen paras mahdollinen. Esittely tehdään näiden olosuhteiden puitteissa. Dokumentointia vaikeutti myös se, että monista tekstiileistä löytyi vain pieniä epämääräisiä tilkkuja ja monet niistä olivat laatikoissa rypistyneet. Joitakin kangaspaloja sain silittää kuvausta varten.

Kuvia otin satoja niillä kerroilla, kun arkistolle Jyväskylään pääsin. Kuvien järjestämisessä ja valinnoissa oli tärkeää säilyttää yksi kuvakansio alkuperäisillä kuvaustiedoilla. Tästä kansiossa muodostui kuvapäiväkirja, joka helpotti myöhemmin liittämään samaan aiheeseen kuuluvat kuvat toisiinsa. Otin paljon lähikuvia ja kuvasin yksityiskohtia, juuri nämä kuvat olisivat menneet helposti sekaisin, jos alkuperäisiä kuvaustietoja ei olisi ollut käytettävissä.

Tein myös omia luonnoksia kuoseista, koska esim. Siena-kuosia, jossa kuvio muodostuu vaaka suorakulmista, löytyi kolme erilaista. Samaa vaaka suorakulmaa löytyy monesta muustakin kuosista. Omat luonnosteluni tarkensivat ja selvensivät tekstiilien nimeämistä ja erottamista tosistaan.

Alvar Aalto -museon arkiston amanuenssi Timo Riecko kertoi Artekin tekstiilien luonnoksien nimiömerkinnöistä. Merkintä "somm." tarkoittaa ilmeisesti sommittelijaa = suunnittelijaa. Oikeassa alakulmassa on sen henkilön nimikirjaimet, joka on piirtänyt luonnoksen puhtaaksi.

A.A.

AINO AALTO

Painokangas "A.A.". Aino Aalto 1938
(Heporauta ym. 2004, 138).

Tekstiili on painettu Yhdistyneet Villatehtaat Oy
Hyvinkään tehtaalla. Kankaan kuviomaailma
tulee luonnosta (Heporauta ym. 2004, 138).

Luonnoksessa oleva teksti:
AMA Lopullinen malli 1947.
AMA= Aino Marsio Aalto

Löydetyt värit:

Kuvioissa olevat värit:

- vihreä
- sininen
- keltainen
- punainen

Taustassa olevat värit:

- ruskea
- tiilenpunainen
- vihreä,
- keltainen
- sininen
- beige (harmahtava)

A.A.

AINO AALTO

Tekstiilistä A.A. löytyi Alvar Aalto -museon arkistosta erikokoisia ja eri värisiä tilkkuja, sekä vain muutama isompi kangaspala.

KUVA 1.

Tekstiilin A.A. kuviot on kuvattu keltaisella pohjavärillä olevasta isommasta kangaspalasta.

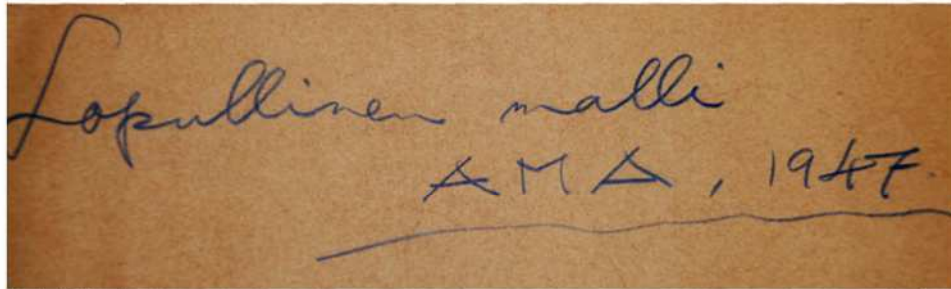
TEKSTIILIN YKSITYISKOHTIA JA KUVION MITTOJA

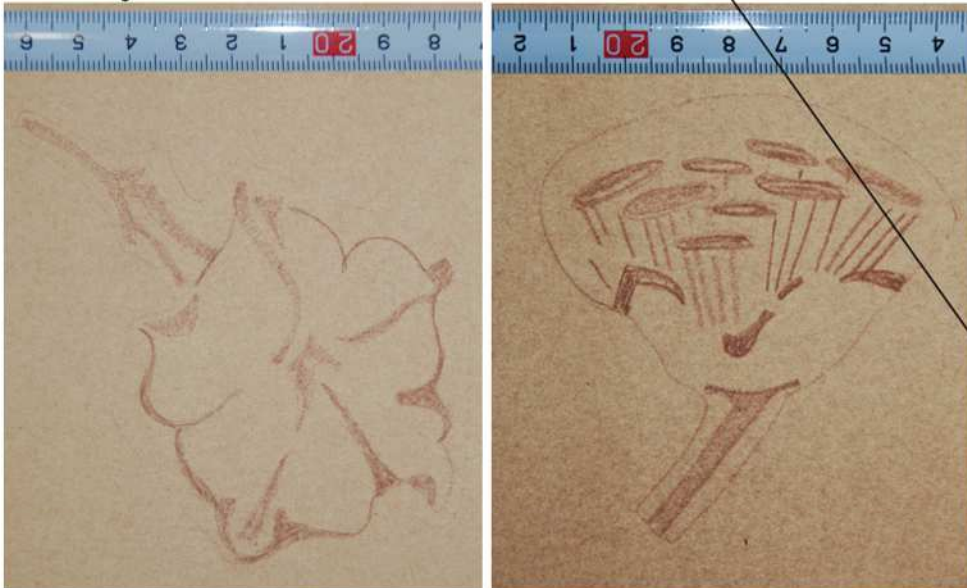

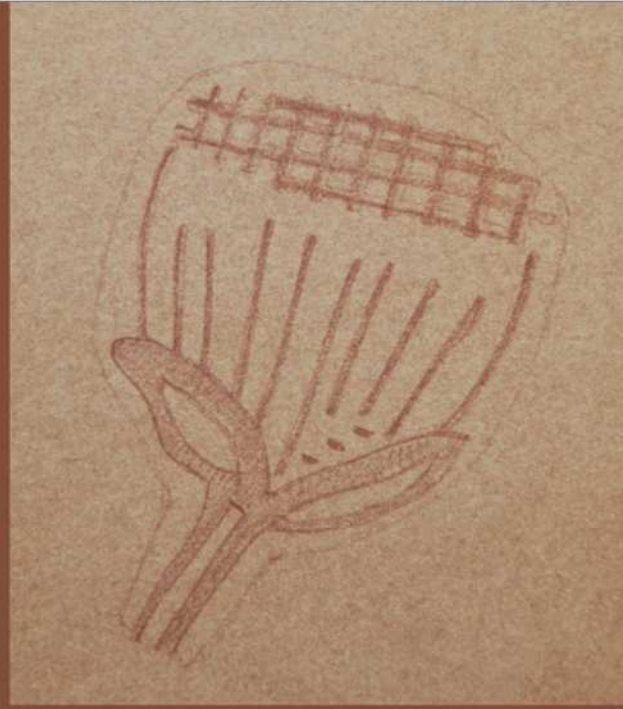
A.A.

A.A. kuosin luonnos on piirretty ruskealle paperille, ruskealla värikynällä.

Mittoja

KIRSIKANKUKKA

AINO AALTO

Aino ja Alvar Aalto olivat tutustuneet vuoden 1933 tienoilla silloiseen Suomen Japanin suurlähettiläsparikuntaan Hakotaro ja Kayoko Ichikawaan. Rouva oli antanut Aino Aallolle lahjaksi japanilaisen silkkikankaan. Aino piti kankaasta suuresti. Idea tähän kirsikankukka-aiheiseen kuosiin syntyi siis tästä lahjaksi saadusta kankaasta. (Heporauta ym. 2004, 138.)

Kankaan on tehnyt Yhdistyneet Villatehtaat Oy, Hyvinkää filmipainomenetelmällä. Kirsikankukka oli ensimmäisiä kankaita tällä menetelmällä ja se esiteltiin Milanon Triennaalissa v. 1936. Kangas on suunniteltu Artek Oy:lle. (Niinimäki & Saloniemi 2008, 45.)

Löydetyt värit

- Pohja vaalean punainen/ kuvio valkoinen*
  - Pohja kellertävän vihreä/kuvio valkoinen*
  - Pohja musta/kuvio valkoinen*
- *Kaikki valkoiset ovat murrettuja värejä.

KUVA 1.
Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne Aun 11_9.

KUVA 2
Alvar Aalto-museon arkiston kuvatallenne Aun 11_6.

KIRSIKANKUKKA

KUVA 1

(kuvassa olevassa kyltissä on teksti: Kretong. Mönster av arkitekt Aino Aalto).

KUVA 2

LEHTI

AINO AALTO

Tekstiilin valmistaja on Yhdistyneet Villatehtaat Oy, Hyvinkää. Tekstiili on valmistettu filmipainomenetelmällä. Tämä malli toteutettiin Milanon Triennaalin 1936 jälkeen. Lehti on suunniteltu Artek Oy:lle, suunnittelijana Aino Aalto. (Niinimäki & Saloniemä 2008, 45.)

Löydetyt värit

Määrittelen värit niillä värilsävyillä mitä ne nyt ovat. On hyvin todennäköistä, että ainakin osa kangastilkuista on haalistunut ajan kuluessa. Myös valaistus voi vääristää värejä. Luetteloin värit näiden olosuhteiden puitteissa.

-Kuvion ääriviiva on valkoinen.

Pohjavärit:

keltainen, vihreä, taitettu vihreä, tiilenpunainen, vaalean keltainen, vaalean punainen, beige, vaalean ruskea.

-Pohjaväri on valkoinen.

Kuvion ääriviivat:

tiilenpunainen, keltainen

KUVAT 1 ja 2.

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenteet

3 ark_t9-2 ja 4 ark_t9-4

KUVA 1

KUVA 2

KUVA 1.

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatalenne
ark_68-006-047

KUVA 2.

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatalenne
81-002-150
Kuva Shanghaista.

KUVAT 3 ja 4.

Arkiston koneelta kuvaan liittyy teksti:

Kokoelma: Oy Artek Ab

Kohde: Näyttely. Taideteollisuusyhdistyksen
vuosinäyttely Taidehallissa.
Helsinki, Taidehalli.

Kuvaaja: Iffland Heinrich

Kuvausaika: 1936.

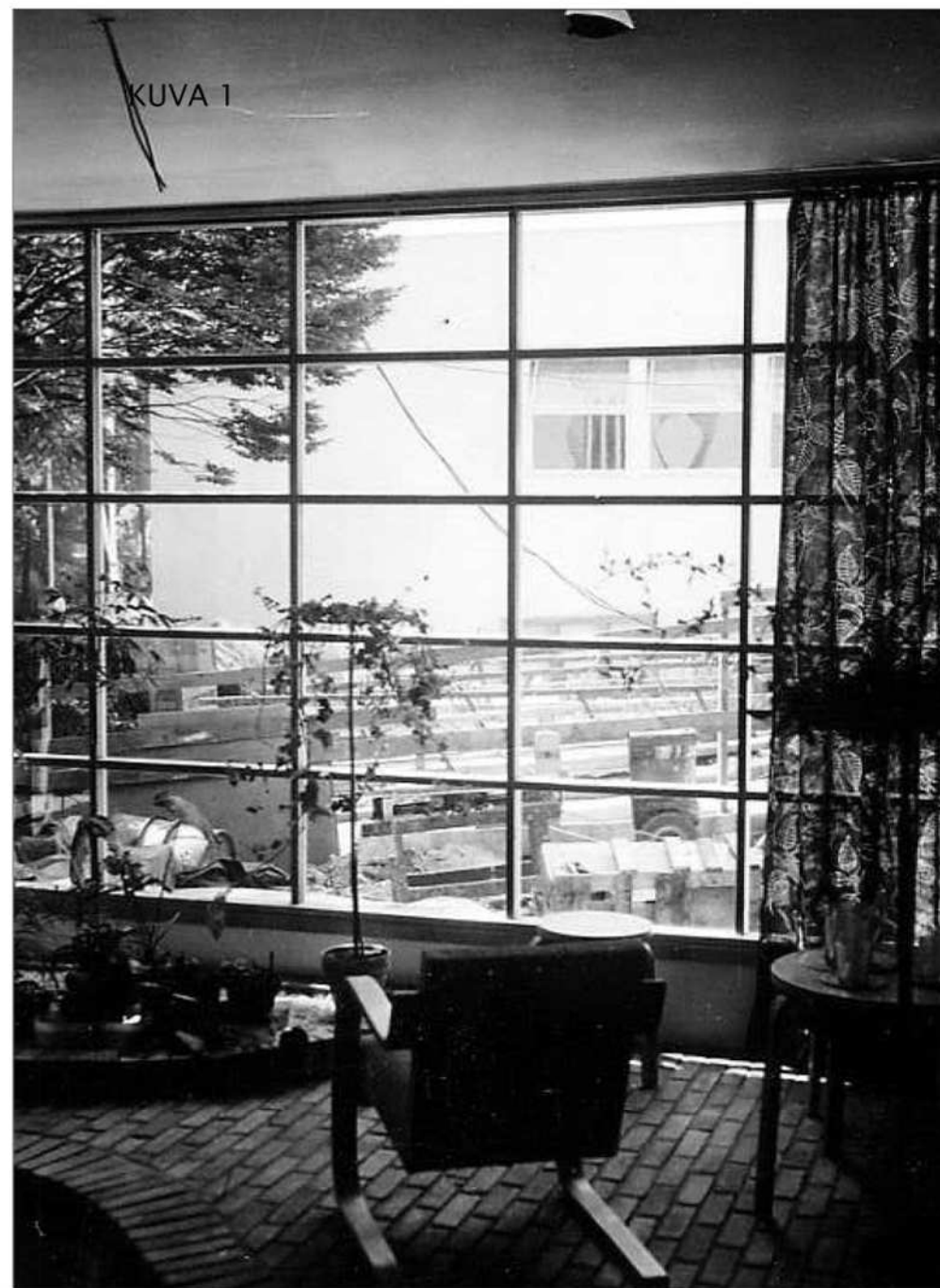
Sisustus. Näyttelyhallissa esillä Aallon huonekaluja ja
Aino Aallon kankaita.

KUVA 3.

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatalenne
Aun 11_9

KUVA 4.

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatalenne
Aun 11_6

KUVA 3

KUVA 4

KUVA 2

NIMETÖN TEKSTIILI (kasvi)

AINO AALTO

Aalto-näyttely oli Norjassa ja Oslossa vuonna 1938. Kuusin "Nimetön" on suunnitellut Aino Aalto. Tekstiili on Yhtyneiden Villatehtaiden kutomon valmistama (Heporauta ym. 2004, 133). Tekstiili esiteltiin Milanon Triennaalissa vuonna 1936 ja se on suunniteltu Artek Oy:lle (Niinimäki & Saloniemi 2008, 49).

Löydetyt värit:

- Tausta tiilenpunainen/kuvio valkoinen
- Tausta beige/kuvio valkoinen
- Tausta murrettu valkoinen/valkoinen. (KUVA 1)

Lisäksi mustavalkoisissa kuvissa näkyy, että tekstiiliä on myös painettu käänteisin värein.

KUVA 1.

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne
1 arjk_doku 301

KUVA 2.

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne
S55-2. Aino Aalto seisoo kotinsa olohuoneessa
Munkkiniemessä.

NIMETÖN (kasvi)

KUVA 2

NIMETÖN TEKSTIILI (kasvi)

AINO AALTO

Kuvassa 4 olevan kyltin teksti:

Kretong. Mönster av arkitekt Aino Aalto.

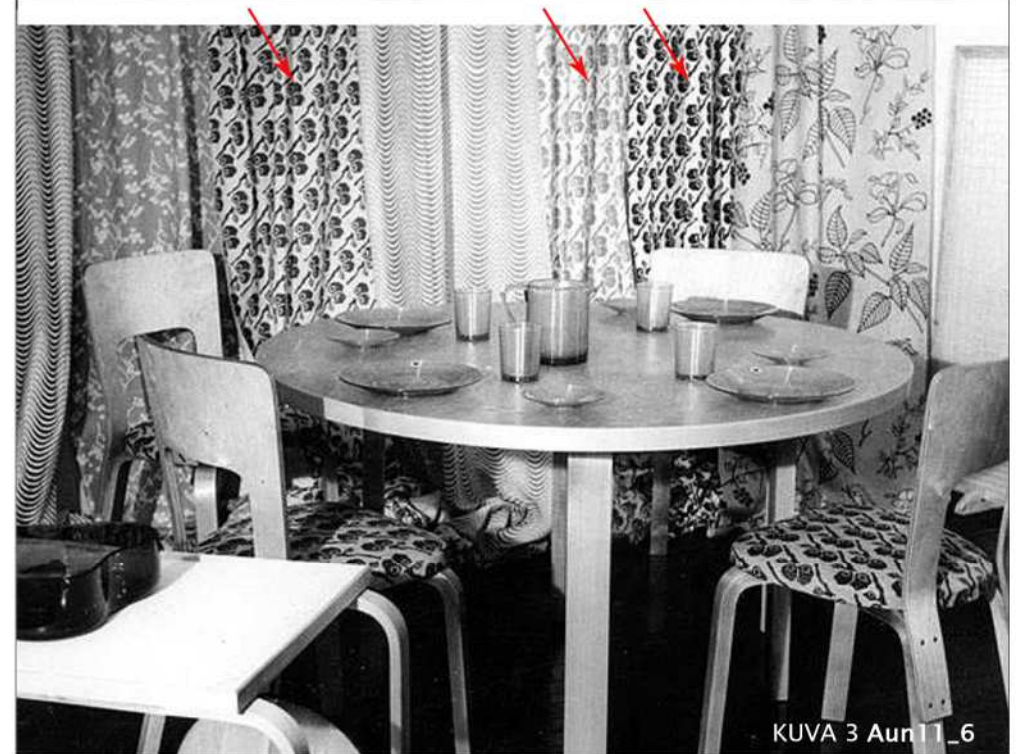
Tein sisustusartesaanikoulutuksen opinnäytetyön Alvar Aallon suunnittelemaan taloon Tartossa. Työn nimi on Villa Tammekannin tekstiilisuunnitelma ja tilojen toiminnalliset muutokset, toimeksiantajana oli Turun Yliopistosäätiö. Ehdotin, että voisimme "herättää henkiin" tämän Aino Aallon nimettömän tekstiilin ja tuoda sitä Tammekanniin. Salon seudun ammattioppilaitoksen tekstiiliopettaja P. Ihamäki innostui asiasta ja kangasta painettiin tilaustyönä kahdella mahdollisimman alkup. värillä. Tekstiilit löytyvät edelleen Villa Tammekannista.

KUVA 1

KUVAT 2-6 Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenteet.

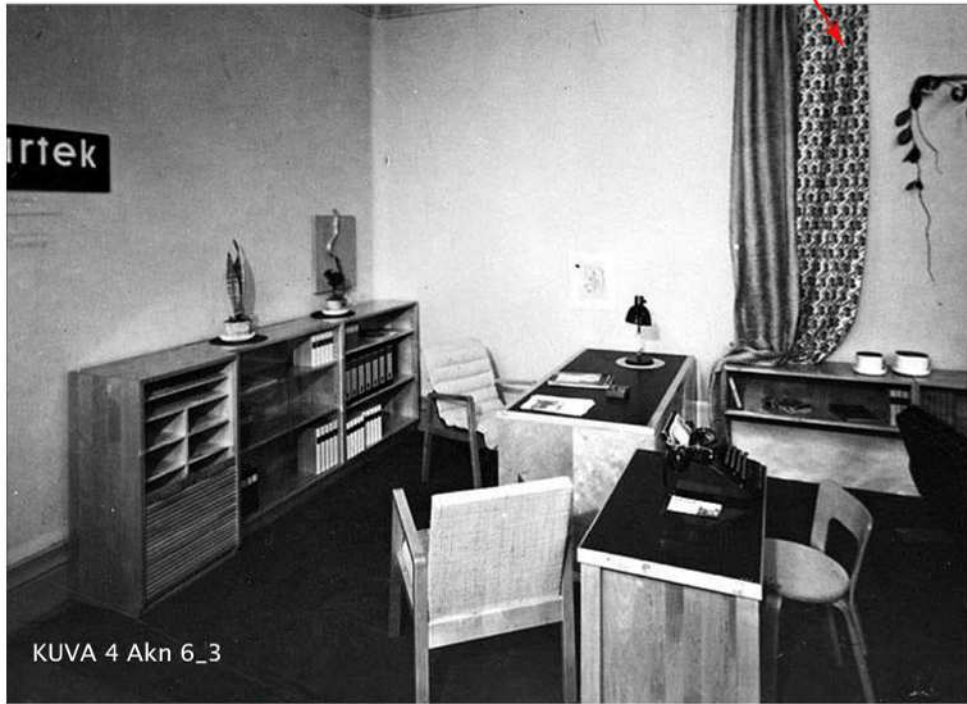
KUVA 2
Aun 11_9

KUVA 3 Aun 11_6

NIMETÖN (kasvi)

KUVA 4 Akn 6_3

KUVA 5 ark_akn 6-1

KUVA 6 Akn 6_2

VIIPURIN KIRJASTON LASTENOSASTON KÄSIENPESUALTAAN SUOJAVERHO

AINO AALTO

Verhossa on sama kuvio yksittäisenä, kuin Aino Aallon suunnittelemissa pellavaisessa "Nimetön" tekstiilissä. (KUVA 1).

KUVA 1.

KUVA 3.
Yksityiskohta
kuosista.
Käsitelty/
Taru-Orvokki
Leskinen

KUVA 2.

(<https://www.google.com/culturalinstitute/beta/exhibit/QRTybJMY>)

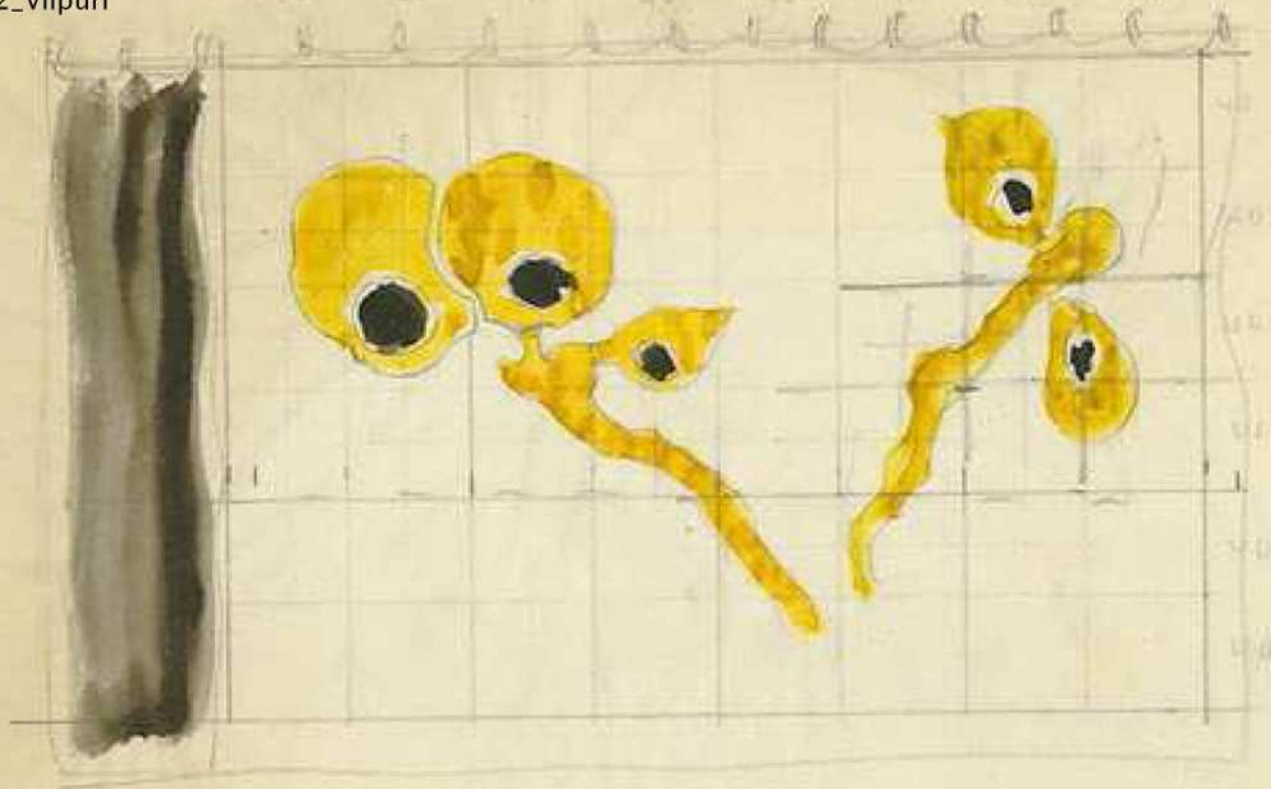

KUVA 4.

Viipurin kirjaston käsienspesualtaan verhon luonnos.

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatellenne

43-532_Viipuri

ARKKITEHTITOIMISTO
ALVAR AALTO & CO
SIGN. 4-1-1922
43/532

PAPERIKANGAS

AINO AALTO

Suomessa vallinnut sotatila aiheutti materiaalipulaa, jonka vuoksi huonekalukankaitakaan ei ollut saatavilla. Korvikkeena kehiteltiin paperikankaita. Näitäkin Artekille suunnittelivat taiteilijat, koska taiteellisesta tasosta ei haluttu tinkiä. (*Heporauta ym. 2004, 133.*)

KUVA 1.

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne arkT9-6b.

Digiarkiston kuvateksti:

Huonekalukankaita (paperikankaita).

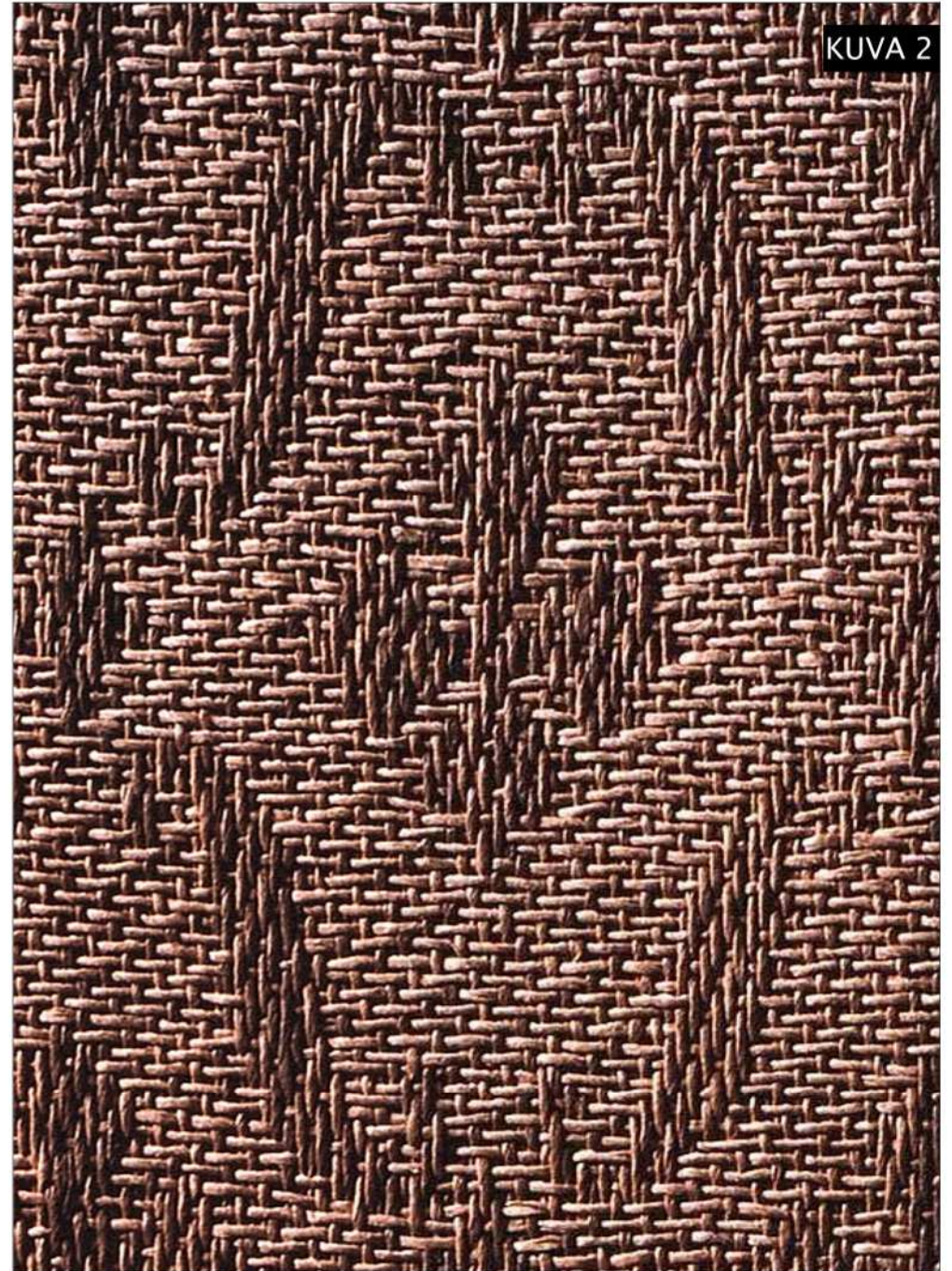
Kankaat on valmistanut Yhdistyneet Villatehtaat Osakeyhtiö Hyvinkää. Yhdistyneet Villatehtaat yhteistyössä arkkitehti Aino Marsio-Aallon kanssa.

Sama kuva löytyy kirjasta Artek alku-tausta-kehitys.

Kirjan kuvan tekstitys:

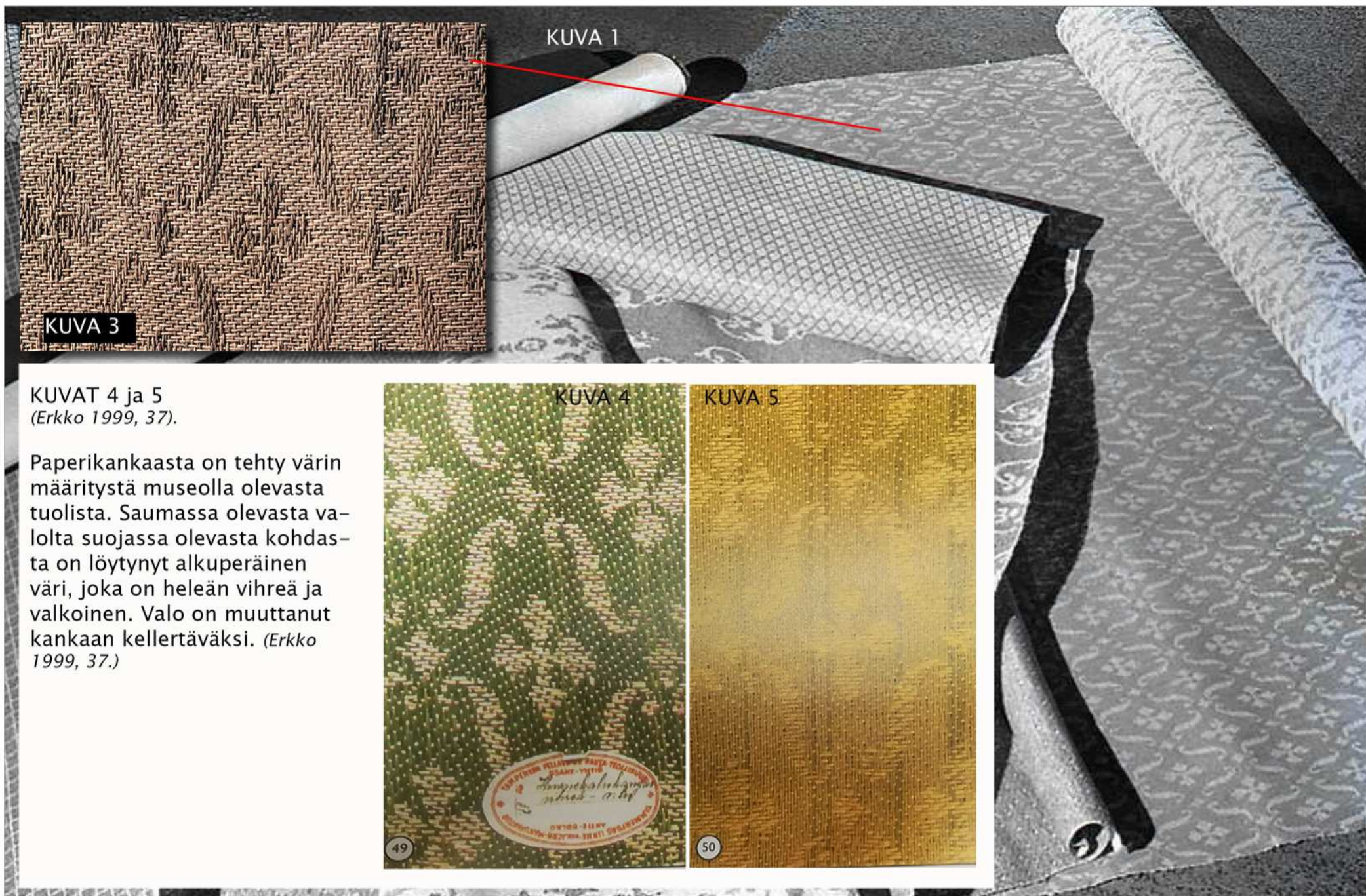
Paperikankaita, jotka syntyivät sota-aikana yhteistyössä Aino Aallon ja Yhtyneiden Villatehtaiden kanssa. Jotkin mallit säilyivät sodan jälkeen vielä kun oli siirrytty rauhan-ajan kankaisiin. (*Suhonen 1985, 103.*)

KUVA 2 ja 3. Alvar Aalto -museon arkisto ark_dv 98b, ark_dv 98e

PAPERIKANGAS

KUVA 1

KUVA 3

KUVA 4

KUVA 5

KUVAT 4 ja 5
(Erkko 1999, 37).

Paperikankaasta on tehty värin määritystä museolla olevasta tuolista. Saumassa olevasta valolta suojassa olevasta kohdasta on löytynyt alkuperäinen väri, joka on heleän vihreä ja valkoinen. Valo on muuttanut kankaan kellertäväksi. (Erkko 1999, 37.)

ART-KANKAAT

AINO AALTO

Alvar Aalto -museon arkistosta löytyi raidallisia tekstiilejä. Osasta raidallisista arkiston tekstiileistä selvisi, etteivät ne ole Aaltojen suunnittelema. Artekille raidallisia tekstiilejä suunnitteli myös mm. Killinen.

Näistä kuvaamistani tekstiileistä löytyy kaikista arkiston lappu, jossa on merkinnät: Aino Marsio tai A.A. Arkistolla tiedettiin, että Art-mallisto on nimetty värien mukaan Art 1, Art 2, Art 3 jne. Arkiston arvio on, että Art 1, Art 2, Art 3 olisivat Aino Aallon suunnittelema. Ajan puutteen vuoksi, en päässyt yksilöimään näitä tekstiilejä tarkemmin.

Löydetyt värit ja raitojen leveydet

1. Kapeammat raidat

- Ruskea/valkoinen
  - Keltainen/valkoinen
  - Harmaa/valkoinen
- Valkoinen raita on n. 1,5cm
Muut värit n. 8,7cm

2. Leveämmät raidat

- Punainen/valkoinen
- Valkoinen raita n. 2cm
Punainen raita n. 15cm.

ART-KANKAAT

SUOMI TUHATJÄRVIEN MAA

AINO AALTO?

“Tekstiili on mitä todennäköisemmin Aino Aallon suunnittelema”, arvioi Alvar Aalto -museon arkiston amanuessi Timo Riekko.

Tekstiilin kuosi on painettu kahdella värillä, vihreällä ja sinisellä. Materiaali on pellavaa. Tekstit on jätetty ilman väriä. Tekstiilin koko n. 50cm x 55cm.

Arkistosta löytyy myös tämän tekstiilin luonnos, mutta sitä en päässyt kuvaamaan, koska luonnos oli lainassa muualla.

Kuosin tekstit

FINLAND, THE COUNTRY OF
HUNDRED THOUSAND LAKES

SUOMI TUHATJÄRVIEN MAA

FINLANDS EXHIBITION IN NEW-YORK
WORDL´S FAIR 1939

SUOMI NEW-YORKIN
MAAILMANNÄYTTELYSSÄ 1939

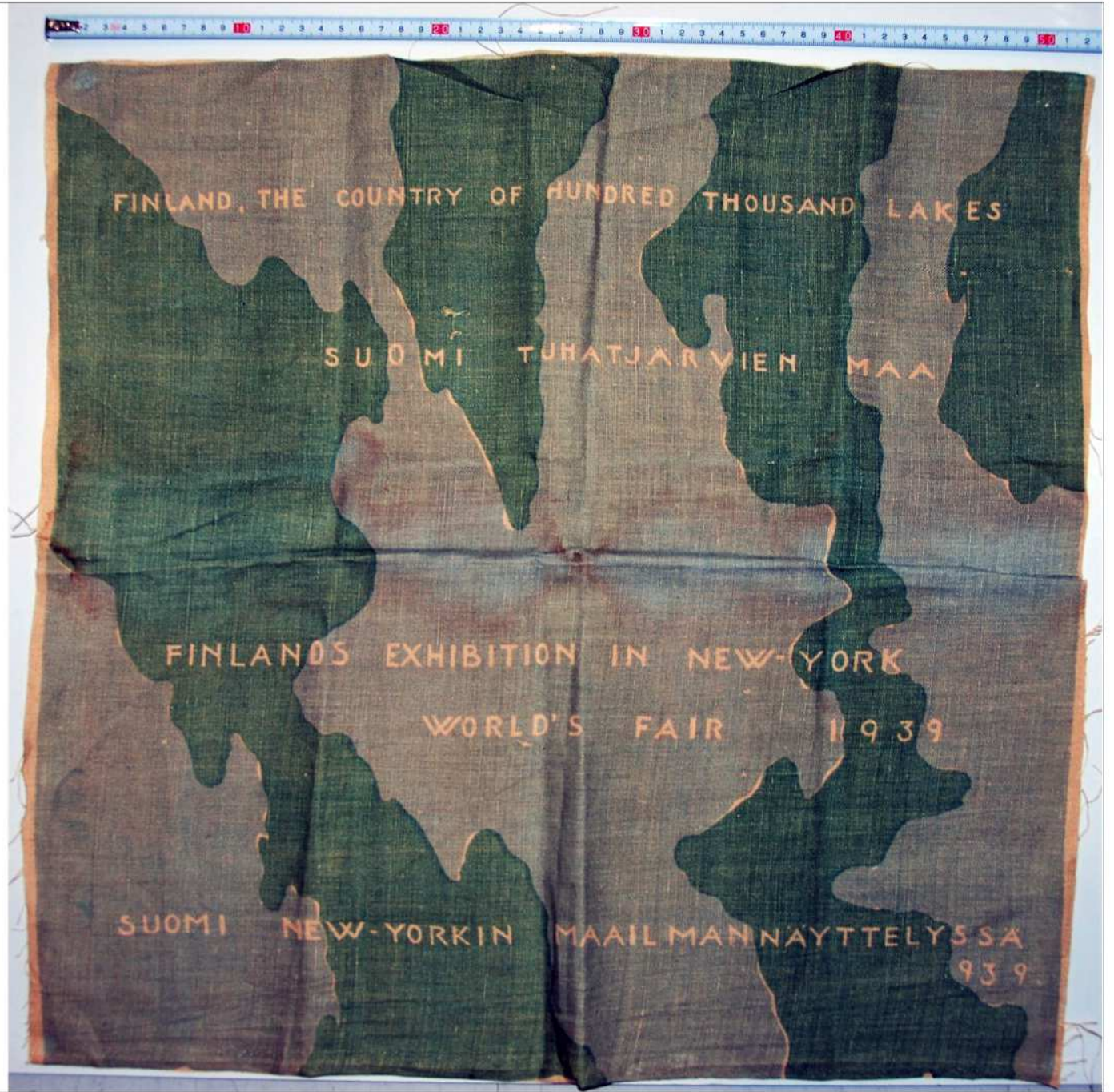
Kirjassa Kretongista printtiin on myös kuva tästä tekstiilistä. Kuvan teksti:

*“Aino Aallon suunnittelema painokangas vuoden 1939 New Yorkin maailmannäyttelyyn”
(Niinimäki & Saloniemi 2008, 45).*

TUHATJÄRVIEN MAA

NIMETÖN (aalto)

AINO AALTO?

Ohuet aaltomaiset sivuttain kulkevat raidat.

KUVA 1.

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne

Aun 11_9.

Kuvassa näkyy kyltti, jossa lukee:

Kretong. Mönster av arkitekt Aino Aalto.

Kyltin mukaan myös tämä aaltokuvioinen

kuosi olisi Aino Aallon suunnittelema.

Kuvassa näyttäisi olevan tätä tekstiiliä kahta eri sävyä, toisessa aaltokuvio on vaaleampi.

KUVA 2.

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne

Aun11_6

KUVA 3.

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne

Akn 6_2.

Arkiston koneelta kuvaan liittyvä teksti:

Kokoelma: Oy Artek Ab.

Kohde: Näyttely. Taideteollisuusyhdistyksen
vuosinäyttely Taidehallissa
Helsinki, Taidehalli.

Kuvaaja: Iffland Heinrich.

Kuvausaika: 1936.

Sisustus. Näyttelyhallissa esillä Aallon huonekaluja
ja Aino Aallon kankaita.

KUVA 2

KUVA 3

NIMETÖN (aalto)

KUVA 1

NIMETÖN (pikku kukka)

AINO AALTO

KUVA 1.

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne

Akn6_2

Digiarkistossa kuvan teksti:

Taideteollisuusyhdistyksen vuosinäyttely.

Kuvausaika 1936.

KUVA 2.

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne

Hnt16_1b

Sama kuva löytyy kirjasta Artek alku-tausta-kehitys.

Kuvan tekstissä lukee:

Aino Aallon suunnittelema nojatuoli vuodelta 1938.

Aino Aallon kukallinen verhoilukangas osoittaa, ettei

Artekin linja alunperinkään ollut puristinen, vaikka

useimmiten vältteli dekoratiivisuutta. (Suhonen 1985, 42.)

KUVA 3.

Olen ottanut kuvan kirjasta Alvar Aalto Architect

Volume 7. Kuvan tekstitys *"Aino Marsio-Aalto planned the interiors of the Shanghai clubhouse. The textiles were of the kind sold by Artek, some of them being printed products she had designed. (Laaksonen ym. 2004, 50.)*

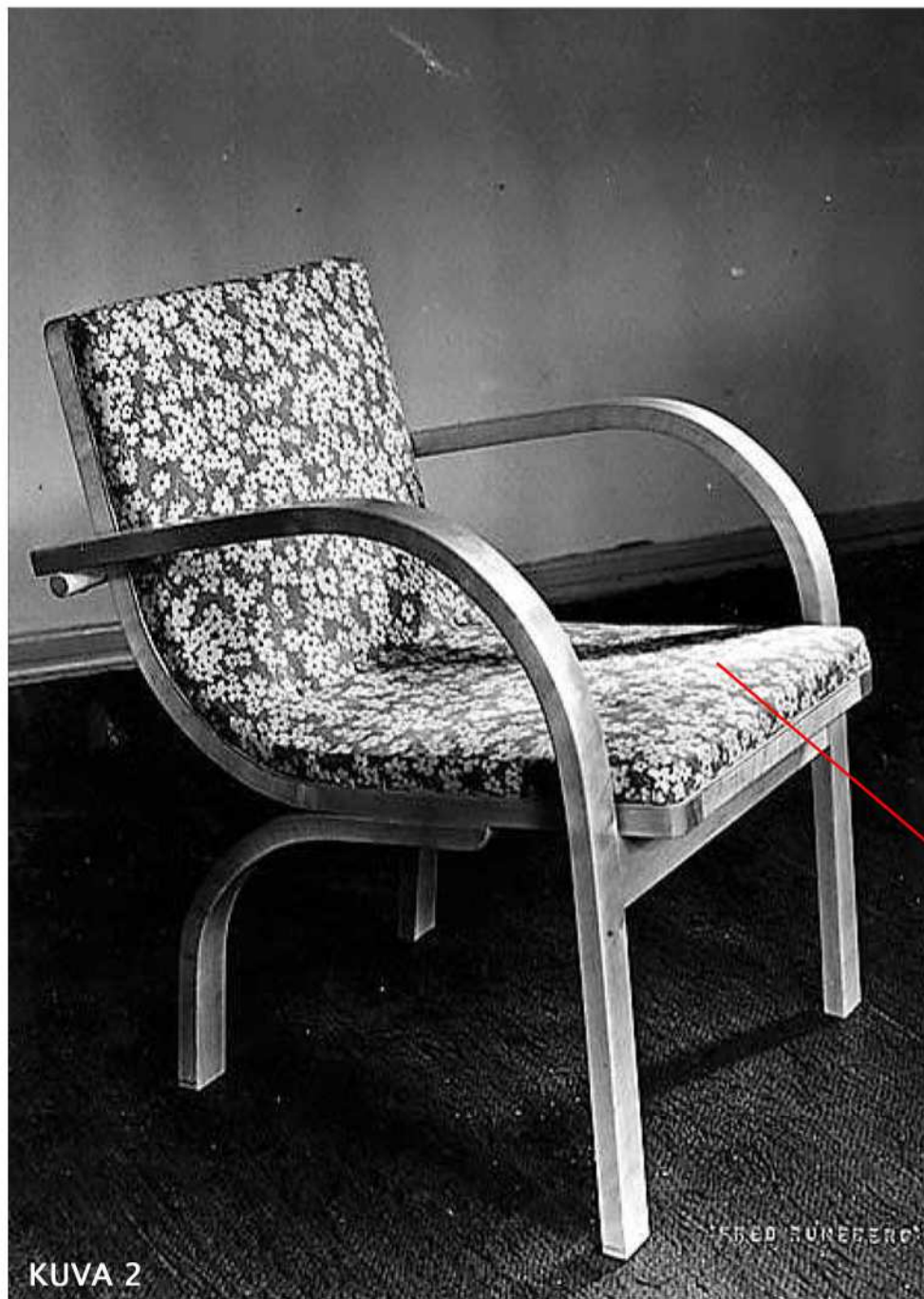
Tein tästä kukallisesta kuosista mielenkiintoisen havainnon. Suurentamalla kuvaa, kuosi näyttää hyvin samanlaiselta, kuin kuvan 2 tuolin verhoilukankaan kuosi.

KUVA 1

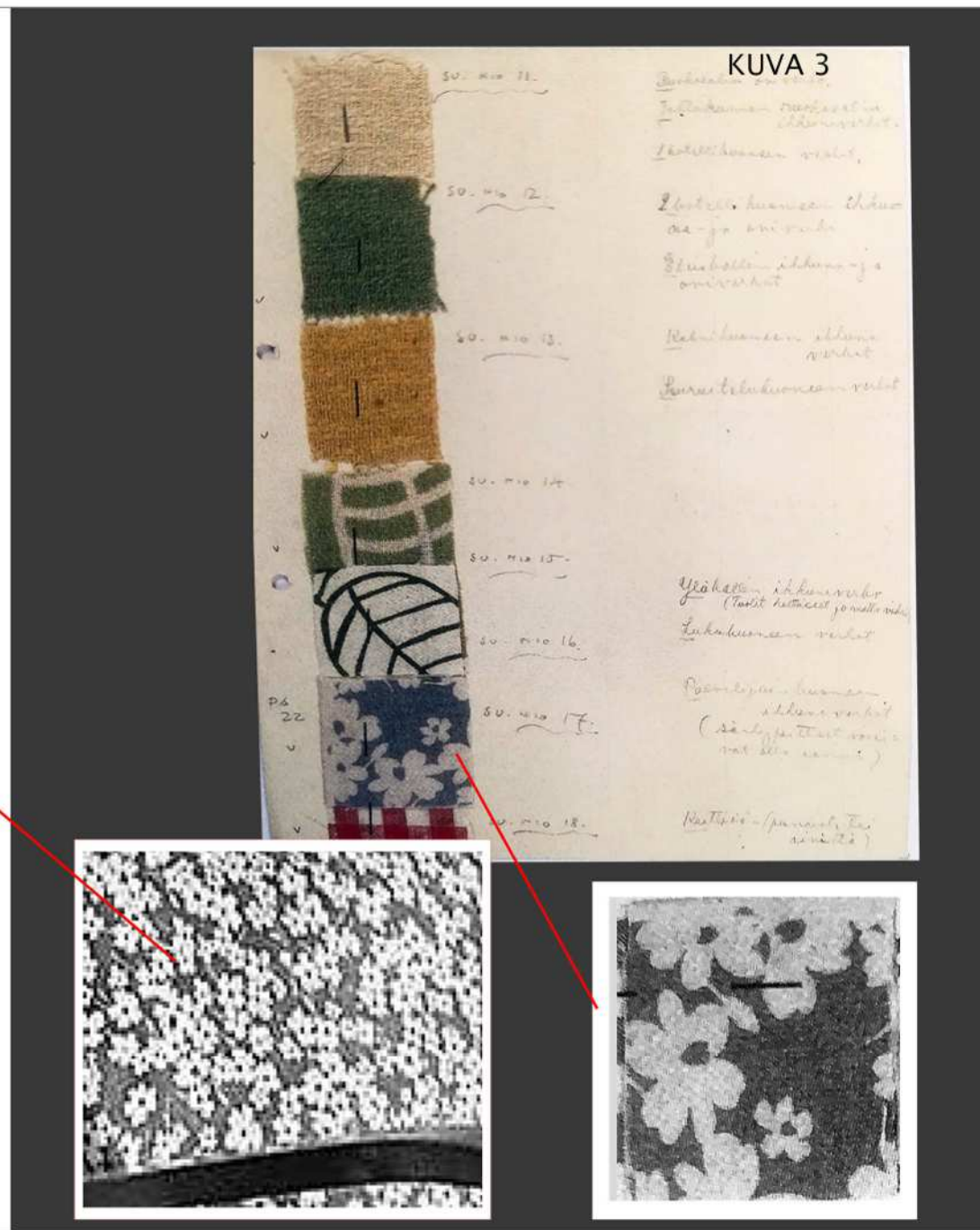

NIMETÖN (pikkukukka)

KUVA 2

ALVARO ALTO

KUVA 3

MATTO

AINO AALTO

Aino Aallon tekstiilisuunnitteluun tiedetään kuuluneen myös mattojen suunnittelu. Joitakin dokumentteja on säilynyt Aino Aallon villamattosuunnitelmista 1920-luvulta. (Heporauta ym. 2004, 134.)

Suomen käsityön museon (Jyväskylä) arkistossa säilytetään Aino Aallon suunnitteleman karvalankamaton työpiirustuksia SKM. Kiikan mattokutomon kokoelma, Po355/o7o5 (Heporauta ym. 2004, 134).

KUVAT 1 ja 2.
Suomen käsityön museo / arkistot, kirjasto ja tietopalvelu.

VS: Aino Aallon matto

VS: Aino Aallon matto
Hemmilä-Nurmi Anneli Anneli.Hemmila-Nurmi@jkl.fi verkko-
tunnuksen lamkfi.onmicrosoft.com kautta

15. helmik. 2018 15.30
-> Taru-Orvokki.Leskinen@student.lamk.fi

Hei,
Tiedustelit kuvaa Aino Aallon suunnittelemaa karvalankamatosta. Kuva tulee tässä ja liitän mukaan maton luettelointitiedot.

Ystävällisin terveisin

Anneli Hemmilä-Nurmi
Amanuenssi
Suomen käsityön museo / arkistot, kirjasto ja tietopalvelu

NO: P0355/0705

OM: Kiikan mattokutomon kokoelma

NR: A0355

SK: Käytävämatto?

RY: Tekstiilit

TY: Työpiirustus

MI: 17x51

MA: Lyijykynä- ja vesiväripiirustus pahville

VL: Marsio-Aalto, Aino?

VA:

SP: AL.V.15.

LT: Piirustukseen on piirretty koko matto. Valmiin maton koko on n. 2x7 m. Alareunaan on merkitty "tumman ruskea pohja vaalean harmaat raidat". Oikeassa reunassa on ympyränmuotoinen vesileima jonka keskellä on pajavasara, ympyrää kiertää teksti "Schutzmarke Schoellershammer" ja ympyrän vieressä on teksti "Helsinki TH. Wulff Helsingfors". Vesileiman päälle on maalattu harmaa ja ruskea ruutu, ja ruutuihin on solmittu harmaa ja ruskea lankanäyte. Vasempaan reunaan on merkitty "Ruskea voisi olla maalatun värin mukainen (lankamalli on hiukan liian punainen)". Piirustus on repeytynyt kahtia. Julkaisussa Karvalangasta mattoa ennen on lisätietoa Kiikan mattokutomon malleista. Aino Marsio-Aalto arkkitehti ja vastasi Alvar Aallon talojen sisustuksista. Hän oli Alvar Aallon ensimmäinen vaimo (kuoli 1949).

AS: Tekstiilit; sisustustekstiilit; matot; karvalankamatot

OU:

FK: <H:\KUVAT\piirrek\tunnistuskuvat\03550705.jpg>

EL: <H:\KUVAT\piirrek\laatukuvat\03550705.tif>

KUVA 1

KUVA 2

ÄÄNEKOSKEN KIRKON ALTTARIVAATE JA KIRJALIINA

AINO AALTO

Arkkitehti Yrjö Blomstedtin suunnittelema Äänekosken kirkko otettiin käyttöön vuonna 1907.
1924 kirkon saneerauksen suunnitteli Alvar Aalto.

KUVA 1.

Alvar Aallon kirjeessä seurakunnalle Aalto ehdottaa:
“Äänekosken kirkon alttari saatetaan jo tässä mainituillakin töillä saada arvokkaaseen asuun, kun piirustuksissa osoitetut alttarivaatteet ja kirjaliinat ym. tehdään...”

Kirkko tuhoutui täysin 5.7.1968 tuhopoltossa.
Tulipalon jälkitutkimuksissa paljastui, että paikkakunnalla asuva mieshenkilö oli syyttänyt tulipalon saatuaan siihen käskyn Jumalalta. Polttajan kirkon alttarikaiteelle asettamat kasukat antoivat viitteitä myös pappisvihan suuntaan.
Tulipalossa itse kirkkorakennuksen lisäksi tuhoutui kirkon sisustukset, kuten urkulehteri, hiljattain uusitut urut, kirkon valaistusjärjestelmä, alttaritaulu, kirkkoon lahjoitetut arvoesineet, sekä suuri osa kirkkotekstiileistä (<http://www.arkistot.info/pukkimatea/seurakunta.php>).

KUVA 3.

(<http://www.arkistot.info/pukkimatea/seurakunta.php>).

KUVAT 1 ja 2.

Mirva Flink

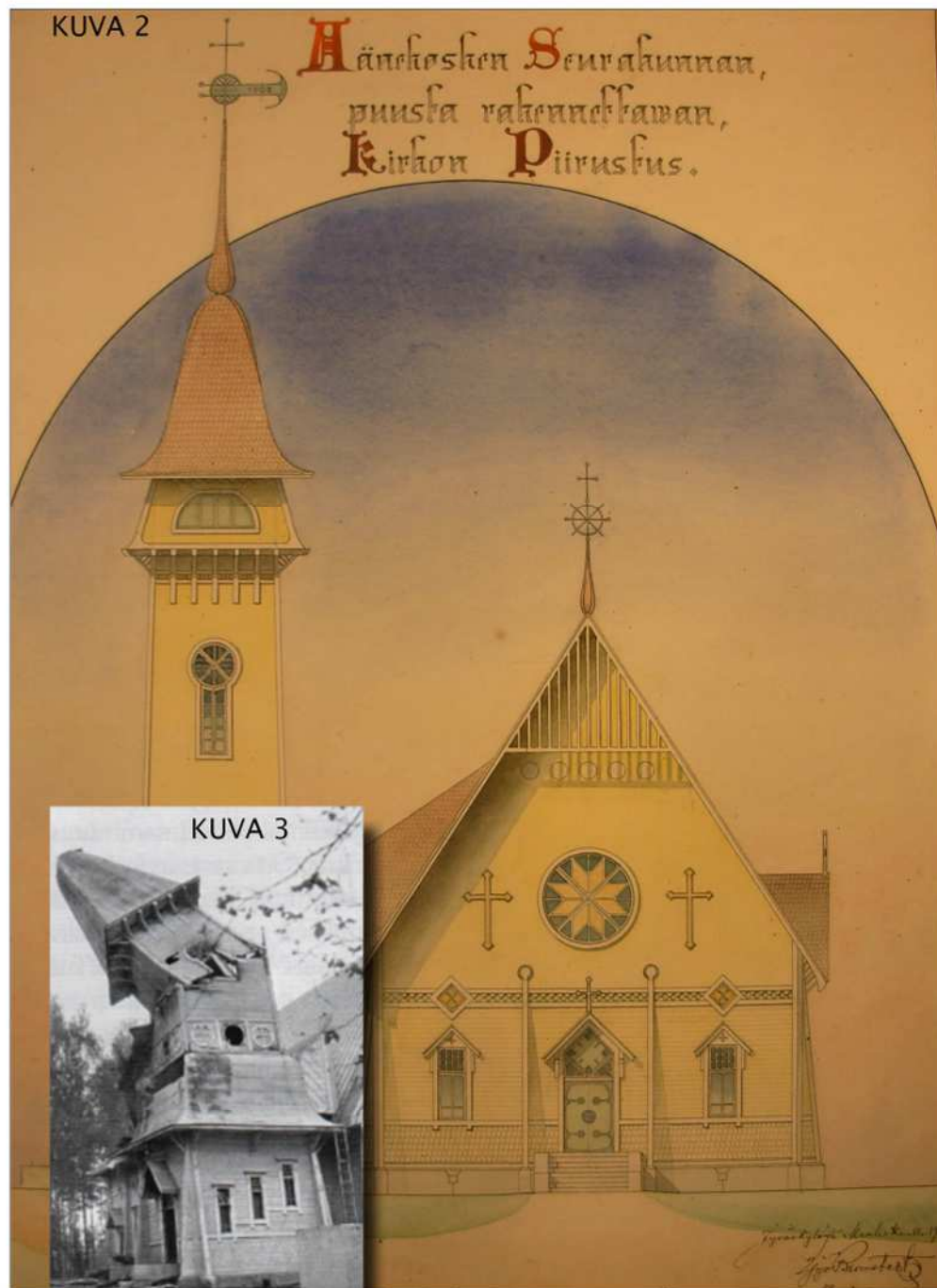
Museovastaava

Äänekosken seurakunta/

Suolahden kirkkopiiri

KUVA 2

Äänekosken Seurakunnan,
puusta rakennettavan,
Kirkon Piirustus.

ÄÄNEKOSKEN KIRKON ALTTARIVAATE JA KIRJALIINA

Alustava selvitys Äänekosken kirkon restauroerästä varten

Äänekosken kirkon korjaustöissä ehdotan tehtäväksi seuraat työt:

Kirkon ulkopuolella on maalaustöiden yhteydessä poistettava puupiirustuksissa poistettavaksi merkitty harjanyhdistelmä faasadiassa häiritseväksi tekijäksi, sen jälkeen suoritetaan faasadin ulkomaalaus.

Kirkon sisäosissa, joita nyt aloitteella oleva työ pääasiassa koskee ehdotan ryhdyttäväksi seuraaviin muutoksiin ja lisätoihin:

Lukunottamatta varsinaisia korjauksia ja paikkaustöitä rappiolla olevissa osissa ovat kirkollisen tunnelman ja rakennuksen monumentaaliarvon kannalta katsoen seuraavat työt: sängin tärkeitä: nyt katossa olevat aidamutat eivät sellaisenaan ole kirkollisen rakennuksen arvon mukaisia ja on sängin ryhdyttävä toimenpiteisiin tämän haitan poistamiseksi. Pöytälystämällä raudat puulla saadaan niistä helposti häiritsevä vaikutus poistetuksi, jopa siinä määrin että ne senijaan esiintyvät anelikkaina koristeellisia tekijöinä kirkon katossa. Sideraudoja kattoon yhdistävät kannatinsraudat poistetaan siten että ne muodostavat tumman ristin pienen värikkään veistokseen koristamana. Tämä lisäksi on katossa vielä tehtävä pienempiä muutoksia (kattoparrujen molemmiin puoliin nautataan lisälautoja, joita ne kaikki tulisivat samantyyppisiksi ja katon kokonaisvaikutus sen kautta saataisiin voimakkaammaksi).

Saarnastuolissa tehdään pienempiä lisätoimia

Kuoriin, joka nykyisessä asuunsa ei vastaa sitä mitä kirkon juhlihallinnalta osalta vaaditaan, tehdään yksinkertaista faneerimene- teinää käyttäen yksinkertainen paneeli, ikkunoille tehdään uudet raamit ja niihin lyijylasikkunat (katedraalilaisia)

Muutamissa osissa, varsinkin kuoriin johtavissa tehdään ovikarmeissa pieniä muutoksia

Kirkon poratusiin katot käsitellään uudelleen koska ne liian arkipäiväisiksi eivät kelpaa tehtäväksi.

Maalaustöissä käsitellään katto tummin astekoin, samoin pen-
kit muut osat kirkon sisäosissa.

Erikoista hieno ja koristemaalauksella tehdään saarnastuoliin kuoriin kaikkiin osiin ja ikkunapuitteisiin. Pintaa niissä osissa käsitellään n. s. boiseerauksella (marbreerausta)

Kirkkoon montteerataan kruunut ja muutkin piirustusten osoittamat valaistuslaitteet, alttarille piirustuksista ilmikkyvä kynttiläryhmä ja eteläin lyhdyt, sakaristoon pienoiskruunu j.n.e.

Kirkon oikeanpuoleisella pitkällä sivulla olevat yläikkunat ovat suodollaan sellaisia ettei niiden poistaminen lainkaan olisi kirkon arvolle haitaksi. Koska kuitenkin niiden suoranaisten tukkoaminen maakaansaatoksi suurittaisi tehtävien ehdotan senkin järjestettäväksi piirustusten osoittamalla tavalla jollain kangasveripulla johon on kirjallitu uskonnollisia aiheita nämä suodollaan sopimatonta ikkunat saatetaan katoamaan ja kirkko tässä kirjokahkaan kautta saisi arvokkaan läsnä koristaa ilmiin jäseniä. (Tämä järjestelmä ehdotan sitä suuremmalla syyllä, koska se ei sanottavia tulisi kustantamaan.)

Yllämainittujen järjestelyiden kautta olisi kirkko jo täysin viihtävässä kunnossa. Velvollisuuteni arkkitehtina kehottan sinua kuitenkin jo mainitsemani lisäksi arvoisalle seurakunnalle selvittämään muutamia näkökohtia, jotka kirkon täydellisyyden kannalta ovat vartenotettavia.

On itsestään selvää että kirkon tärkein ja vaativinosa on alttari ja on sen mahdollisimman arvokkaaseen kuntoon saattaminen niin ollen ydinkohtana jokaisessa kirkon sisustan juhlihallituttamista takoittavassa työssä. Äänekosken kirkon alttari saatetaan jo tässä mainituillakin töillä saada arvokkaaseen asuun, kun piirustuksissa osoitetut alttarivaatteet ja kirjallinat y.m. tehdään, kuitenkin jäs itse alttarin kokonaisuus nykyisen alttaritaulurakennelman kautta jossain määrin jokapäiväiseksi.

Käytettäväksi olisi mielestäni kaikkein arvokkain tapa tämän lahjoituksen käyttäminen alttarikamustukseen. Kaikkina aikoina on arvokkaana alttarikoristeena pidetty puusta veistettyä ristikuvaaja olivat sellaiset vanhoina aikoina alvan erikoisesti Suomen vanhojen kirkkojen kalleimpia kirkollisia taideteoksia. Ei tuottaisi sanottavia vaikeuksia hankkia Äänekosken kirkkoon Kristustaristi, samalla kuin nykyisen alttaritaulu siirrettäisi sakaristoa koristamaan (sakariston kuntoon laittaminen kirkon sisäosissa).

hys saada tarpeeksi juhlihalliseen asuun

Toinen huomattava asia on kirkon nykyisten ikkunain muoto. Kielellä on se liiaksi arkipäiväinen, akkunnain puitteet kun eivät luonteeltaan lainkaan vastaa kirkollisen huoneen sävyä. Lyijylasituksen niiden tilalle hankkiminen olisi kaikin puolin suotava asia.

Kaikkien tässä ehdotettujen töiden taloudellinen mahdollisuus kky ilmi mukaan liitetystä kustannusarviosta

Jyväskylässä 10 toukokuuta 1924

A. M. M. M.
D. arkkipiispa.

On itsestään selvää että kirkon tärkein ja vaativinosa on alttari ja on sen mahdollisimman arvokkaaseen kuntoon saattaminen niin ollen ydinkohtana jokaisessa kirkon sisustan juhlihallituttamista takoittavassa työssä. Äänekosken kirkon alttari saatetaan jo tässä mainituillakin töillä saada arvokkaaseen asuun, kun piirustuksissa osoitetut alttarivaatteet ja kirjallinat y.m. tehdään, kuitenkin jäs itse alttarin kokonaisuus nykyisen alttaritaulurakennelman kautta jossain määrin jokapäiväiseksi.

KUVA 1

ÄÄNEKOSKEN KIRKON ALTTARIVAATE JA KIRJALIINA

AINO AALTO

KUVA 1.

Ensimmäiset viitteet Aino Aallosta tekstiilien suunnittelijana liittyvät hänen varhaisiin kirkkointeriöörien uudistustöihin. "Altariwaatteen ja saarnatuolin kirjaliinan on sommitellut, niinikään erittäin onnistuneesti arkkitehti Aino Marsio" mainitaan Äänekosken kirkkoa esiteltäessä. (*Keskisuomalainen KSML*) 23.9.1924 (*Heporauta ym. 2004, 132, 134*).

KUVAT 3 ja 5.

Mirva Flink

Museovastaava

Äänekosken seurakunta/

Suolahden kirkkopiiri

9. tammikuuta 2018 klo 10.15 Flink Mirva <mirva.flink@evl.fi> kirjoitti: Olen itsekin yrittänyt selvittää Aino Aallon mahdollisesti suunnittelemaa Äänekosken vanhan kirkon tekstiilejä. Alttarivaatteesta ym. tekstiileistä ei ole löytynyt tarkkaa tietoa. Museossa on myös messukasukka, jonka koristelun perusteella voisi arvioida olevan Aallon käsialaa. Aalto-museosta ei kuitenkaan ole löytynyt tarkkoja tietoja. Tekstiilikonservaattori piti sitä kyllä hyvin todennäköisenä.

Mirva Flink / Museovastaava / Äänekosken seurakunta / Suolahden kirkkopiiri

KUVAT 2 ja 4.

Vanhan Äänekosken Kotiseutuyhdistys r.y.

Timo Enäkoski

Lupa kuvien käyttöön Ritasen suku/

Levänen sähköp 19.7.2018.

KUVA 1

ÄÄNEKOSKEN KIRKON ALTTARIVAATE JA KIRJALIINA

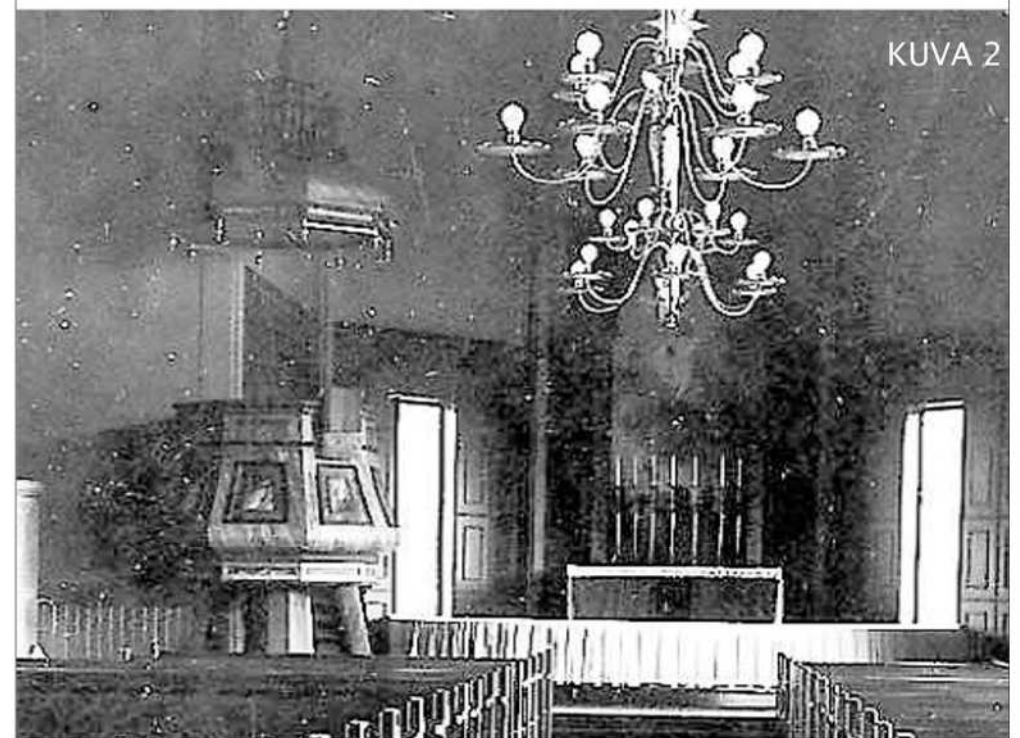

ÄÄNEKOSKEN KIRKON ALTTARIVAATE JA KIRJALIINA

Tässä lisää harvinaisia kuvia Äänekosken palaneesta kirkosta, jossa näkyvät Aino Aallon suunnittelemat alttariliina ja kirjaliina.

KUVAT 1 ja 2.
Mirva Flink
Museovastaava
Äänekosken seurakunta/
Suolahden kirkkopiiri

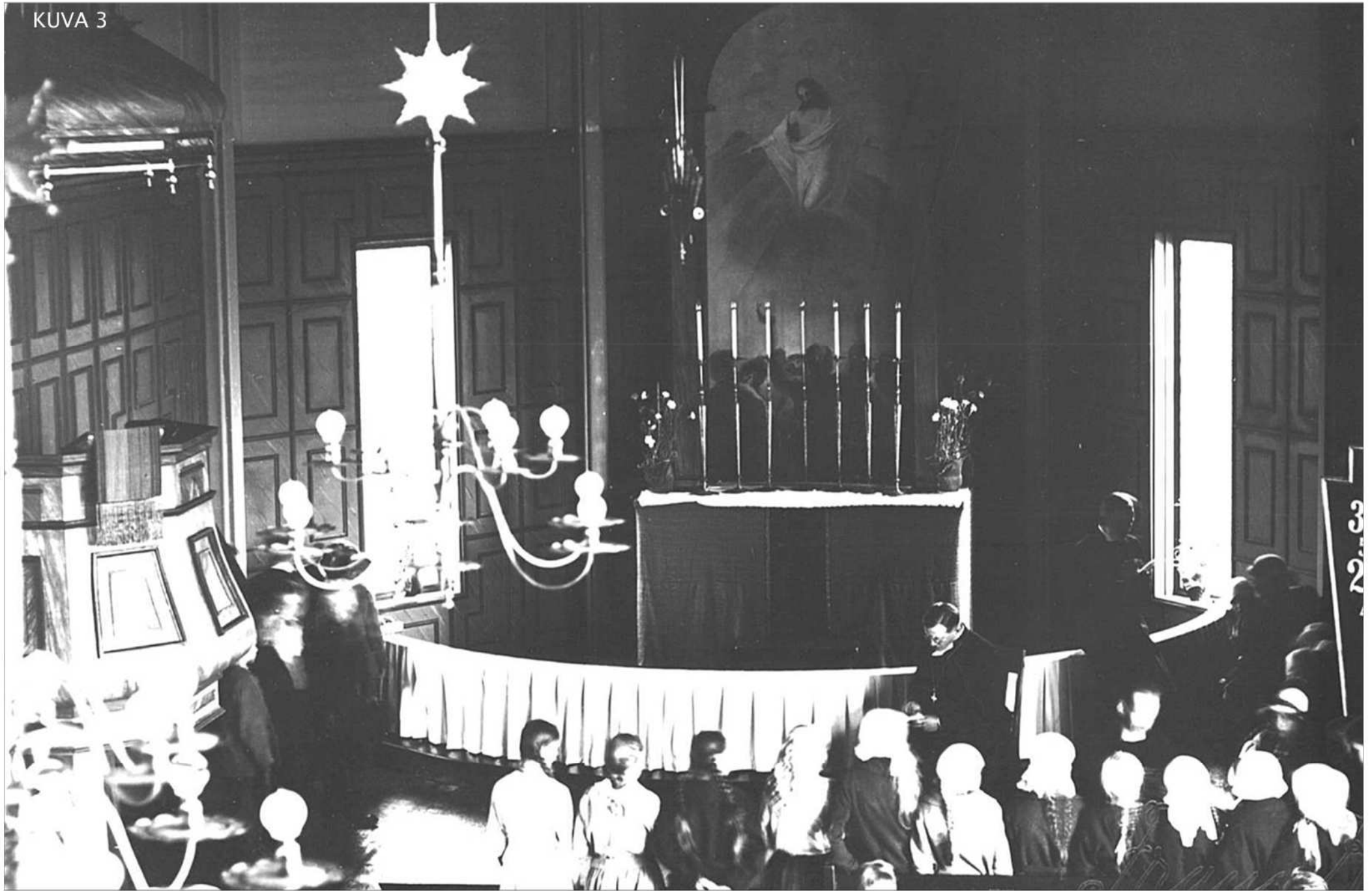
KUVA 3.
Vanhan Äänekosken Kotiseutuyhdistys r.y.
Timo Enäkoski
Lupa kuvien käyttöön Ritasen suku/
Levänen 19.7.2018.

ÄÄNEKOSKEN KIRKON ALTTARIVAATE JA KIRJALIINA

KUVA 3

AINO AALLON LUONNOSVIHKO

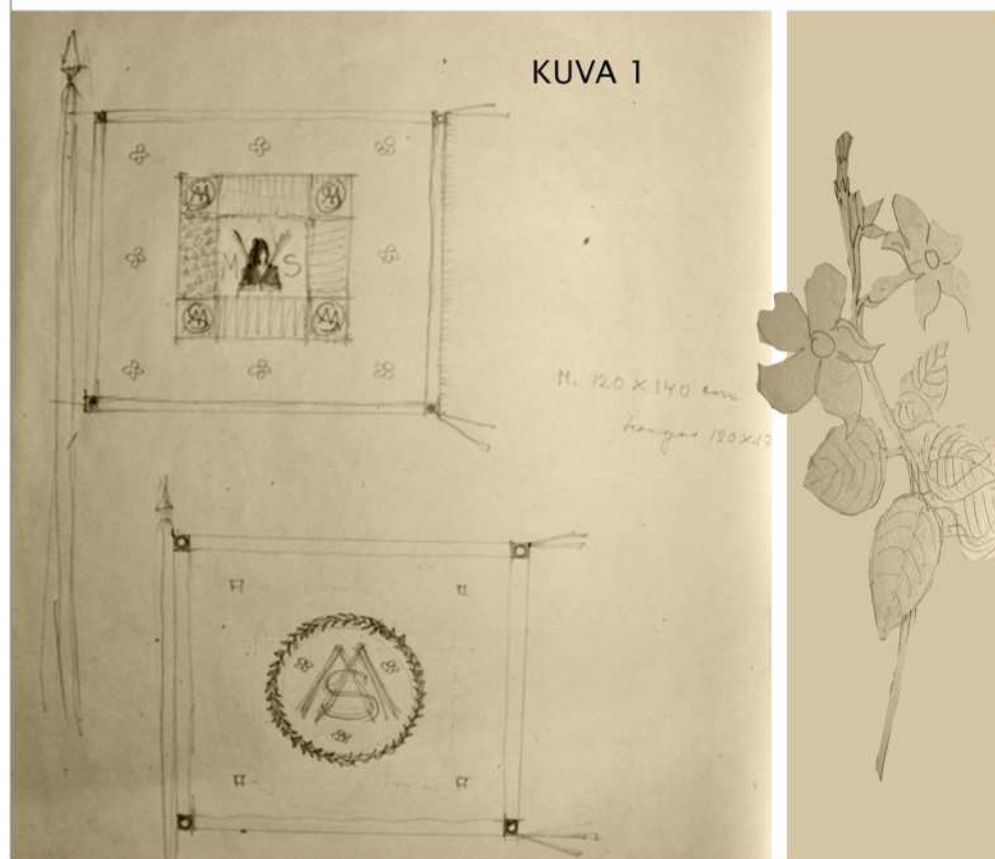
Alvar Aalto -museon arkiston amanuessi Timo Riekon mukaan luonnosvihko on Aino Aallon, mutta vihossa on melko varmuudella myös muiden tekemiä piirroksia. Näin ollen täyttä varmuutta kunkin piirroksen tekijästä ei ole. Tässä esitetyt piirrokset voisivat olla hyvin todennäköisesti Aino Aallon luonnoksia.

Aino Aallon kuosien monet kuviot liittyvät luontoon. –Aino Aalto oli erittäin taitava piirtäjä, sanoo Aino ja Alvar Aallon tytär Hanni Alanen. Turun Sanomien haastattelussa vuonna 2004 (Nurminen 2004).

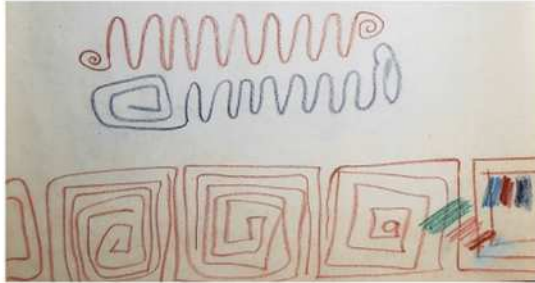
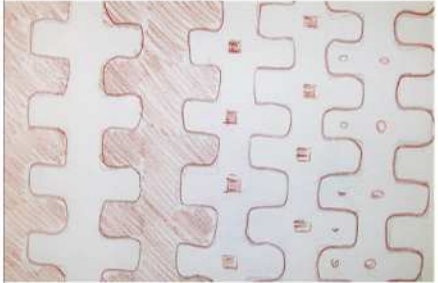
Halusin ottaa mukaan luonnoksen piirustukset työhöni, koska monista piirroksista löytyy yhtäläisyyksiä työssäni esittelemiini Aino Aallon kuoseihin.

KUVA 1.

Luonnosvihosta löytyi myös pari luonnospiirrosta, jotka näyttäisivät olevan luonnoksia jostakin lipusta. Piirroksen viereen on kirjoitettu teksti:
n. 120 x 140 cm
kangas 120 x 170cm.

SIENA

ALVAR AALTO

(v. 2018 edelleen tuotannossa).

Arkistosta löydetyt värit

- Pohja valkoinen/kuvio musta
- Pohja valkoinen/kuvio sininen
- Pohja valkoinen/kuvio keltainen
- Pohja valkoinen/kuvio ruskea
- Pohja murrettu keltainen/kuvio haalean keltainen

Muita löydettyjä värejä:

- Pohja valkoinen/kuvio punainen
- Pohja murrettu valkoinen/kuvio valkoinen

KUVAT 6 ja 7.

Luonnoksessa olevat tekstit:

ARTEK

ALVAR AALTO

643

31.5.1954

E.A (E.A viittaa Elissa Aaltoon, luonnoksen puhtaaksi piirtäjään).

“SIENA”.

KUVA 1.

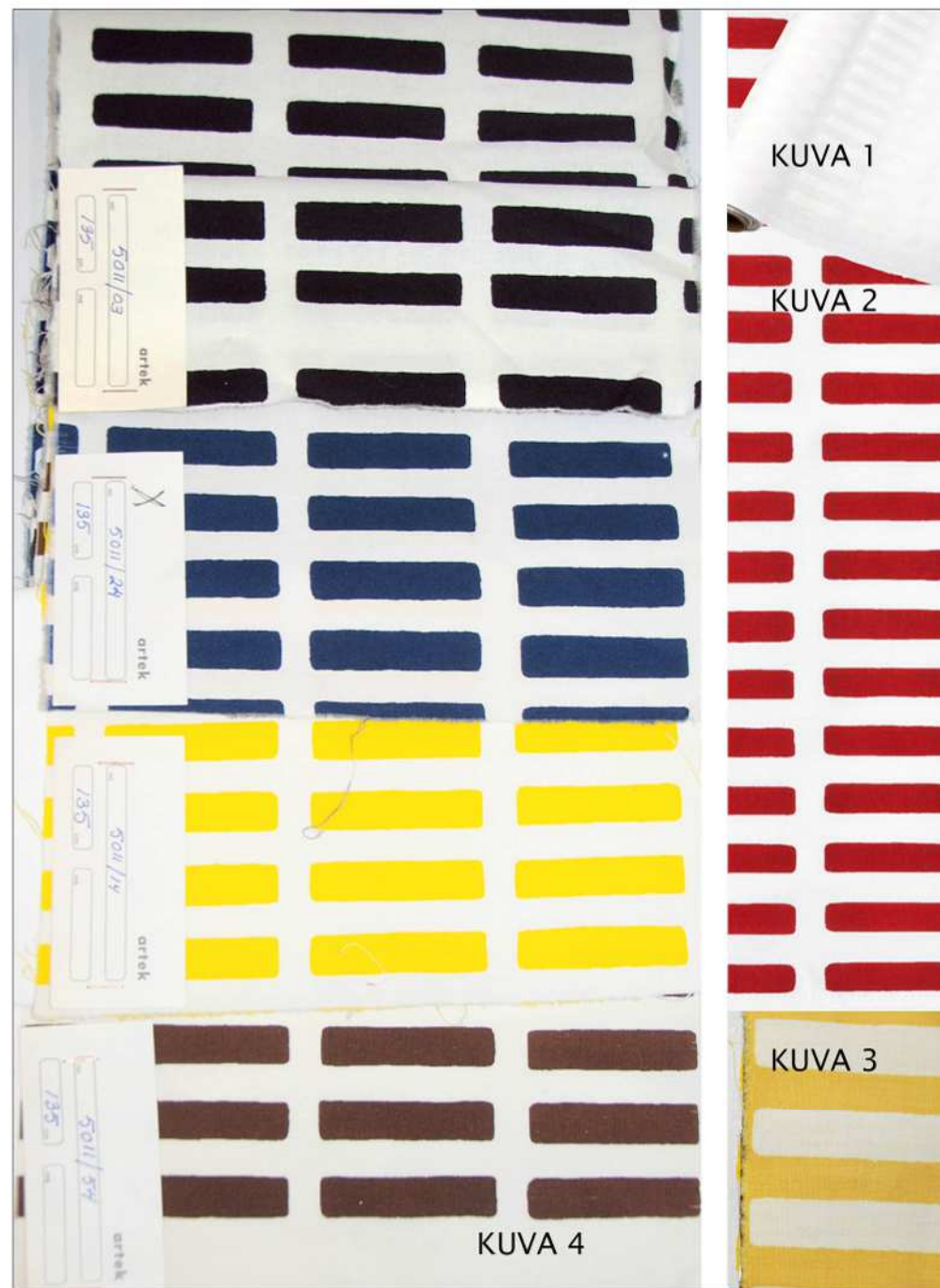
(https://porinkalustetalo.fi/tuote/siena-kangas-valkoinen-valkoinen/ark_106071).

KUVA 2.

(<https://shop.alvaraalto.fi/tuote/tabletti-siena-valkoinen-punainen/>).

KUVA 5

(<https://www.artek.fi/fi/valikoima/siena>).

KUVA 5

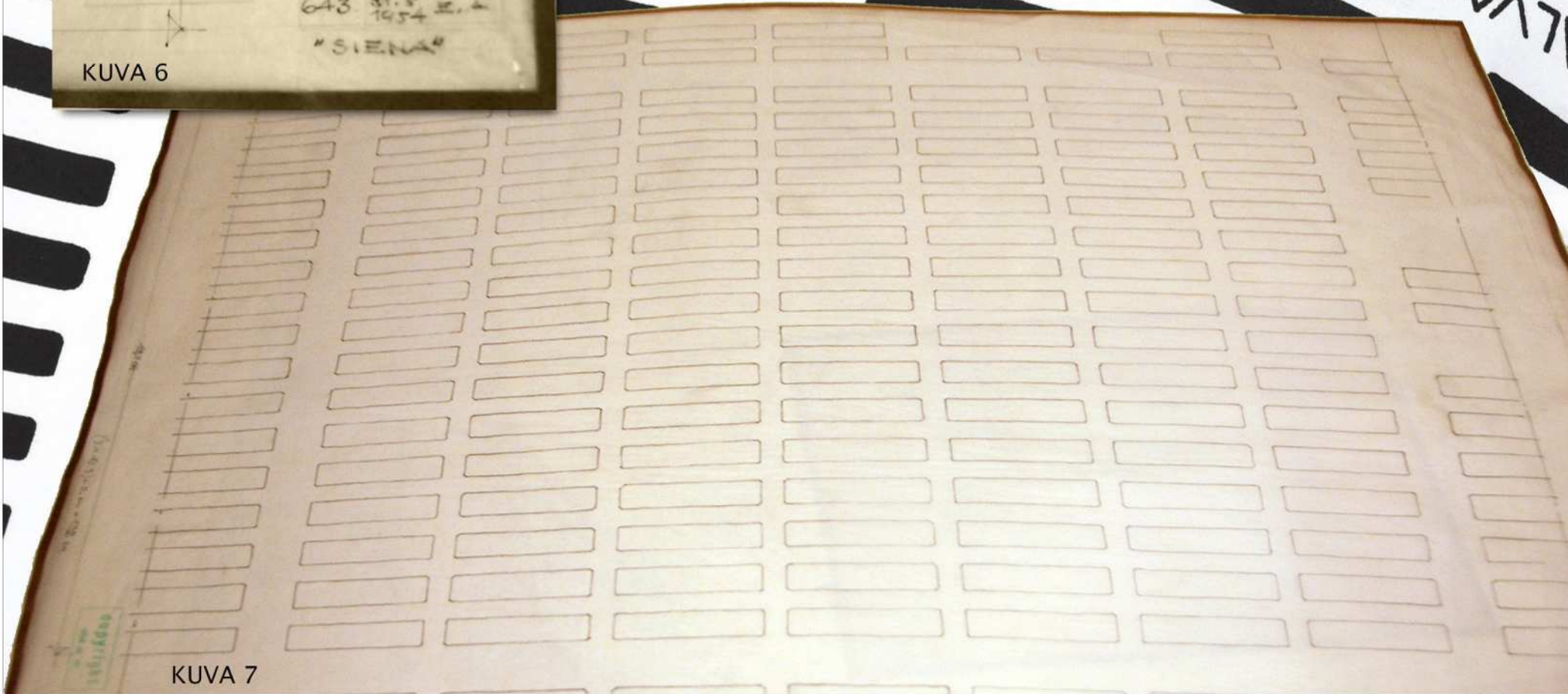
"SIENA"

DESIGN

ALVARO AALTO

KUVA 6

KUVA 7

SIENA 2-VÄRINEN

ALVAR AALTO

KUVA 1.

Löydetyt värit

- Tausta valkoinen/kuvio musta ja tumman harmaa
- Tausta valkoinen/kuvio tumman ruskea ja beige
- Tausta valkoinen/kuvio ruskea ja murrettu valkoinen
- Tausta valkoinen/kuvio tumman ruskea/vaalean harmaa

KUVA 2 JA 3.

Arkistosta löytyy Artekin kangasmallikansio. Kanteen on kirjoitettu teksti: textile samples, 1950–1961, cotton linen. Kansiossa on kangasnäytteet, tiedot kankaiden nimistä, mitoista, hinnoista, väreistä ja saatavuudesta. Täältä löytyi myös tämän 2-värisen Sienan mallitilkku. Tilkun kohdalla on käsinkirjoitettu Siena 2-väri.

KUVA 4.

Arkistosta löytyneessä esitteessä on myös esitelty tämä 2-värinen Siena.

Esitteen teksti

Printed galerie.

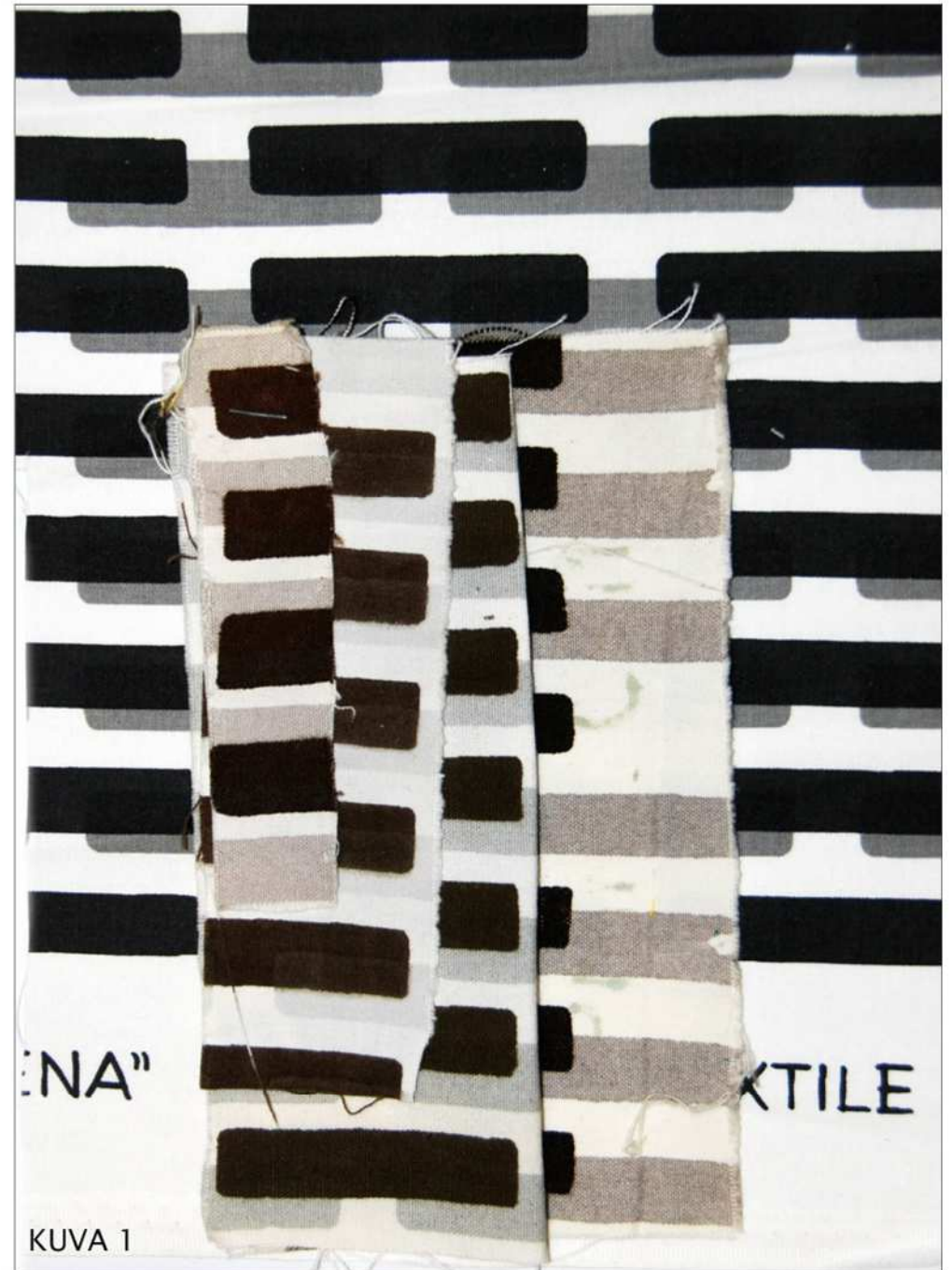
Siena.

Alvar Aalto

1954.

Kirjassa *Kretongista printtiin* mainitaan Aaltojen suunnittelema Varjosiena sisustuskankaasta (Niinimäki & Saloniemi 2008, 81).

Ilmeisesti teksti viittaa tähän Siena kuosiin.

SIENA 2.värinen

KUVA 2

KUVA 4

KUVA 3

H.T.V. A.A	620:-	135cm	"EA" PAINETTU LEV. 135cm	
H.T.V.	620:-	135cm	"SIENA" PAINETTU. LEV. 135cm	
HELSINGIN TAIDEVÄRI.	620:-	135cm	"SIENA" ETSATTU KELTAINEN LEV. 135cm	
H.T.V. AA	620:-	135cm	"EA" PAINETTU LEV. 135cm	
H.T.V.	620:-	135cm	"SIENA" KELT. PAINETTU. LEV. 135cm	
H.T.V.	720:-	135cm	"EA" ETSATTU SINIINEN	
H.T.V.	620:-	135cm	"SIENA" 2-väri RUSKAKSINEN. VALK.	
H.T.V.	650:-	135cm	"SIENA" 2-väri RUSKAKSINEN. VALK.	

SIENA (tiiliasetelma)

ALVAR AALTO

KUVAT 1, 2, 3.

Tähän (tiilikuvioiseen) Sienaan ei löytynyt kankaita Alvar Aalto -museon arkistosta. Arkistosta löytyi vain tämä ilmeisesti vesivärein pahville tehty luonnos.

Luonnoksessa on tekstit:

ALVAR AALTO DESIGN "SIENA"

ARTEK TEXTIL

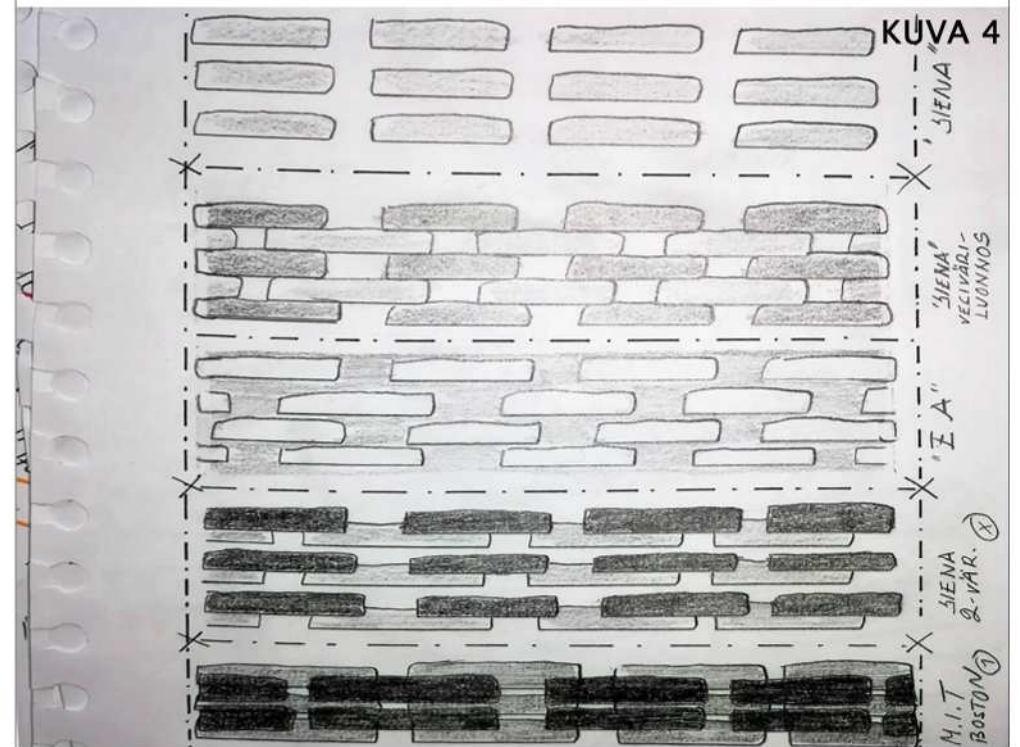
MADE IN FINLAND

KUVA 4.

Arkistolta löytyi yhteensä kolme erilaista Siena-kuosia. Kaikissa on sama vaaka suorakaidekuvio, mutta asettelu on erilainen. "E.A" ja M.I.T kuoseissa on myös suorakaidekuvio, mutta asettelu niissäkin on erilainen. Tutkimukseni alkuvaiheessa niiden samankaltaisuuden vuoksi en erotanut niitä toisistaan, joten luonnostelin kuvat paperille selventääkseni kuosien eroja.

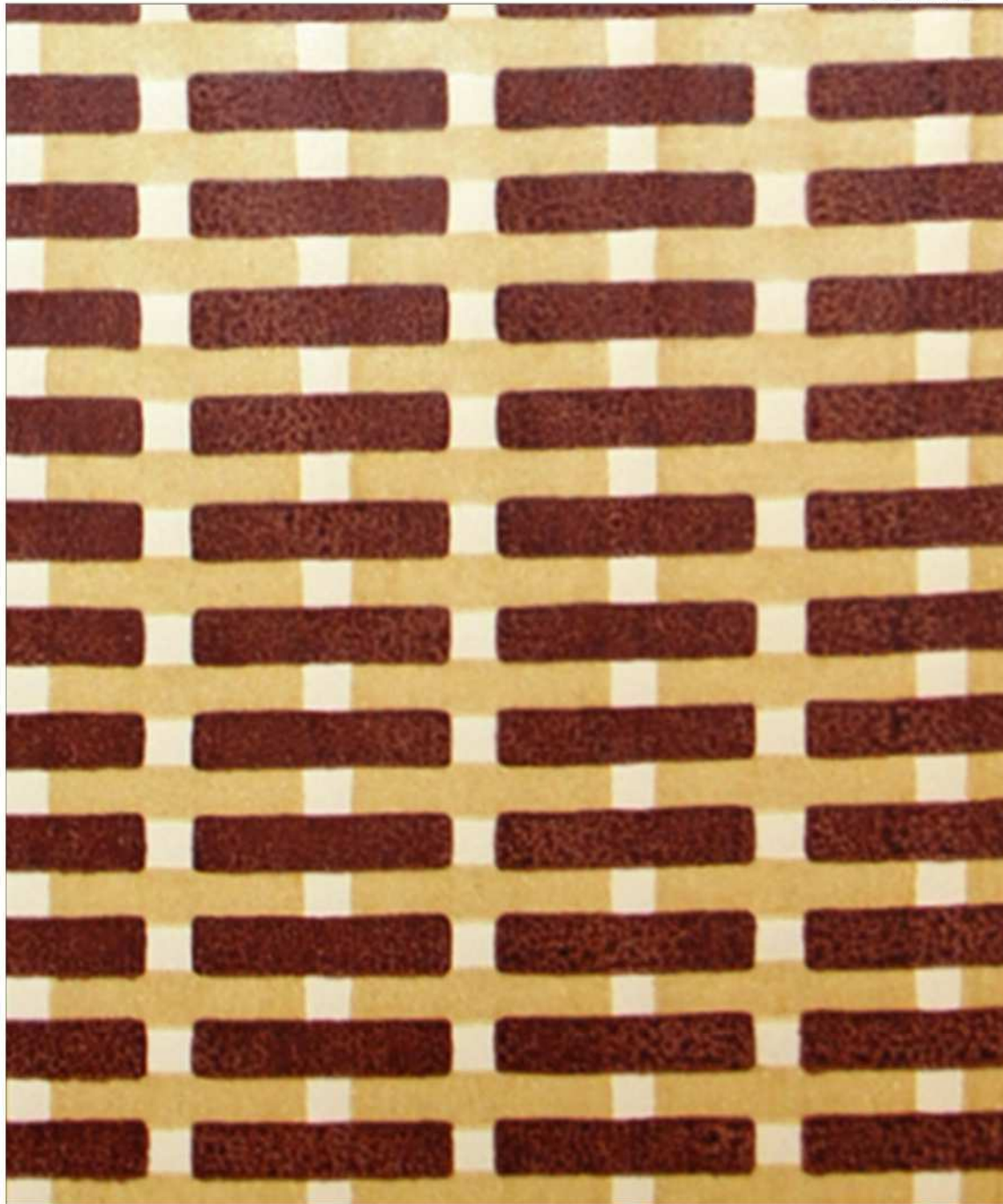
KUVA 3

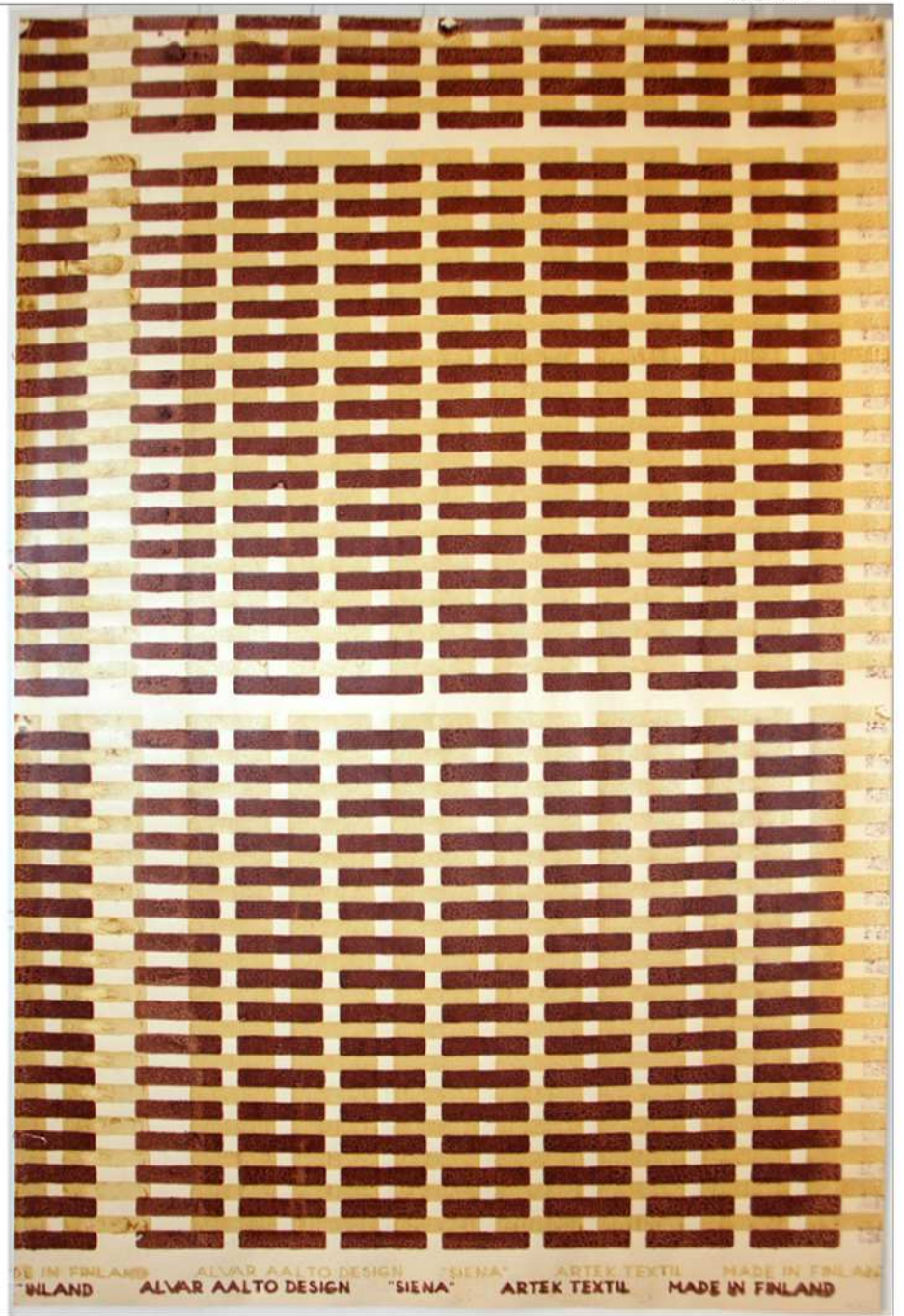
KUVA 4

KUVA 2

KUVA 1

E.A

ALVAR AALTO

Luonnoksessa on merkintä "E.A" Elissa Aallon nimen alkukirjaimet. Tekstiin vaakakuviot on tutun Siena kuosin mukainen, mutta tässä kuvio on tiiliasetelmana. Alvar Aalto käytti suunnittelemiensa rakennuksien ulkoverhoilussa 1950-luvulla tiiltä. E.A:n luonnoksessa on päiväys 31.5.1954.

KUVA 1.

Löydetyt värit

"Tiili" valkoinen, tausta harmaa

"Tiili" valkoinen, tausta vihreä

"Tiili" valkoinen, tausta punainen

"Tiili" sininen, tausta valkoinen

"Tiili" valkoinen, tausta siniharmaa

"Tiili" valkoinen, tausta musta

"Tiili" tumman sininen, tausta valkoinen

"Tiili" keltainen, tausta haalean keltainen

KUVA 2.

Luonnoksen alareunassa olevat merkinnät:

ATREK-leima

Alvar Aalto

31.5.1954

E.A.

Leiman alla vielä merkintä "E,A"

Alareunassa käsinkirjoitettu teksti:

Tampellan uudinkangas" 138-140cm.

KUVA 3.

Alvar Aalto -museon arkistosta

löytyy pahville piiretty luonnos.

M.I.T

ALVAR AALTO

Baker House on yksi bostonilaisen yliopiston Massachusetts Institute of Technology (MIT) opiskelija-asuntoloista. Alvar Aalto suunnitteli sen opettaessaan MIT:ssä vuonna 1946 (www.wikipedia.org). Alvar Aalto suunnitteli tänne myös tekstiilejä.

Löydetyt värit:

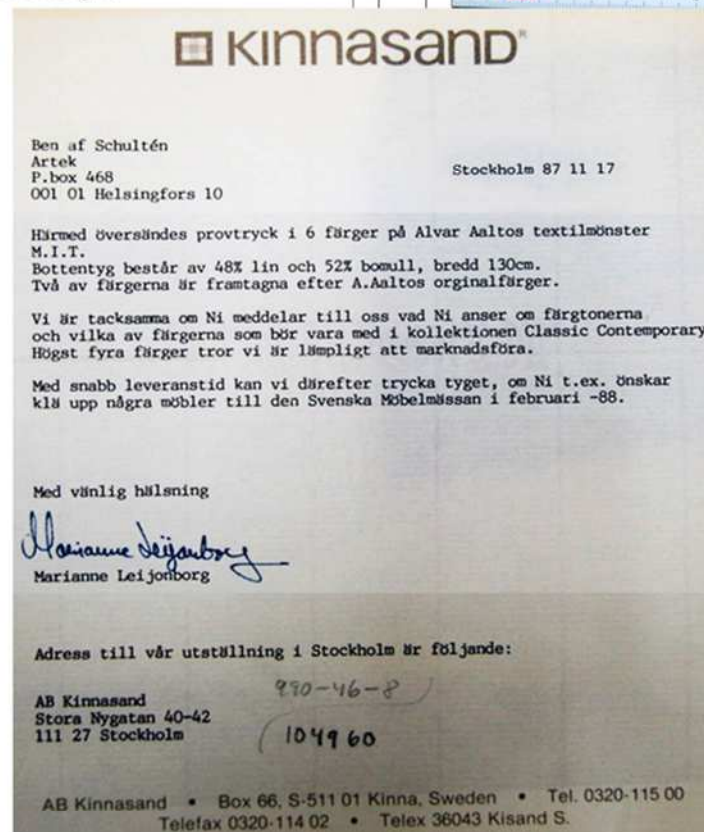
- Tumman ruskea/vaalean ruskea/valkoinen
- Tumman sininen/vaalean sininen/valkoinen
- Ruskea/vaalean sininen/valkoinen
- Tumman ruskea/beige/valkoinen
- Harmaa/ruskea/valkoinen
- Sininen/harmaa/valkoinen
- Punainen/beige/valkoinen
- Punainen/valkoinen
- Musta/beige/valkoinen

Luonnoksessa olevat tekstit:

artek / FURNISHING FABRIC
design for M.I.T. / BOSTON
ENSAMRÄTTEN
ÖVERLÅTEN NK
1.4.1954

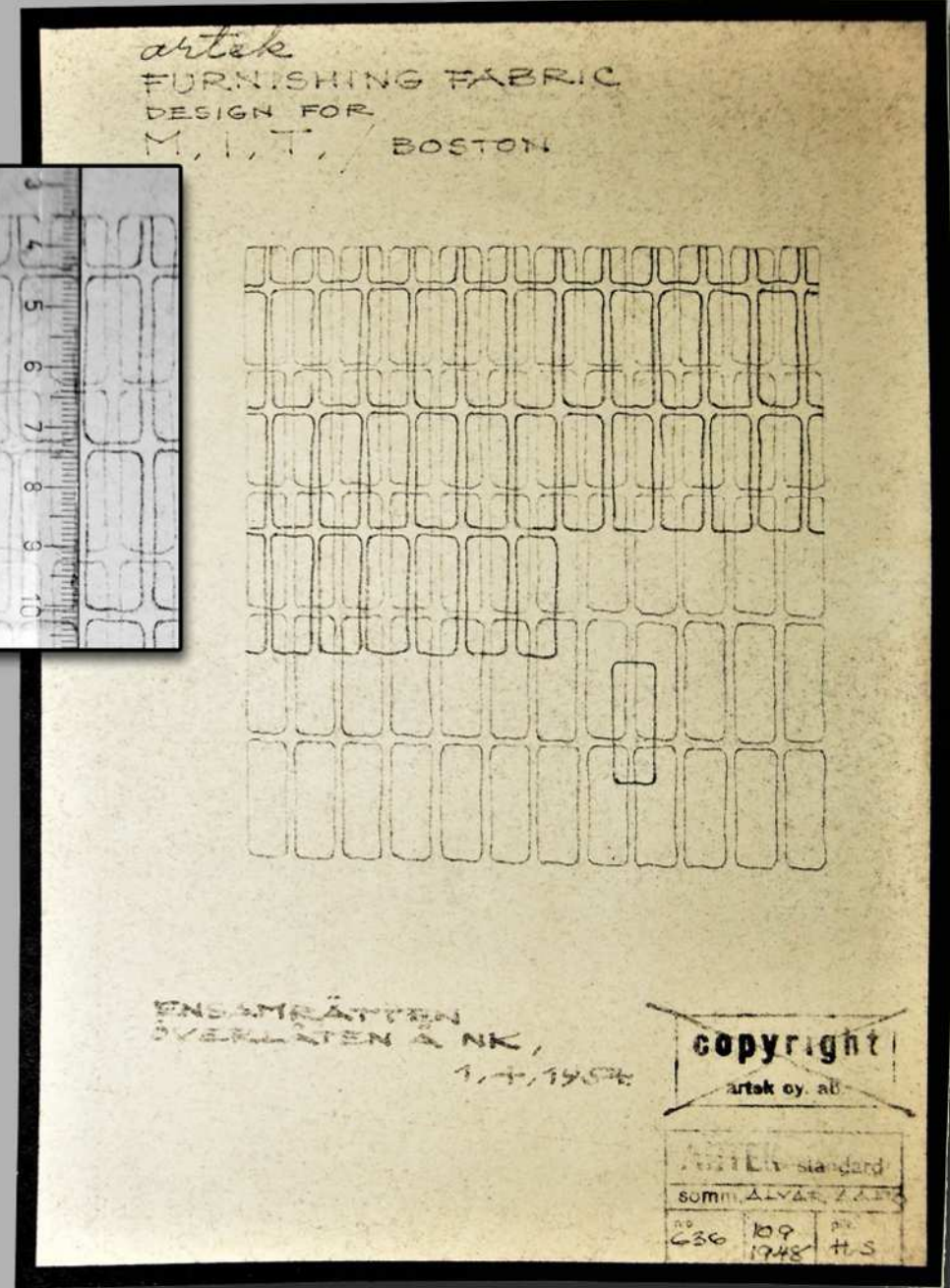
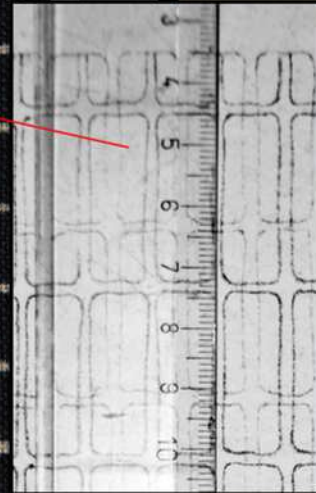
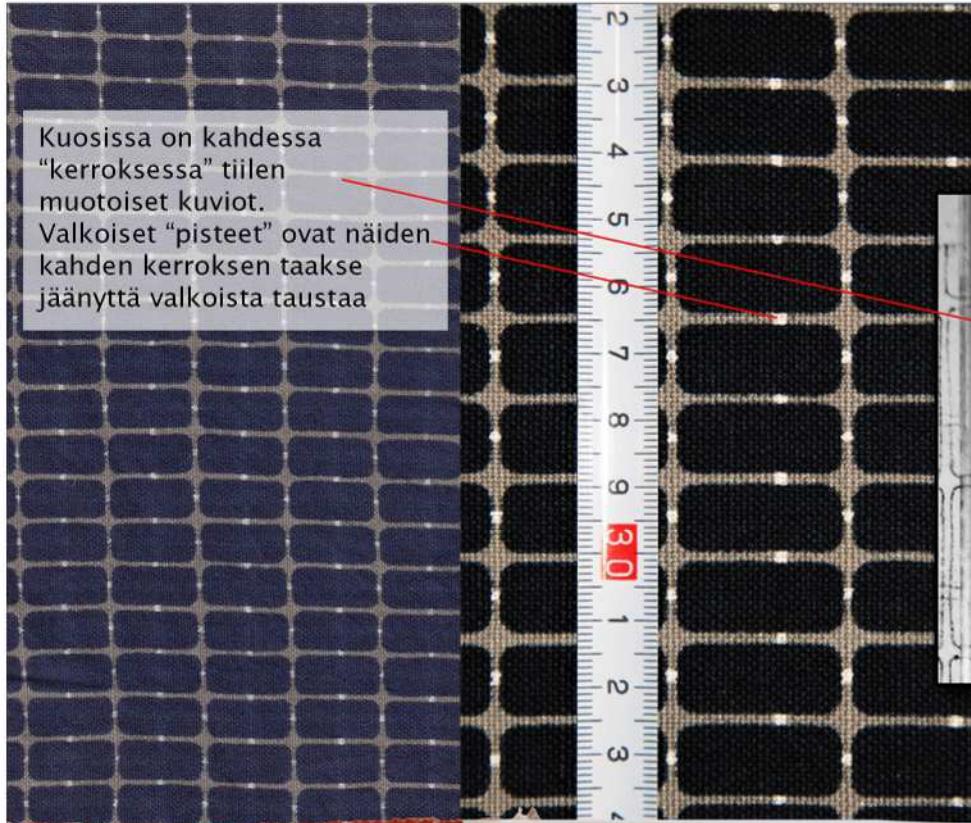
Leimassa olevat merkinnät:

somm. ALVAR AALTO
n:o 636 10.9.1948 H.S

Kuosissa on kahdessa "kerroksessa" tiilen muotoiset kuviot. Valkoiset "pisteet" ovat näiden kahden kerroksen taakse jäänyttä valkoista taustaa

14/14

ALVAR AALTO

Löydetyt värit:

Tumman sininen/valkoinen

Sininen/valkoinen

Ruskea/valkoinen

Luonnoksessa olevat tekstit:

Yläosassa:

ALVAR AALTO" TRYCKT TYG MED POSITIVT RASTER/A/SAMT

NEGATIVT/B/ELLER BÄGGE

"14/14"

OBS.

INOM 9 RUTOR (3X3)

ÄNDRAS PLACERINGEN

AV NEGATIVA RASTER

TILL TVÅ MOTSTÅENDE

HÖRNRUTOR

Alaosassa:

ENSAMRÄTTEN ÖVERLÅTEN Å NK. 1.4.1954

LEIMA NURKASSA, sen alapuolella:

640 10.3.1954 E.A. 412

Luonnoksessa olevat kuosin ruudut:

Pysty 13

Vaaka 14

Tekstiilissä olevat kuosin ruudut:

Pysty 15

Vaaka 15

Hulpioreunassa oleva teksti:

HANDPRINTED "14/14" ALVAR AALTO DESIGN

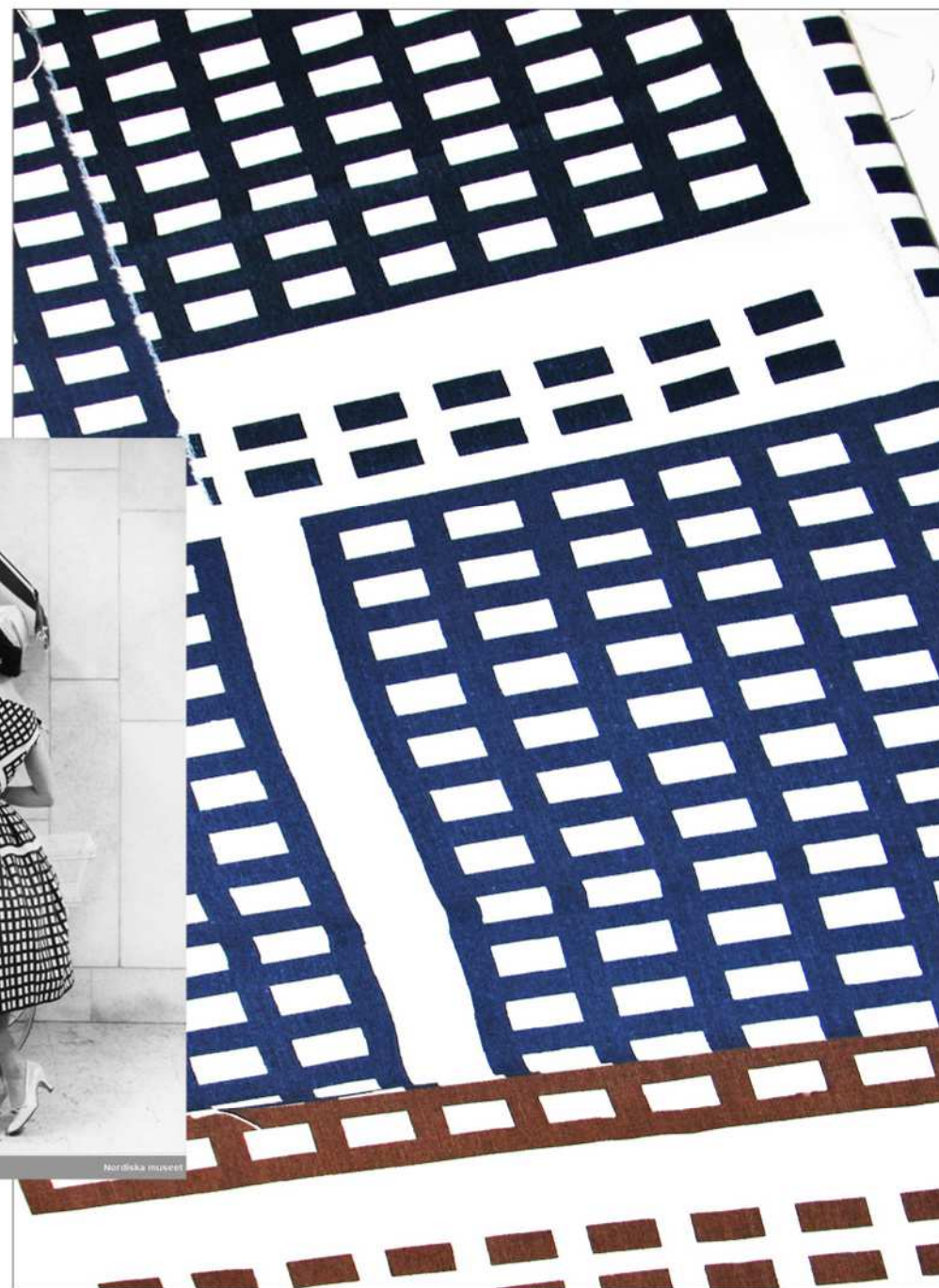
NK:S TEXTILKAMMARE MADE IN SWEDEN

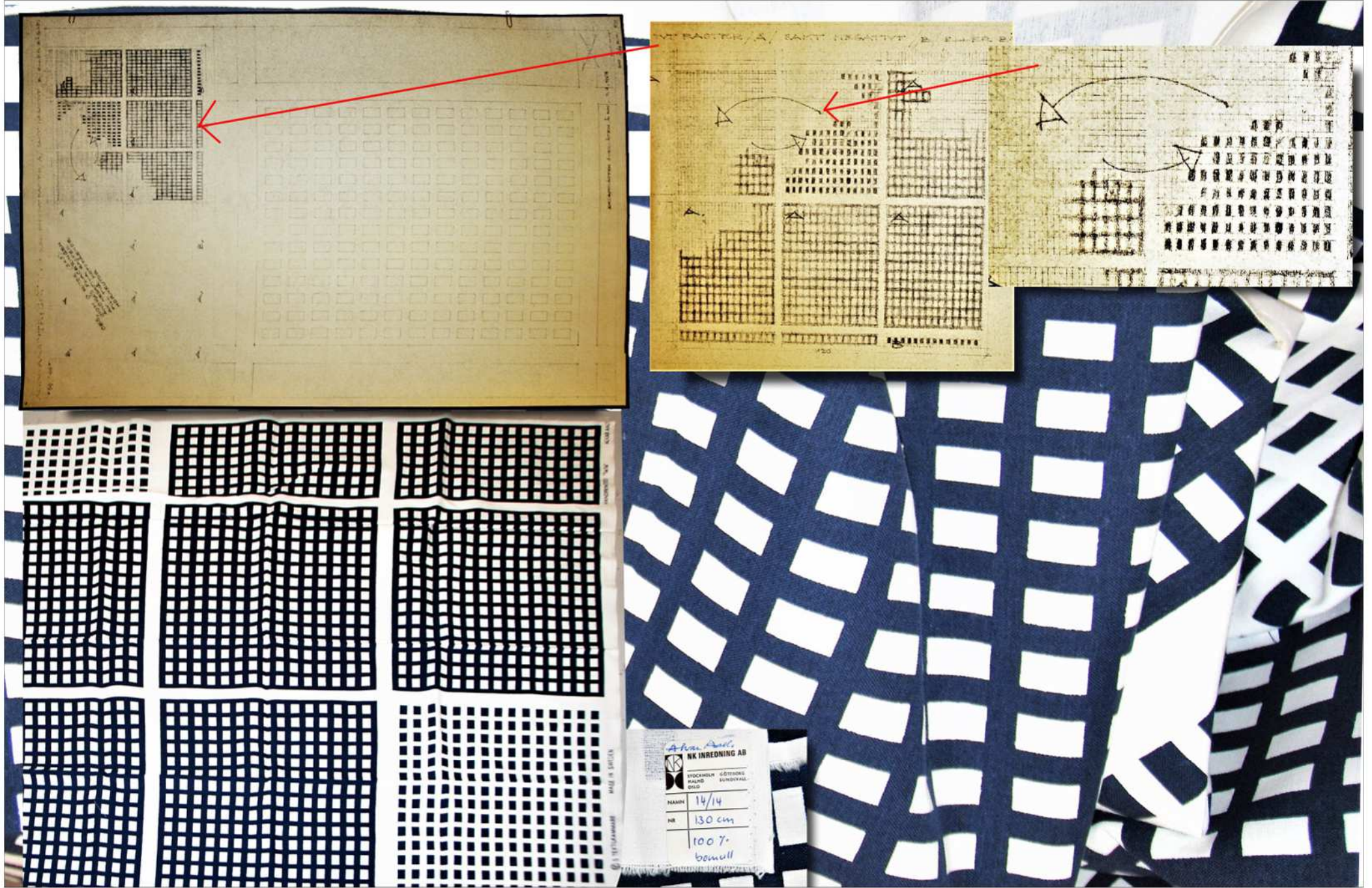
Foto: Nordin, Lars

Nordiska museet

KUVA 1
Lars Nordin
(www.digitalmuseum.se)

14/6

ALVAR AALTO

Löydetyt värit:

Musta/valkoinen
Ruskea/valkoinen
Sininen/valkoinen
Musta/keltainen

Luonnoksessa olevat tekstit

Yläosassa:

ALVAR AALTO" MÖNSTER FÖR TRYCKT TYG "14/6"
STORT RUTMÖNSTER MED POSITIV ELLER
NEGATIV RASTERSCHABLON/

Alaosassa:

ENSAMRÄTTEN ÖVERLÅTEN Å NK.
1.4.1954

Luonnoksessa olevat kuosin ruudut:

Vaaka 6
Pysty 14

Keltaisessa tekstiilissä olevat kuosin ruudut:

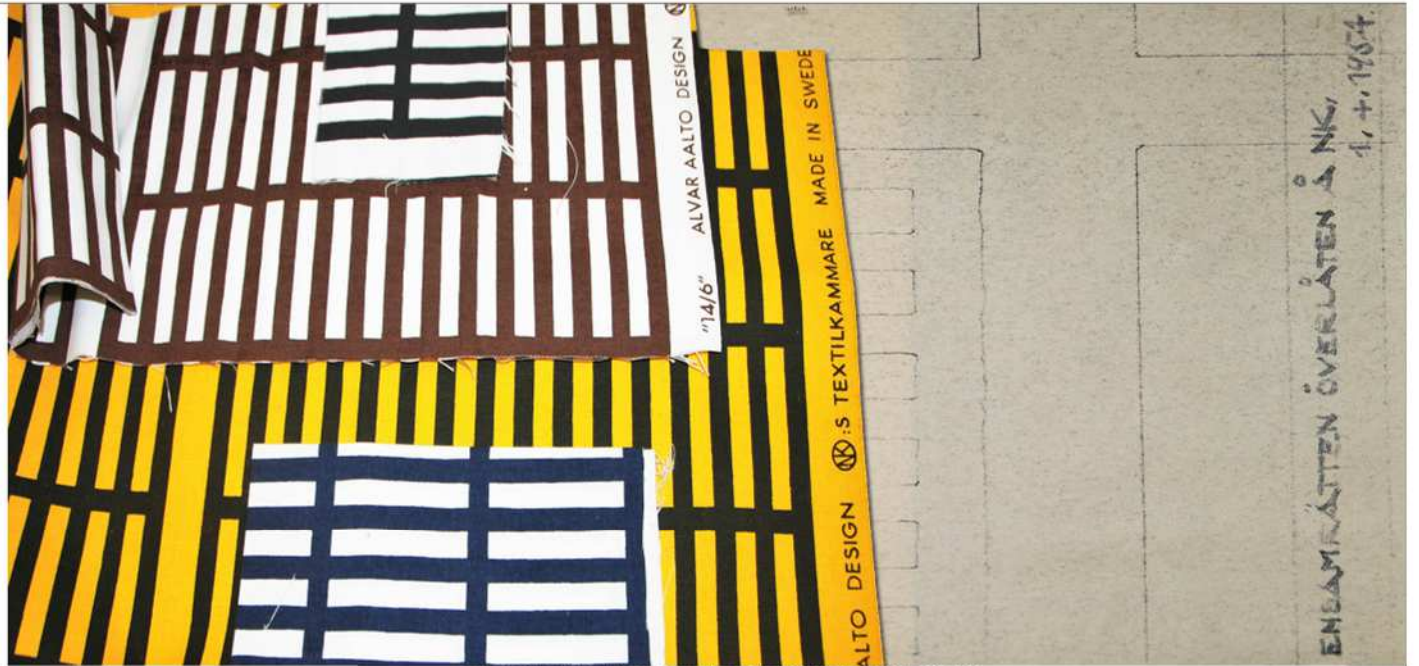
Vaaka 6
Pysty 15

Hulpioreunassa oleva teksti:

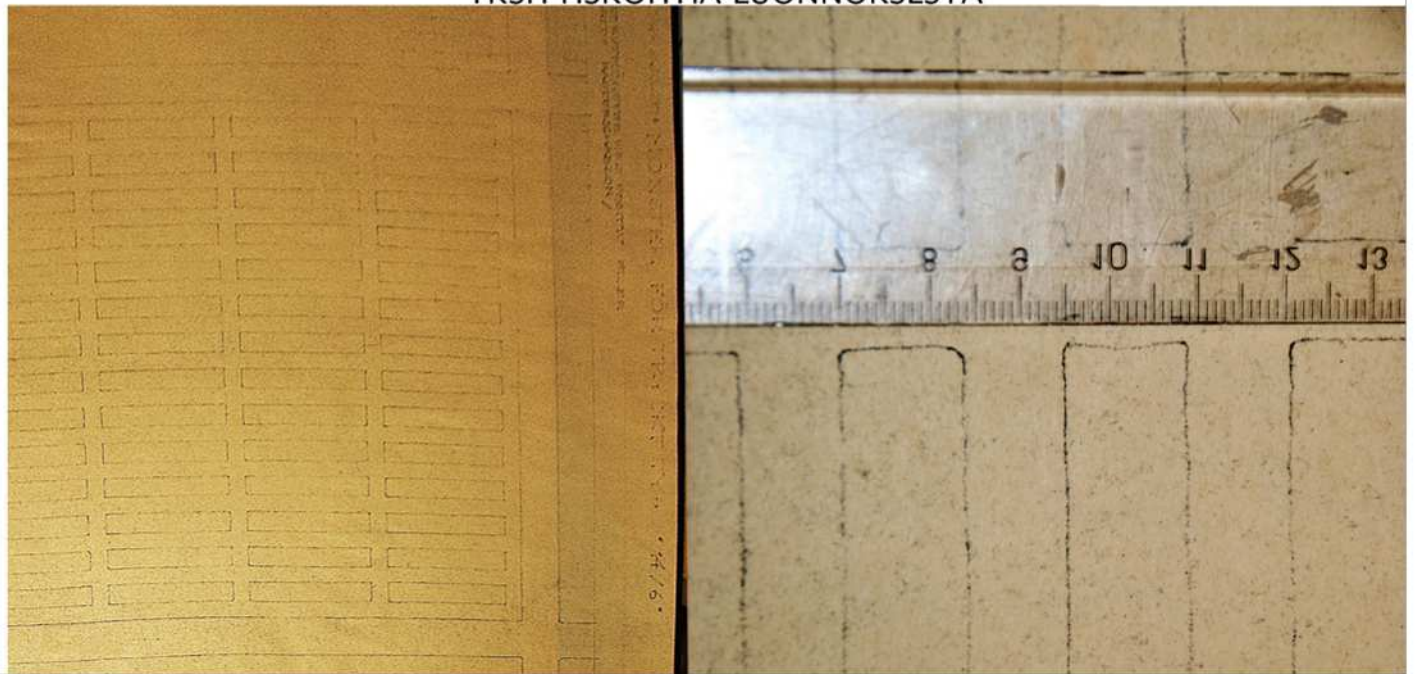
NK:S TEXTILKAMMARE MADE IN SWEDEN HAND-
PRINTER "14/6" ALVAR AALTO DESIGN

YKSITYISKOHTIA LUONNOKSESTA

TAVLAN TRYCKT TYG (1)

ALVAR AALTO

(Luonnoksessa merkintä E.A.)

Luonnoksessa on teksti:

Alvar Aalto tryckt tyg/
botten + tre färger
"TAVLAN".

KUVAT 1 ja 2.

Alvar Aalto museon - arkistosta löytyi
näitä luonnoksia kaksi.

Toinen on tehty pelkillä ääri viivoilla ja
toinen ääri viivoilla ja se on puuväreillä väritetty.

KUVA 3.

Väritetyn luonnoksen reunaan on nuppineuloilla
kiinnitetty värimallit. Näiden viereen on kirjoitettu:

FÄRGERNA

No 1 SVART

No 2 GRÖNT

No 3 →

KUVA 4.

Luonnoksen alareunassa on leima, jossa on teksti:

ALVAR AALTO

642

10.3.1954 E.A.

Luonnoksien koko:

leveys n.35cm

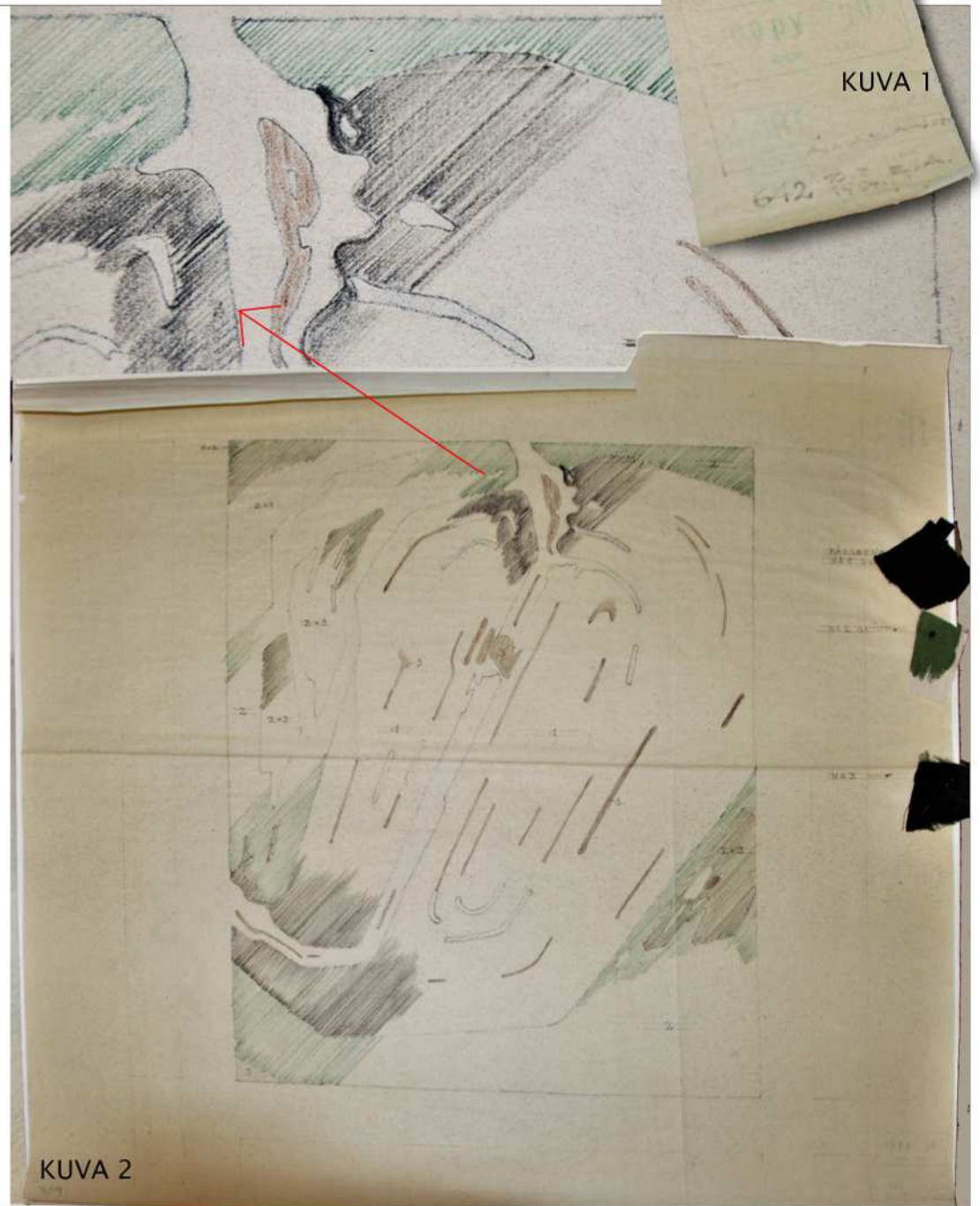
korkeus n. 50cm

KUVA 3

TAVLAN TRYCKT TYG

TAVLAN TRYCKT TYG (2)

ALVAR AALTO

KUVA 1. LUONNOS

Luonnoksessa olevat tekstit:

Artek
TRYCKT TYG
"TAVLAN"

SKALA 1/20

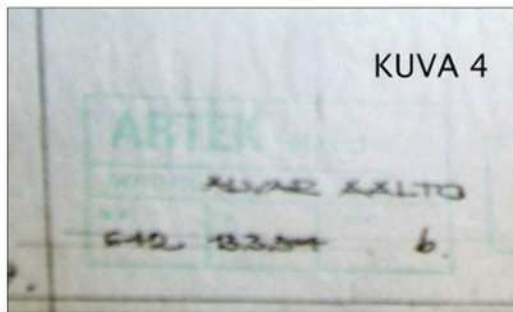
VIT ja nuoli mihin valkoinen tulee.

KUVAT 2 ja 3.

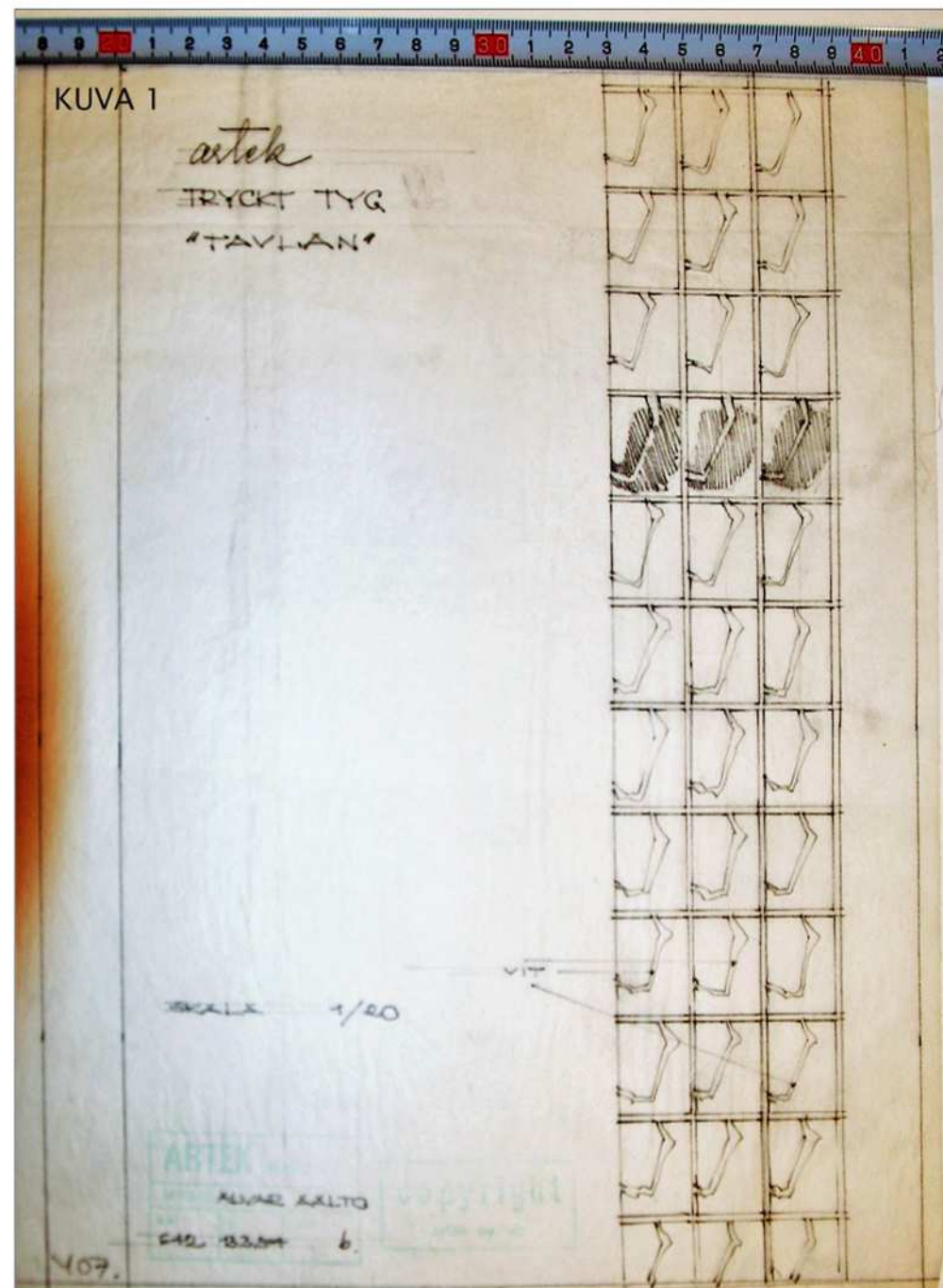
Kuvion mitat
leveys 1,7cm
korkeus 2,3cm

KUVA 4.

Alareunassa on
Artekin leima,
jossa on tekstit:
ALVAR AALTO
642
13.3.54
6.

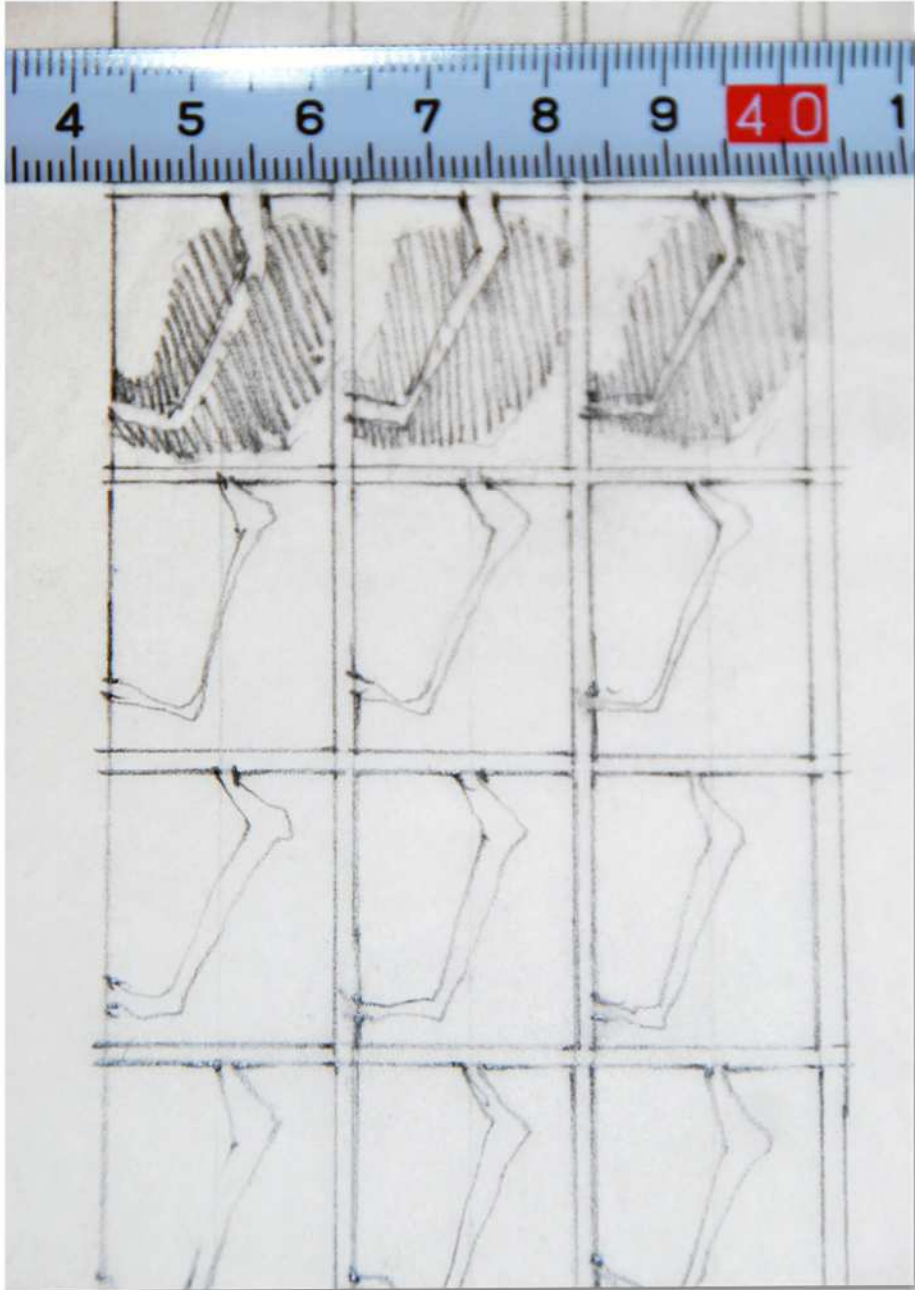

KUVA 4

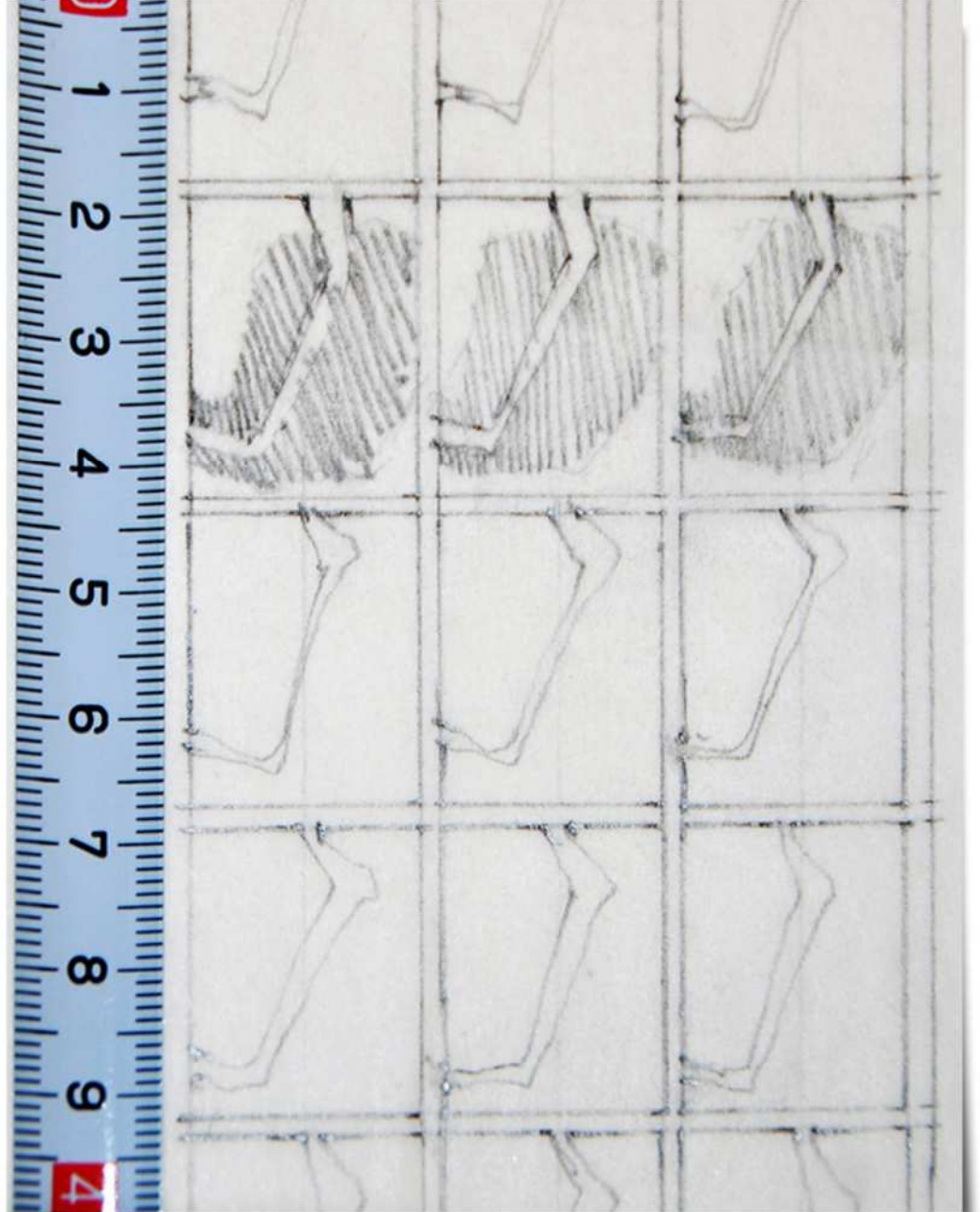

KUVA 2

KUVA 3

Kuosin mittoja

PATIO

ELSA (ELISSA) AALTO

Luonnoksissa on kirjoitettu vuosiluku 1955 ja Elsa Aalto.

Löydetyt värit

- Valkoinen/musta
- Valkoinen/sininen
- Valkoinen/keltainen
- Valkoinen/punainen
- Harmahtavan valkoinen/musta

Alvar Aalto -museon arkistosta löytyi kolme pahville piirrettyä luonnosta, sekä yksi luonnos jossa kuvio on leikattu kartongista ja liimattu pahville. Luonnoksien teksteissä on kuusin eri mittakaavamerkintöjä.

KUVA 1.

Arkistolla on kirjekuori, jossa on Italiailta Socotalta tulleita vahakangasnäytteitä.

KUVA 2.

Socotan esite ja sen sivu, jossa Patio kuosi on esitelty.

PATIO

VAHAKANGASMALLEJA

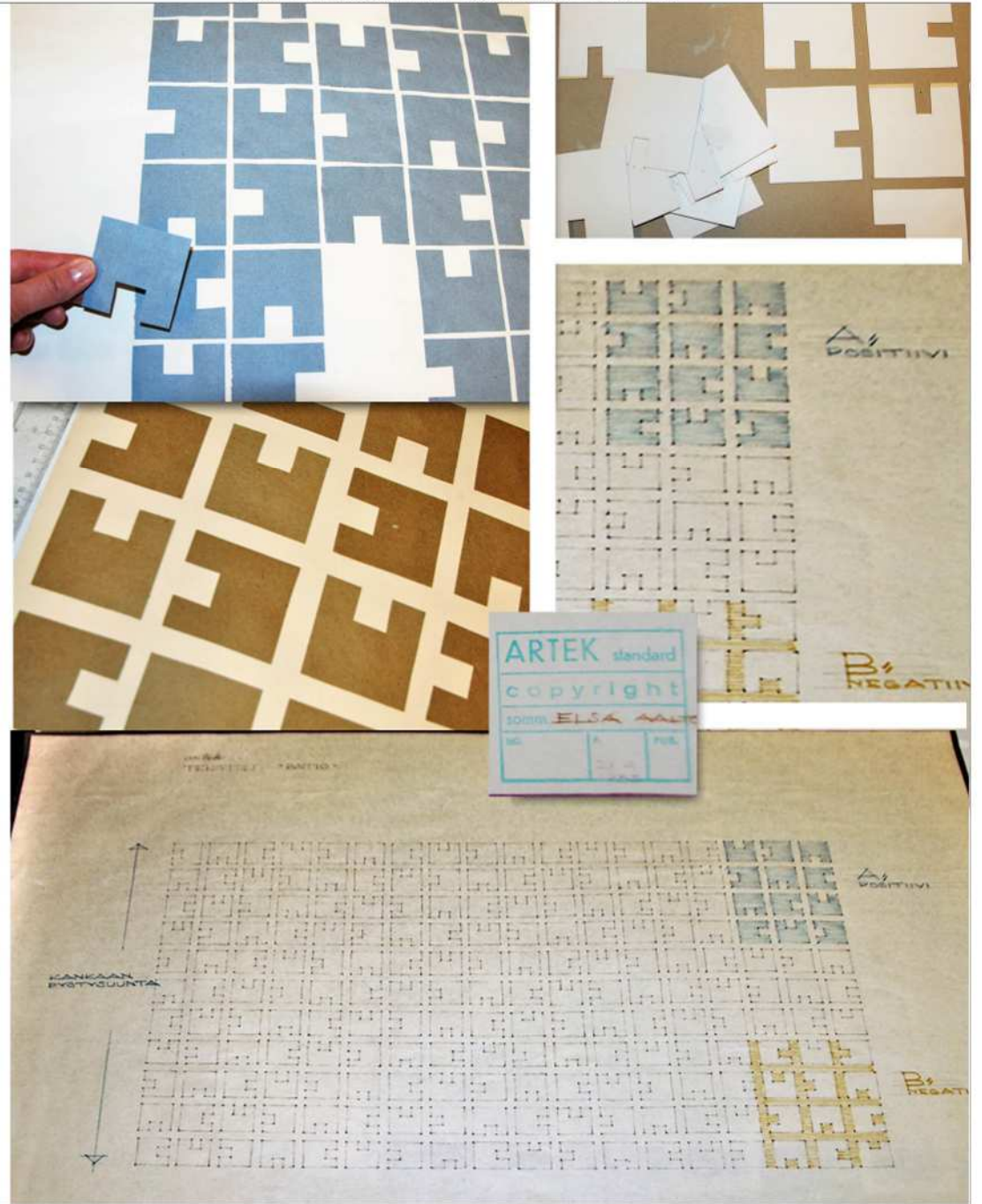
KUVA 1

SOCOTA

KUVA 2

YKSITYISKOHTIA LUONNOKSISTA

PISA

ELISSA AALTO

Löydetyt värit

Pohjaväri:

-kaikissa valkoinen

Kuvioiden värit:

-keltainen

-punainen

-musta

-ruskea

-valkoinen

Kangas on puuvillaa.

KUVA 1

Tässä kankaat ovat ohutta ja läpinäkyvää materiaalia.

KUVA 2

Socotan esite ja sen sivu, jossa Pisa kuosi on esitelty kahdella eri värillä.

Esitteen kuvateksti: "PISA" design Elissa Aalto.

“H55”

ELISSA (ELSA) AALTO

Alvar Aalto -museon arkistossa on useita H55-luonnoksia. Osassa luonnoksista löytyy merkintä TAPETTI ja osasta TEKSTIILI. Arkistosta löytyy myös pahville maalattu H55-kuvioinen luonnos. KUVA 1.

H55-kuosia löytyi arkistosta useassa eri mittakaavassa. H55-kuosi nähtiin vuonna 1955 Helsingborin näyttelyssä Alvar Aallon studion suunnittelemassa malliasunnossa (www.artek.fi).

KUVA 2. Arkistosta löytyy Italialaisen tekstiilitoimittajan kanssa käytyä kirjeenvaihtoa H55-kuosiin liittyen. Kirjekuoressa on kangasnäytteitä. Kuoreen on kirjoitettu käsin *väärä mittakaava*. Näytekankaat ovat ohutta läpinäkyvää kangasta.

Löydetyt värit

Tekstiileissä olevat värit:

- Valkoinen pohja/kuviossa musta ääriviiva
- Valkoinen pohja/kuviossa harmaa ääriviiva
- Valkoinen pohja/kuviossa punainen ääriviiva
- Valkoinen pohja/kuviossa keltainen ääriviiva
- Musta pohja/kuviossa valkoinen ääriviiva

Luonnoksissa olevat värit:

- Valkoinen pohja/sininen täytetty kuvio
- Okra pohja/valkoinen täytetty kuvio
- Vaalean sininen pohja/valkoinen täytetty kuvio

KUVA 3. Tapetti

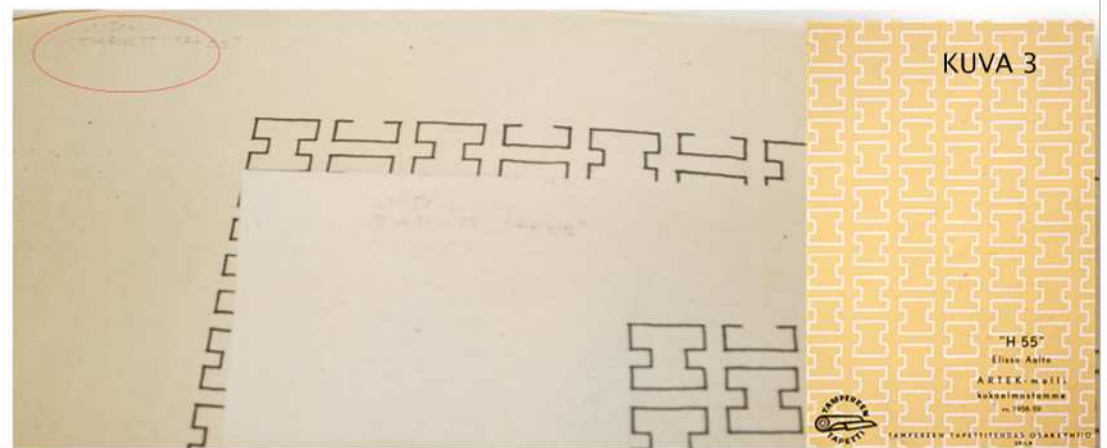
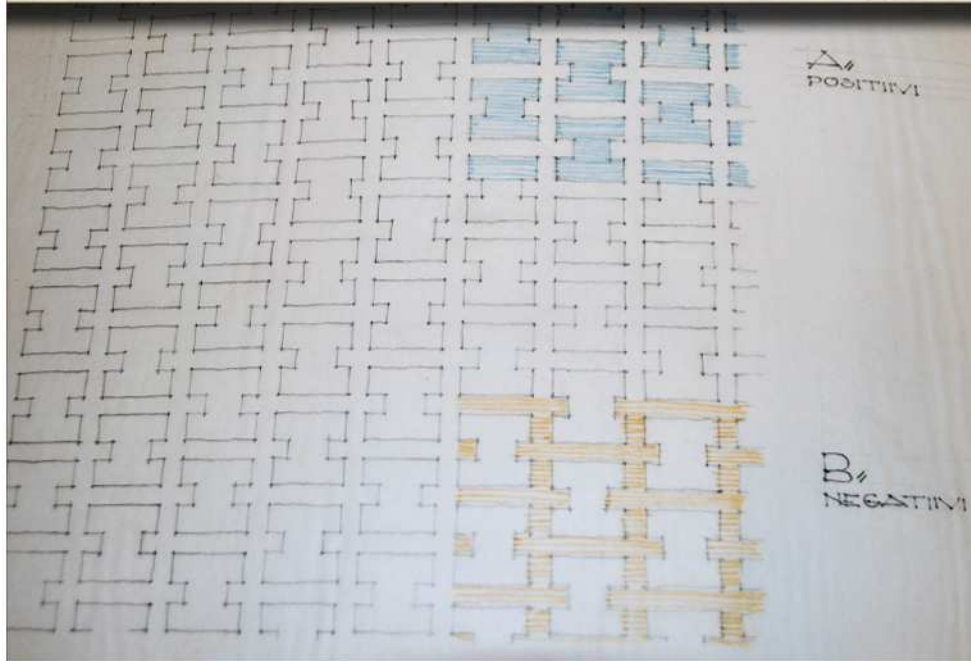
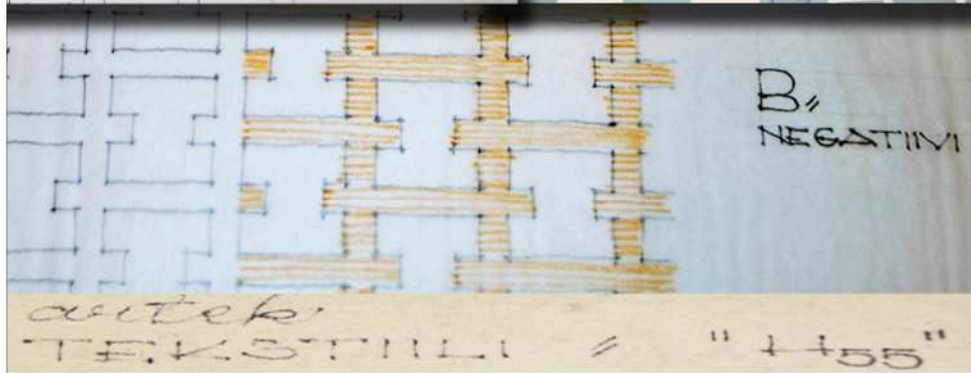
Oranssi pohja/kuviossa valkoinen ääriviiva

(http://designmuseo.kokoelma.fi/kuvat/vn_8_255201290622011199_Elissa_Aalto_H55261.jpg).

YKSITYISKOHTIA LUONNOKSISTA

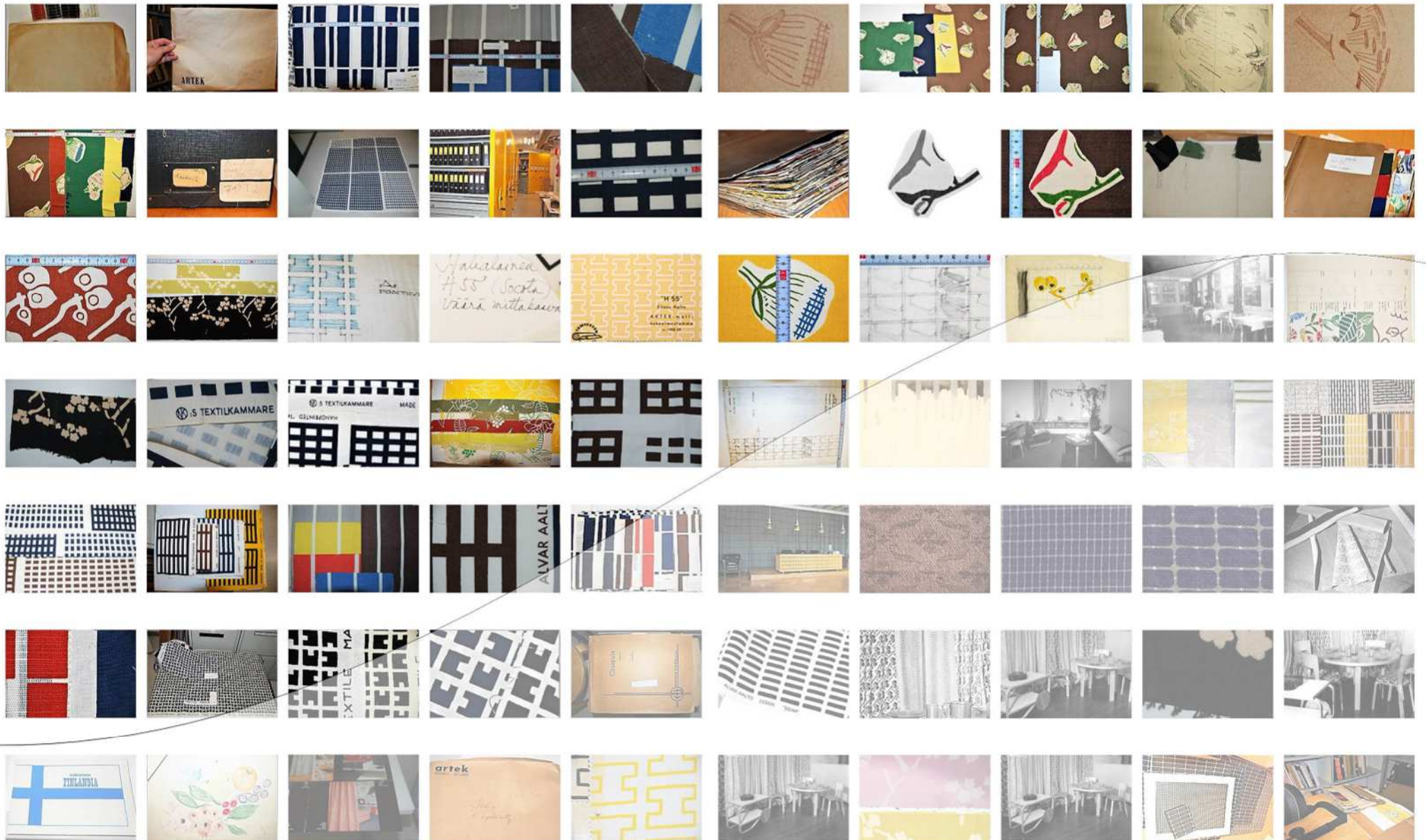

MATKANVARRELLA

5. ARVIOINTI

PROSESSI

Kipinä valitsemaani opinnäytetyöni aiheeseen oli syttynyt jo useita vuosia sitten tehdessäni sisustusartesaaniopintojen opinnäytetyötä. Nyt sain mahdollisuuden sytyttää tämän kipinän uudelleen.

Kun tälle matkalle lähdin, pelkäsin, löytäisinkö riittävästi materiaalia ja aineistoa työhöni.

Toinen pelkoni aihe oli astua näin isoihin kulttuurihistoriallisiin saappaisiin; olisiko minulla riittävät taidot tutkimuksen tekemiseen ja osaisinko esittää tutkimustulokseni niin, että suuresti arvostettujen arkkitehtien työt saisivat oikeanlaisen ja ansaitsemansa arvokkaan sisällön ja asun.

Aikaisempaa kirjallista tutkimusta ei apunani juurikaan ollut saatavilla. Alvar Aalto museon -arkistosta, amanuenssi Timo Riekon avustuksella löytyi paljon erilaista materiaalia. Dokumentointi, kuvien ja tietojen kokoaminen, yhdistämien, lajittelu ja esityksen laatiminen oli varsin työläs ja aikaa vievä prosessi.

Arkisto sijaitsee 300 km:n päässä kodistani, joten asioiden tarkistaminen seuraavana päivänä ei ollut mahdollista. Sain kuitenkin mahdollisuuden käydä arkistossa useammin ja sain sieltä apua myös etänä.

Olen iloinen, että sain perehtyä tähän mielenkiintoiseen puoleen Aaltojen työstä. Toiveena olisi, että joku näistä dokumentoiduista tekstiileistä tulisi uudelleen tuotantoon ja näin kaikkien saataville.

PÄÄTELMÄ/JATKOKEHITYS

Tavoitteeni koota Aaltojen tekstiilit yhdeksi kokonaisuudeksi onnistui.

Projektini herätti mielenkiintoa ja kiinnostusta monilla tahoilla, joihin olin yhteydessä työtä tehdessäni.

Projektin myötä opin ymmärtämään enemmän suomalaisen tekstiilisuunnittelun historiaa ja se syvensi ammatillista näkemystäni tältä osin. Opin ymmärtämään, että hienon arkkitehtuurin rinnalla arvostettiin myös tekstiilisuunnittelua.

Vaikka sainkin moniin kysymyksiini vastauksia, niin tutkimuksen edetessä uusia avoimia kysymyksiä tuli koko ajan lisää, kuten esimerkiksi: missä tekstiilejä on käytetty, löytyykö lisää kuvia sisätiloista, mistä ja miksi tekstiilin kuvion aihe oli tullut, mitkä olivat materiaalit, missä tekstiilit valmistettiin, löytyykö näiden lisäksi vielä muita tekstiilejä.

Uskon työni olevan hyvä pohja mielenkiintoiselle jatkotutkimukselle. Projektin lopputuloksista on suunnitelmisaa koota näyttely.

KIITOS

Ohjaaja Timo Sulkamo

Alvar Aalto -museon arkisto

Pekka, perhe, ystävät

Kiitos äidille, joka nukkui pois keväällä

LÄHTEET

Aino Aalto. 2004. Heporauta, A., Hipeli, M., Launonen, M., Mikonranta, K. & Suominen-Kokkonen, R. Vammalan kirjapaino. Vammala. ISBN 952-5371-19-0

Arkkitehtuurimuseo. 2018. Arkkitehtiesittely [Viitattu: 15.03.2018]. Saatavissa: <http://www.mfa.fi/arkkitehti-esittely?apid=819598>

Artek Oy. 2018. Suunnittelijat [viitattu 14.1.2018]. Saatavissa: <https://www.artek.fi/fi/yritys/suunnittelijat/elissa-aalto>

Artek Oy. 2018. Tarinamme [viitattu 03.03.2018]. Saatavissa: <https://www.artek.fi/fi/yritys/tarinamme>

Artek Oy. 2018. Valikoima [viitattu 05.05.2018]. Saatavissa; <https://www.artek.fi/fi/valikoima/h55>

Blåfield, V. 2016. Design-talo Artekin menestysresepti: Taidetta, tekniikkaa ja propagandaa [viitattu 5.4.2018]. Saatavissa: <https://www.aaltopro.fi/aalto-leaders-insight/2016/design-talo-artekin-menestysresepti-taidetta-tekniikkaa-ja-propagandaa>

Enkvist, L. 2014. Artek osti myös Littoisten Korhosen huonekalutehtaan [viitattu 16.02.2018]. Saatavissa: <http://koti.ts.fi/sisusta/artek-osti-myo-s-littoisten-korhosen-huonekalutehtaan/>

Jegorow, S. 2012. Alvar Aaltoa viehätti vapaa muoto. [viitattu 4.5.2018]. Saatavissa: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2012/09/28/alvar-aaltoa-viehatti-vapaa-muoto#media=82461>

Kartio, J. & Rajala, P. 2004. Suomalaisia taiteilijoita. [viitattu 4.5.2018]. Saatavissa: https://www.vahvike.fi/sites/default/files/perussivu-pdf/Selkoteksti_5.pdf

Kruskopf, E. 2012. Alvar Aalto kuvataiteilijana [viitattu 03.04.2018]. Saatavissa: <https://www.ksml.fi/kulttuuri/Erik-Kruskopf-%E2%80%93-Alvar-Aalto-kuvataiteilijana/176572kulttuuri>

Laaksonen, E., Hipeli, M., Korvenmaa, P., Lahti, M. & Tuomi, T. 2004. Alvar Aalto Architect Volume 7. Alvar Aalto Foundation/Alvar Aalto Academy. ISBN 952-5498-03-4. ISBN 952-5498-oo-X. Helsinki: F.G. Lönnberg

Niinimäki, K., Saloniemi, M., Pulkkinen, C., Kääriäinen, P., Piironen, T., Laurikainen, J., Jaakkola, N., Härkäpää, M. & Rovio, T. 2008. Kretongista Printtiin. Art-Print Oy. Aarnipaja Ky. Maahenki oy. ISBN 978-952-5652-42-0

LÄHTEET

Nurminen. 2004. Lukemisto. Turun Sanomat [viitattu 05.05.2018]. Saatavissa: <https://www.ts.fi/lukemisto/1073969790/aino+sistusti+Suomen>

Ravintola Savoy. 2018. Savoy'n sisustustyön toteutti Artek Oy [viitattu 15.01.2018]. Saatavissa: <http://www.ravintolasavoy.fi/fi/ravintola/historia/>

Simpanen, M. 1998. Käsityö – Aalto Inhimillinen tekijä. Jyväskylän yliopisto. ISBN 1455–6553

Suhonen, P. 1985. Artek alku–tausta–kehitys. Frenckell. Espoo. ISBN 951–99705–6–8

Tilastokeskus. 2007. Suomen teollisuustuotannon kasvun vuodet [viitattu 19.02.2018]. Saatavissa: <http://www.stat.fi/tup/suomi90/toukokuu.html>

Uimonen, H. 2003. Kukkiivat kankaat – painokankaat ja niiden suunnittelu Suomessa 1930– ja 1940 luvulla. Taidehistorian proseminaarityö. Taiteiden ja kulttuurin tutkimuksen laitos. Jyväskylän yliopisto. Alvar Aalto –museon arkistossa.

Wikipedia. 2018. Elissa Aalto. [viitattu 28.02.2018]. Saatavissa: https://fi.wikipedia.org/wiki/Elissa_Aalto

Wikipedia. 2018. Korhonen [viitattu 04.04.2018]. Saatavissa: [https://fi.wikipedia.org/wiki/Korhonen_\(yritys\)](https://fi.wikipedia.org/wiki/Korhonen_(yritys))

Wikipedia. 2018. Luettelo Suomen historian sodista [viitattu 19.02.2018]. Saatavissa: https://fi.wikipedia.org/wiki/Luettelo_Suomen_historian_sodista

Äänekoski. 2018. Äänekosken seurakunnan historiaa. Kapeenkoski muinaisena uhripaikkana [viitattu 15.02.2018]. Saatavissa: <http://www.arkistot.info/pukkimakea/seurakunta.php>

KUVALÄHTEET ilmestymisjärjestyksessä

- s. 8
KUVA 1
<https://www.artek.fi/fi/yritys/suunnittelijat>
- s. 12
KUVA 1
<https://www.artek.fi/fi/yritys/suunnittelijat/elissa-aalto>
- s. 10
KUVA 1
(Heporauta ym. 2004, 6).
- s. 15
KUVA 1
https://res.cloudinary.com/artek/image/upload/w_734/v1513785756/products/Artek_Standard_Leg_System.jpg
KUVA 2
https://res.cloudinary.com/artek/image/upload/w_659/v1513785756/general/Artek_Manifest_with_Translation_crop.jpg
- s. 16
KUVA 3
(Suhonen 1985, 28).
- s. 17
Kuva 1
(Niinimäki & Saloniemi 2008, 26.)
- s. 21
KUVA 2
https://images.cdn.yle.fi/image/upload//w_1198,h_674,f_auto,fl_lossy,q_auto/13-3-7864299.jpg
- s. 22
KUVA 1
https://images.cdn.yle.fi/image/upload/fl_lossy,q_auto,f_auto,d_yle_arena.jpg/v1517314881/13-1-3543915.jpg
- s. 31
KUVA 1
Alvar Aalto –museon arkiston kuvatallenne Aun 11_9.
- s. 31
KUVA 2
Alvar Aalto–museon arkiston kuvatallenne Aun11_6.
- s.33
KUVA 1
Alvar Aalto –museon arkiston kuvatallenne 3 ark_t9–2
KUVA 2
Alvar Aalto –museon arkiston kuvatallenne 4 ark_t9–4
- s. 34
KUVA 1
Alvar Aalto –museon arkiston kuvatallenne ark_68–006–047
- s. 35
KUVA 2
Alvar Aalto –museon arkiston kuvatallenne 81–002–150 KUVA 3 Alvar Aalto –museon arkiston kuvatallenne Aun 11_9 KUVA 4 Alvar Aalto –museon arkiston kuvatallenne Aun 11_6

KUVALÄHTEET ilmestymisjärjestyksessä

s. 36

KUVA 1

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne 1 arjk_doku 301

s. 37

KUVA 2 Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne S55-2

s. 38

KUVA 2 Aun 11_9

KUVA 3

Aun11_6

s. 39

KUVA 4

Akn 6_3

KUVA 5

ark_akn 6-1

KUVA 6

Akn 6_2

s. 40

KUVA 2

<https://www.google.com/culturalinstitute/beta/exhibit/QRTybJMY>

s. 41

KUVA 4 Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne 43-532_Viipuri

s. 42

KUVA 2

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne ark_dv 98b

s. 43

KUVA 1 Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne arkt9-6b

s. 43

KUVA 3

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne ark_dv 98e

s. 43

KUVAT 4 ja 5.

Minna Erkkö. 1999. Opinnäytetyö (luonnos).

Paperi-aaltoja eli Alvar Aallon suunnitteleminen

paperikankaalla verhoiltujen kevyiden lepotuolien

konservointi näyttely- ja tutkimuskäyttöä varten Alvar

Aalto -museolle. Pohjois-Savon ammattikorkeakoulu.

Kuopion käsi- ja taideteollisuusakatemia. Muotoiluala.

Entisöinnin ja verhoilun painotus.

s. 48

KUVA 3

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne Srh 3_7

s. 49

KUVA 1

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne Srh 3_21

KUVA 2 Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne Srh 3_21

s. 50

KUVA 2

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne Aun11_6 KUVA

3 Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne Akn 6_2.

KUVALÄHTEET ilmestymisjärjestyksessä

s. 51

KUVA 1

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne Aun 11_9.

s. 52

KUVA 1

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne Akn6_2

s. 53

KUVA 2

Alvar Aalto -museon arkiston kuvatallenne Hnt16_1b

s. 53

KUVA 3

(Laaksonen ym. 2004, 50). Alvar Aalto Architect Volume 7.
Kuvakaappaus.

s. 54

KUVA 1

Suomen käsityön museo / arkistot, kirjasto ja tietopalvelu

s. 55

KUVA 2 Suomen käsityön museo / arkistot, kirjasto ja
tietopalvelu.

Kuvat joista ei ole lähdemerkintää:

Taru-Orvokki Leskinen/

Alvar Aalto -museon arkisto

Alvar Aalto -museo

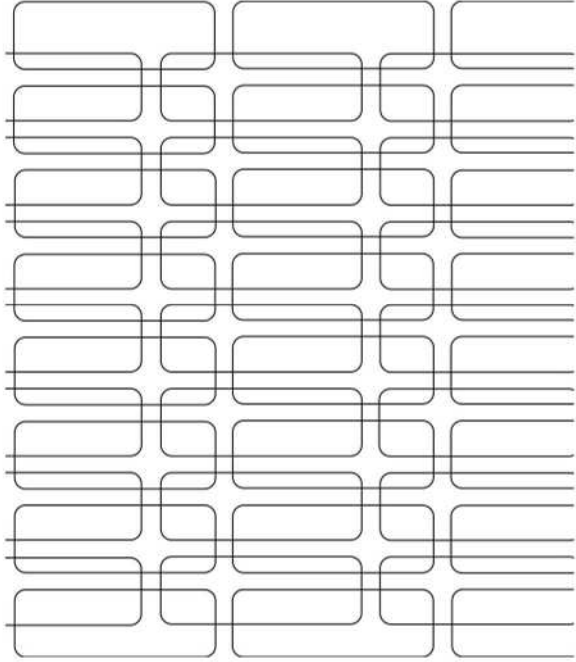
Kannen piirros kuosista M.I.T/

Taru-Orvokki Leskinen

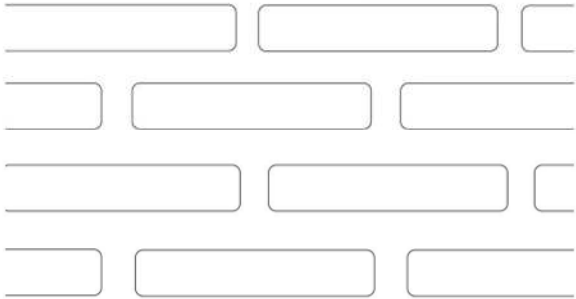

LIITTEET

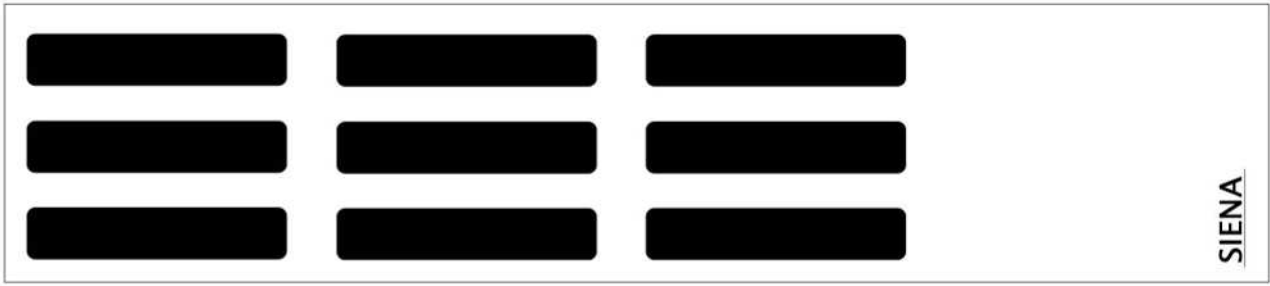
TUTKIELMA VAAKAKUVIOINNEISTA

M.I.T

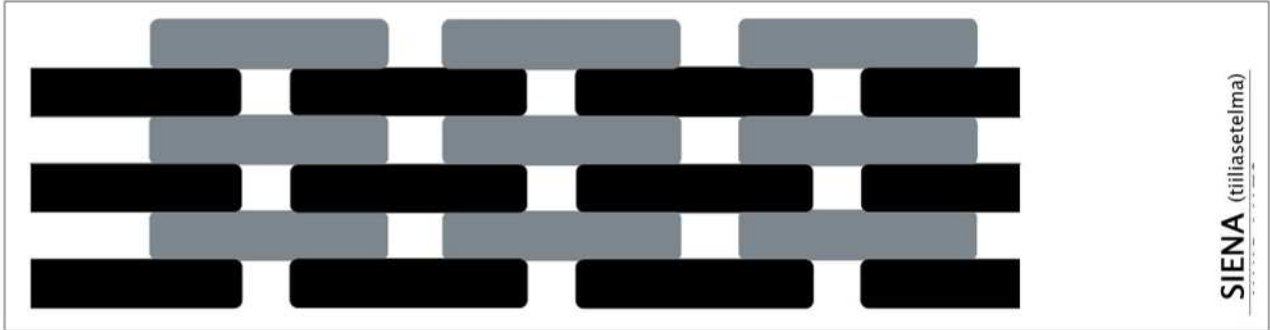
E.A

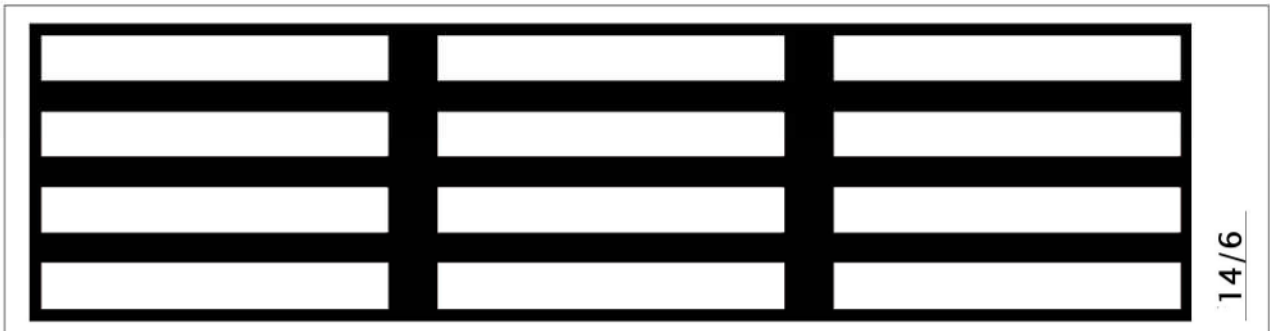
SIENA

SIENA 2-VÄRINEN

SIENA (tiiliasetelma)

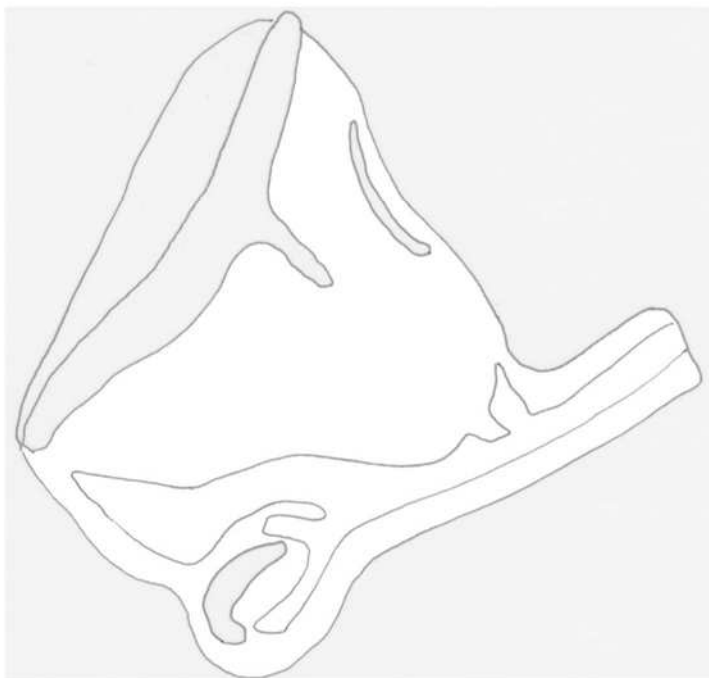

14/6

A.A.

Mittakaavapiirros

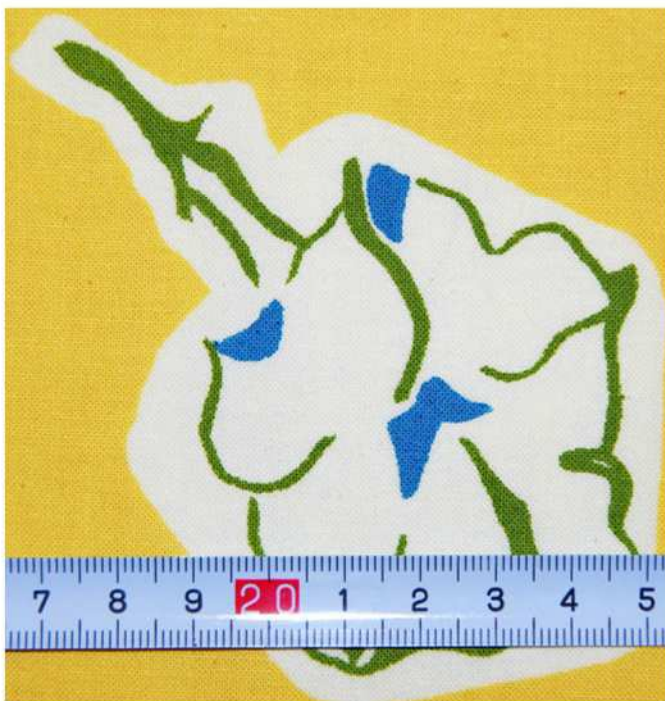
korkeus 8,5cm

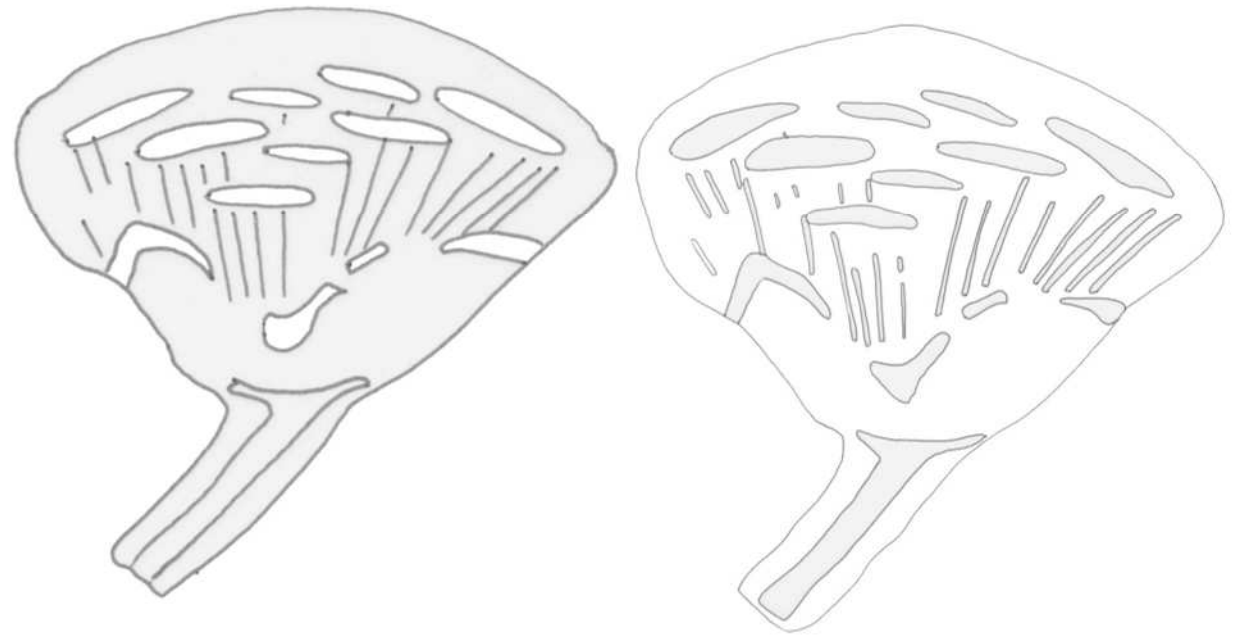
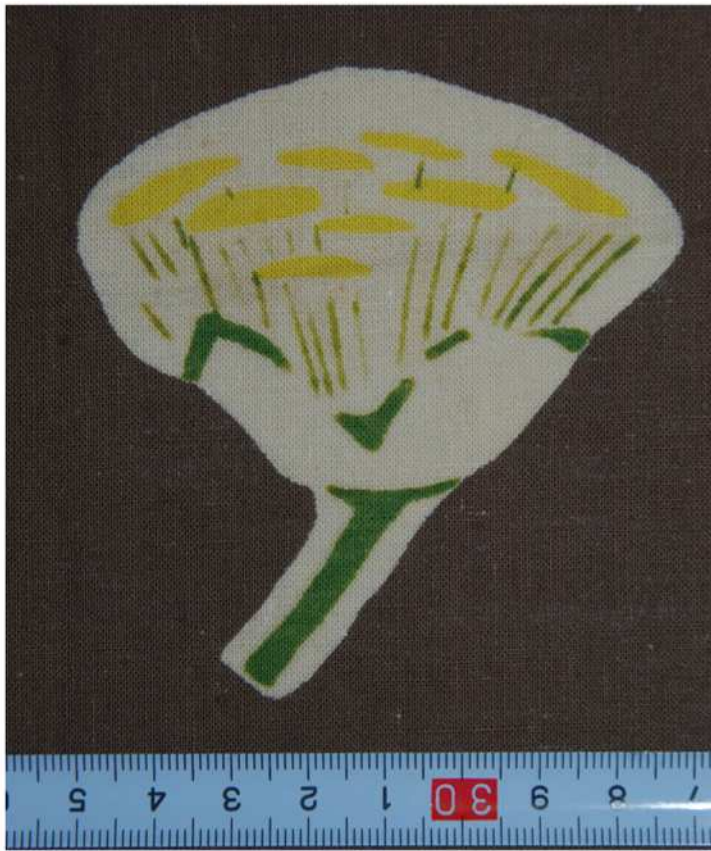
A.A.

Mittakaavapiirros

A.A.

Mittakaavapiirros

leveys 8cm

A.A.

Mittakaavapiirros

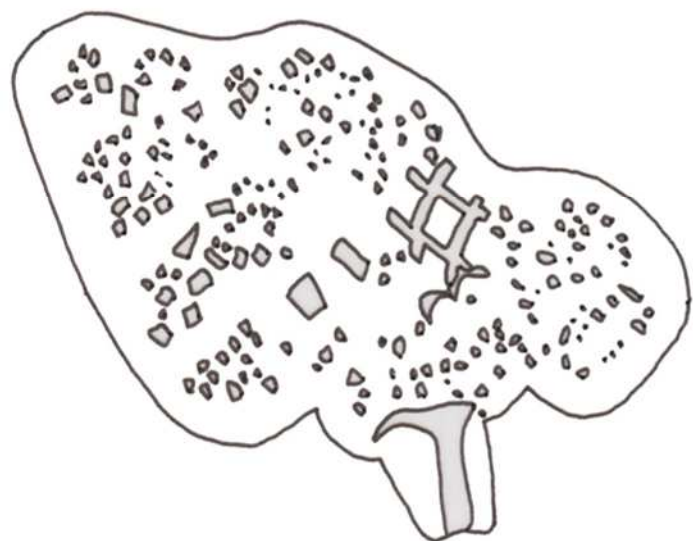

———— leveys 7cm —————

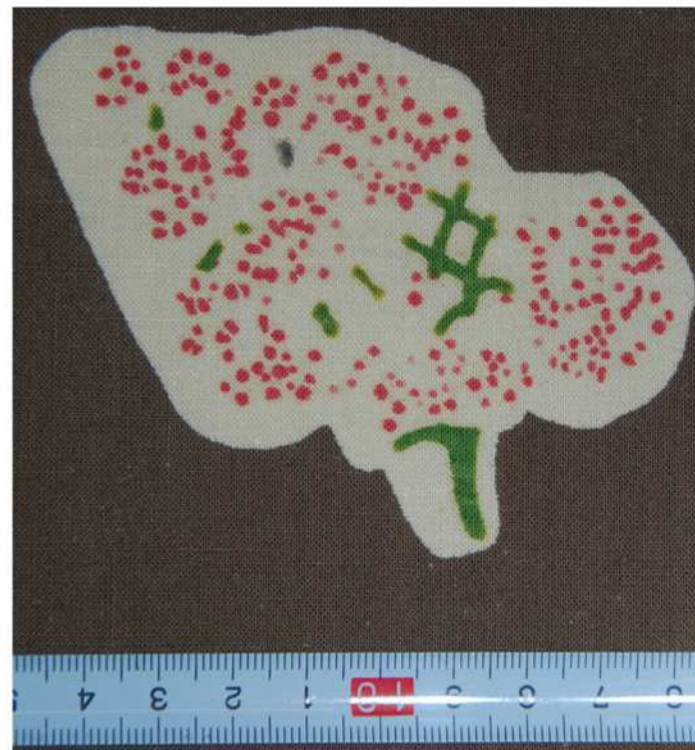

A.A.

Mittakaavapiirros

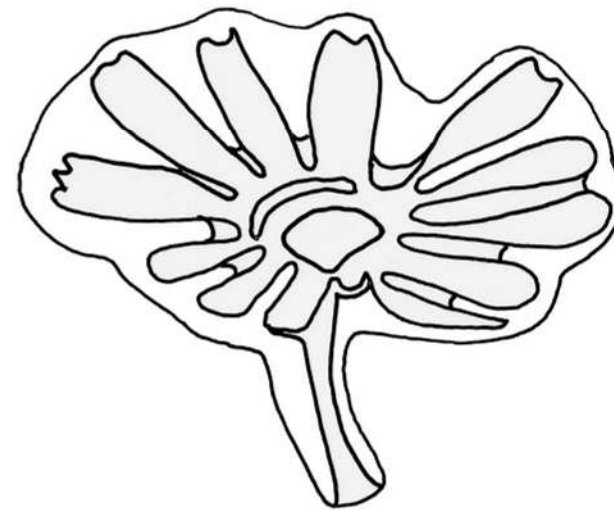
leveys 9cm

A.A.

Mittakaavapiirros

leveys 8cm

NIMETÖN kasvi

Mittakaavapiirros

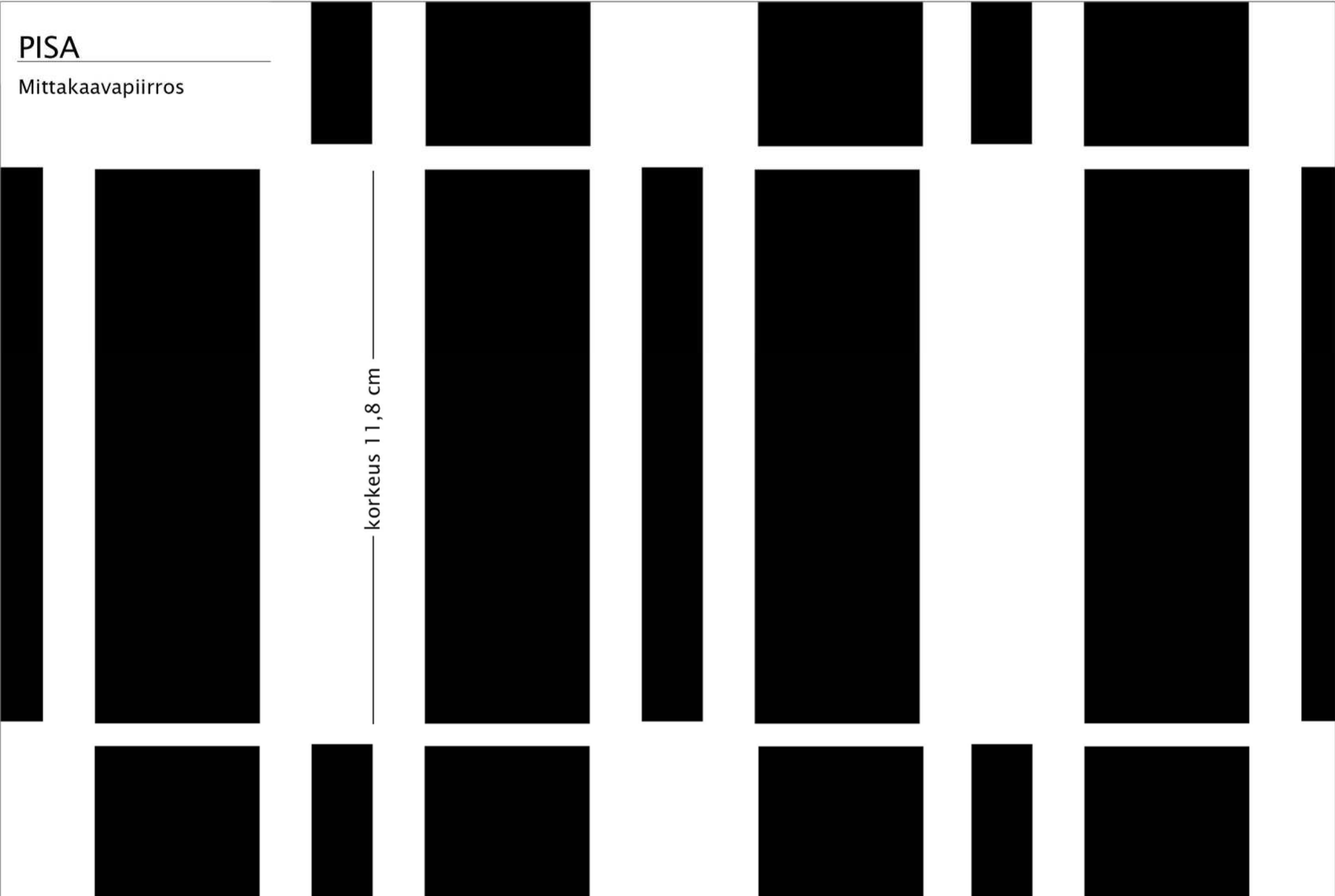
Korkeus 10 cm

PISA

Mittakaavapiirros

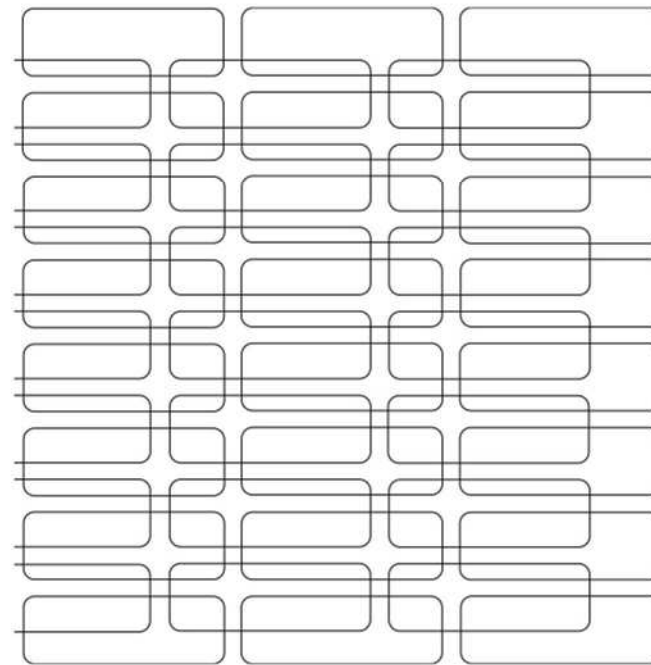
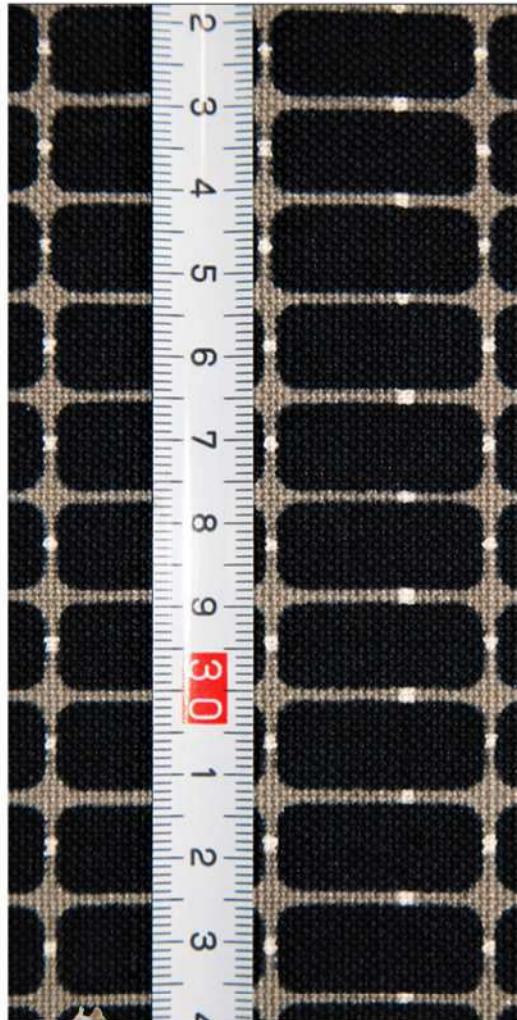

korkeus 11,8 cm

The image shows a technical drawing of a window frame, labeled 'PISA' and 'Mittakaavapiirros'. The drawing consists of several black rectangular shapes representing the frame's components. A vertical dimension line is drawn across the middle of the frame, with the text 'korkeus 11,8 cm' written vertically next to it. The frame is composed of a top rail, a bottom rail, and two side rails. The top and bottom rails are wider than the side rails. The side rails are connected to the top and bottom rails by vertical muntins. The drawing is a simplified representation of a window frame, showing the basic structure and dimensions.

M.I.T.

Mittakaavapiirros

leveys 2,7cm

